

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy óra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, március 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Allamsegélyt kér az aradi román püspök.
- Az Acsev. városi adója.
- Barabás Béla az aradi rendőrségen.
- Ügyvéd és járásbíró.
- Álhir Nikita meggyilkolásáról.
- Aradvármegye új ösztöndíjasai.
- Megsemmisített végrendelet.
- A magyar minoriták.
- Középiskolák igazgatóinak értekezlete Aradon.
- Tarkaságok.

Nikita.

Arad, március 29.

A kacsáknak nemcsak az az értékük, hogy érdekesen hazudnak, hanem az is, hogy közelebb jutnak a költői igazságszolgáltatáshoz. A képzelet, az okoskodás megállapítja, hogy nem jó vége lesz valakinek vagy valaminek és egy pillanat valósággá öltözteti ennek a nem jó végnek formáját. A következő pillanat, vagy félóra, — a cáfolatok nem röpdülnek egyforma sebességgel — levetkőzteti a szenzációt, de elgondolva mindenesetre szebb volt, mint a hogy történt.

Senkinek se szabad a halálát kívánni, annál kevésbé, minél közelebb jár az az emberi életkor mértéke szerint a halálhoz. Mégis, abban a vakírban, a mely Nikitának, a montenegrói királynak meggyilkolását jelentette, sok volt a természetes, a mely el is hitette ezt a hírt. Nemcsak a végzetszerűt fogták meg abban a romantikus lelkek, a mely a görög király megöletése után sorra kaszálja le a Balkán fe-

jedelmeket, a mely bosszút vesz az apró koronás fejeken, akik a maguk uralkodói hiusága, merész álma, nagyobb birodalmat vágyó ambíciója kedvéért annyi ember halálát okozták és oly rengeteg nyomorúságot idéztek elő. De, messziről nézve a montenegrói néplelket, olyannak látszik annak hullámozása, a mely gyilkos gyűlölséget és halált habzó düht áraszt fejedelme felé. A mi pedig a hegyek között uralkodó erkölcsöket illeti, ezek a háboruban aligha finomodtak meg annyira, hogy az alattvalók irtóznának a királygyilkosságtól, — a mit különben a velük szövetséges Szerbiában bekésebb idők alatt is udvarképes dolognak minősítettek.

Mit csináljon a crnagorc, ha egy pillanatra, a tábornokok egy pihenőjén eszébe jut, hogy miért viselték a háborút? Hiszen a montenegrói harcra termett, örökké fegyverben élő nép, amelyről azt mondták, hogy *l'art pour l'art* folytatja a háborút. De az a háború, amelyet a fekete hegyek országa képzelt, bizonyára más, mint amelyet hónapok óta folytatnak, teli küzdelemmel, emberpusztulással, nyomorúsággal. Mert aki Szkutarinál elpusztul, az mégis csak ember, aki szereti a maga életét és akit szerettek a testvérei, a gyerekei, a pajtásai. És mialatt az emberélet pusztul, fogy, közbeszól a nagy országok akarata: Szkutari nem lesz Montenegroé.

Nikita a hatalmak ellen lázad, a népe meg ő ellene. *Nem igazság,* — mondja az öreg Nikita, a Balkán cárnőjének szerzője Európának. Mindenki kap valamit, a görögök, a bolgárok, a szerbek; ép Monte-

negró ne kapjon semmit? A nagyhatalmak a diplomataik arany-rojtos vállait vonogatják. Mintha mindaz, ami a Balkán háborúban történt, az igazság törvénye szerint történt volna. Mért volt igazság, hogy Törökország elpusztuljon, hogy Drinápoly a bolgároké legyen, Szaloniki a görögöké. Mindezt a törökök gyöngeségén kívül az okozta, hogy lehetett. Szkutari azonban beléütközik abba a lehetetlenségbe, hogy az osztrák-magyar monarchia nem tűrheti el a sarka alatt Montenegro, mint egy barátságtalan nagyhatalom szolgáját. A barátságtalan nagyhatalom szívesen venné, ha a monarchiának az örökös nyugtalanságot szerezne meg ezzel, de e miatt európai háborút mégse viselhet. És szimpatiaát kap Nikita az oroszoktól — az Atyuska egyébként is csak ezt a csekély zsebpénzt adta a háborúban szláv védettjeinek, — de mihelyt — flottademonstrációról lehet szó, akkor az orosz szivárvány cserben hagyja a montenegrói reménykedőket. Ez még kevésbé igazság, — de az vajon milyen igazság lenne, hogy a cettinjei presztizs kedvéért a legrettentőbb háborúk egyike induljon meg Oroszország és Ausztria-Magyarország között, besodorván esetleg mindketőnek nagy szövetségeseit, úgy, hogy végső eredményében Európa minden katonája, tartalékosa és népfelkelője harcra szálljon — Szkutari miatt?

Annyira nem igazság ez, hogy minden fenyegető hír ellenére lehetetlennek kell tartani. Nem következik be, még ha attól a rettentő konzekvenciától kellene tartani, hogy Nikitát és a Petrovics-dinasztiát meg-

A színész estéje.

Irta Krudy Gyula.

A jellemző Bolingbrooket játszotta és miután Bolingbrooke meghalt, Ercsei a Zöldfába ment sört inni.

A Zöldfa nem mindennapi hely volt. A társulatától nem is igen kultiválta más, mint a furesa Ercsei. A korcsma majdnem a városon kívül volt és hosszú kocsiszínjében vásárosok aludtak szekereiken. Az igen hosszú épület lapos tetejével és vasrácsos ablakaival leginkább siralomházhoz hasonlított, ahol betyárlegények busulnak az akasztás előtt. — Rongyos szolgáló a kuton, az ajtónál beteges, de dühös eb, a korcsmárosné Fáninak hívták és még nem volt színházban soha életében. Ugyanezért nem is nagyon tisztelte Ercsei urat és komolyan megharagudott, ha a színész legyeskedett a könténye körül. — A szeme könyes lett és kis, kövér ökleivel minden tréfán kívül arcul ütötte Ercseit. Fáni határszéli zsidőleány volt egykor, az életről keveset tudott, sőt talán semmit. Keves agyveleje megfeszült homloka mögött, midőn az üzlet apórékos dolgait kellett neki elintéznie. Egyébként spiritusz szaga volt Fáninak, de a nyaka, válla, keble, karja olyan finom és gömbölyded volt, amilyent ritkán lehet látni. Göndörkés haja (véletlenül nem nyirták le) fehér nyakán, mint álombeli, mesébeli növény göndörödött. Szeszélyes figurái voltak itt a hajnövénynek. A jellemző oda szeretne volna dugni az arcát, de nem nagyon lehetett.

Őszi este volt, a városon kívül a rétek köde fogadta Ercseit. Az utmenti fák sajátságos hangon szisztegettek, majd kocsirobogás hallatszott a távolból és a ködben feltűnt a postakocsi.

A jellemző nem igen volt olvasott ember, de annyit mégis tudott, hogy postakocsin nem szokás manapság utazni. Pláne, olyanforma alakja volt a postakocsinak, mintha valami régi angol képeskönyvből vágták volna ki. — A kocsi háromszögletű kalapjában fehér parókája alatt feszesen ült helyén, a hintó uszni látszott a köd felszínén, a lovaknak ellenben csak a fülük látszott. Hosszu fülük!... Az urak ilyen kocsin utaztak Angliában, amikor Saks-pert mentek nézni vidékről Londonba. A kocsi-ban még aludni lehetett. A színház nem takarékoskodott a felvonásokkal. Hisz senki sem sietett.

A postakocsi már a Zöldfa udvarán állott, mire a jellemző gyalogosan bevergődött. Egyszerre a nevét hallotta említeni Ercsei ur, a postakocsiból egy fehérparókás elegáns úriember intett aranyvégű pálcájával a színésznek.

— Ön az a színész, aki ma este meghalt? — kérdezte az előkelő, selyemkabátos ur.

— Szolgálatára.

— Nevem Bolingbrooke, nagyon kíváncsi voltam önre, — folytatta az előkelő úriember. — Mindaddig, amíg meg nem hal, elég jól játszik. Helyel-közzel magam is úgy cselekednék, mint ön. Csak azt nem tudom sehogysem, hogy mit csinál mindig, amikor hátramegy a szín-

padra? ... Igazán elment gyalog Londonból Wallszbe? Mert én voltam fiatalabb éveimben!

Ercsei már korábban levette a süvegét és ritkán fakó haját a szelekre bízta. Meghatott állásba helyezkedett a lord előtt, aki valamely varázslat folytán idekerült. Akárhogy került ide, egy bizonyos: Ercsei urat akarta játszani látni. Tehát már nem kellett csodálkoznia az eseten.

— Tassék beszélni, lord ur, — mormogta Ercsei.

— Nem tudom, hogy érdemes-e bemenni? — tanakodott Bolingbrooke.

— Oh, igen, érdemes! — buzgólkodott Ercsei ur. — Én többnyire száraz kolbászt szoktam enni vöröshagymával és tetejébe sok bort öntök. De a gyöngye gyomruak részére is van itt valami. Szilva, magvaváló szilva. A primadonnánk, mikor egyszer itt volt, szilvával lakott jól.

Bolingbrooke gyorsan határozott:

— Ön derék fiúnak látszik önnel maradok, — mondá Ercsei urnak. — Szeretnék mindenesetre közelebből megismerkedni a művésszel, aki alakomat művészi tökélyvel bemutatja a színpadon. Ugy érzem, mintha egy test volnék önnel. Bizonyosan rokonságban van a lelkünk is. — Mondja, hol született ön?

— Nagykátán, — felelte Ercsei ur és kissé szégyenlette magát.
— Nézzük csak... Én Bolingbrookban születtem, a déli Wallszban. Talán a planétáink egyeztek. — Az én csillagom a Szaturnusz.
— Az enyém is, — felelt nyomban Ercsei uram és a kolbászból hatalmasan evett, mesz-

fosztják a tróntól a józanságra tért kecskepásztor-katonák. Mert királyt és dinasztíát könnyebben találnak Montenegróban, mint békét és nyugalmat Európában. Pedig erre már erősen szükség van.

Nikita azonban, hetvenkét éves korának ellentmondó friss energiában és harc kedvben él, s lehet, hogy trónválság nélkül usz-sza meg a háborút. A vakhír a költői igazságszolgáltatásnak csak egy kézenfekvő kérdését vetette föl: amikor a királyok miatt annyian vérzenek el, mért ne vérezhethék el a király is? Az örök béke fanatikusi ugyanis azt hirdetik: legyen háború, de akkor álljanak a királyok az első tűzvonalba. A valóságban mintha másként történe: amikor háborúban mindenki elpusztul, akkor utolsóknak az uralkodókra vicsorgatja a fogát a halál. Nikitát csak megijesztette, — de egy vakhír is elég lehet arra, hogy értesen belőle, akit illet. Különösen, ha az a valaki maga is a drámai igazságszolgáltatásnak hódolt, amint Balkán cárnőjének szerzője, Miklós montenegrói király.

Politika az aradi ügyvédi kamara közgyűlésén. Az aradi ügyvédi kamara függetlenségi érzelmi tagjai közül huszonegyen ma értekezletre gyűltek össze a Központi-szálló külön termében, hogy a kamara holnapi közgyűlésén tanusítandó magatartásukat illetőleg megállapodjanak. Az értekezleten azt határozták, hogy az évi jelentés kapcsán fel fog szólalni Leitner Mihály dévai ügyvéd s azt indítványozza, hogy a kamara évi jelentésében tiltakozzék az ellen, hogy a parlament rendőrkordon mellett hoz törvényeket, kívánja az igazságügyminisztertől a szerintük retrograd választójog revízióját s tiltakozzék a sajtószabadság veszélyeztetése és a gyülekezési jog korlátozása ellen. Leitner dr. beszédében meg fog emlékezni arról is, hogy az elnökség júniusban nem hívta össze a kamara rendkívüli közgyűlését, habár azt harminc tag kérte.

Baja főispánja. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Purgly Sándor dr.-t

Szabadka szabad királyi város főispánját, ez állásában való meghagyása mellett, Baja törvényhatósági joggal felruházott város főispánjává nevezte ki.

Államsegélyt

kér az aradi román püspök.

— A városi tanács szegénységi bizonyítványt ad. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Ha nem is kimondottan és leplezetlenül, de a tényekből megérthetően két politikai felfogás volt harcot Arad város tanácsának ma tartott ülésén, amelyből eddig szerencsére teljesen számtuzve volt minden politika. Ma is csak mellékajton lopózott be a tanácskozóterembe és nem a maga meztelenségében, hanem kulturális kérdéssel kapcsolatban, egy iskolai ügy nyomában hátterben meghúzódva irányította a tanács állásfoglalását, amely, — s ezt elismeréssel kell hangsúlyozni, — korrekt és az összes érdekek szem előtt tartásával a politikai okosságon kívül, a tényeknek s az élet szükségleteinek is megfelelően alakult ki.

Körülbelül két hónapja húzódik a tanács attól, hogy az aradi görögkeleti román szentszék kérésére egy szegénységi bizonyítványt kiadjon. Megirtak többször, hogy az aradi püspökség azzal a kéréssel fordult a városhoz, bizonyítva hivatalosan a hatóság, hogy az aradi román polgári leányiskola tanügyi költségeit sem az iskola bevételeiből, sem vagyonából az egyház fedezni nem tudja és ezért megvan a jogcíme államsegélyre. Kovács Vince kulturtanácsnok, az ügy előadója, mikor néhány héttel ezelőtt első ízben tárgyalta a tanácsal a kérelmet, azt javasolta, hogy adják vissza a szentszéknek a beadványát, mert abból nem tűnik ki, hogy mekkora az iskola bevétele és ezekből a bevételekből mennyit fordítanak oktatási célokra és mennyit az internátusra. A tanács akkor elfogadta ezt a javaslatot. Átírt a püspökséghez s az megadta a választ. Ez sem elégitette ki a tanácsot, mert az előadónak az volt a véleménye, hogy abból nem tűnik ki, tulajdonképpen ki az iskola, az aradi püspökségé-e, vagy pedig az aradi egyházmegyéé. Ujra viz-

szaadták a kérvényt és most már Pap I. János püspök a saját nevében írt a városhoz, és kijelentette, hogy az iskola az egyházmegyéé, de minthogy új otthonába készül költözni és megnagyobbodik s az egyházmegye népének adózása pedig újabb terheket nem bír már el, szüksége van a szegénység bizonyítására, mert az iskola a törvényben megillető államsegélyt kérni akarja a minisztertől.

Ma tartott ülésében tárgyalta a tanács a püspök átiratát és Kovács tanácsnok azzal a javaslattal állott elő, hogy tagadja meg a város a hivatalos bizonyítvány kiszolgáltatását, mert ő azt nem tudja hivatalosan megállapítani, vajon milyen a vagyoni állapota az egyházmegyéének, mert annak fennhatósága négy vármegyére terjed ki és így Arad nem ismerheti a temesi, a bihari és a hunyadi viszonyokat.

— Forduljon a püspök — mondotta a tanácsnok — a kultuszminiszterhez, aki a fötettyeleti jogot gyakorolja az egyházmegye felett és akinek birtokában vannak a szükséges adatok, de mi, mint Arad város tanácsa nem bocsátkozhatunk annak elbírálásába, vajon tényleg olyan szegénye az egyház, hogy az iskoláját a saját jövedelmeiből eltartani nem tudja.

— Ezt az álláspontot nem fogadom el — jelentette ki a polgármester — és ha a tanácsnok ur véleménye szerint a tanács nem határozhatja el a bizonyítvány kiszolgáltatását, tessék hozzám áttenni az ügyet, én majd a saját hatáskörömben elintézem s vállalom is érte a felelősséget. Határozottan tapintatlanság lenne, ha mi a püspök állítása ellenére azt vitatnók, hogy az egyház elég anyagi erővel rendelkezik és nincs szüksége államsegélyre. Én ehhez az eljáráshoz a magam részéről soha hozzá nem járulnék. Az egyházmegye vezetőjének hivatalos átiratának adatai nekem teljesen elégségesek és ha én abból arról győződtem meg, hogy a hatósági bizonyítvány kiszolgáltatásának szükségessége fennforog, akkor én azt ki is szolgáltatnom. Különben sem tartom lehetőséget, hogy nehézséget támasszunk az elé, ha valaki törvényadta jogával akar élni és iskolája részére államsegélyt kér.

A polgármester kijelentésének elhangzása után az előadó megjegyzés nélkül visszavonta a maga javaslatát s a tanács egyhangúan elhatározta, hogy a hatósági bizonyítványt kiszolgáltatja.

szelyszámra hajtogatta a fehér bort és Bolingbrooket már közelebbi rokonának vélte.

— Képzeld, lord, szerelmes vagyok! — mondta a vacsora végén a színész.

Bolingbrooke jóakarattal nevetett.

— Halljuk, kedves altergom, hogy és miképpen van ez a dolog?

A színész a vendégszobán keresztül lépkedő korcsmárosnéra mutatott.

— Háromszáz asszonnyal elbántam már életemben. Ez egyszer nem találok a kulcsot, vagy talán már igazán öreg lennék?

— A legjobb korban van, — mormogta Bolingbrooke és furcsa metszésű, igen nagy golyóju szemével, amelyben mintegy völgyek és hegycsúcsok látszottak, szemügyre vette Fánnikát.

— Keleti asszony, — dünnyögte. — Nagyon csodálkozom, kedves színészem, hogy keleti származású nőnél megáll, mint a nemes vadász a vizesárok előtt, ha rosszul sarkantyzsák. Bátran előre, fiam, hiszen a nők, akik Keletről hozták magukkal vérüknek fűszerét, számuknak tüzet és bőrüknek bársony puhaságot, ahhoz vannak szokva, hogy a férfiak erőszakkal elragadják őket. A keleti nő leginkább azt szereti, ha álarcos haramiák elrabolják a hegyszorosban.

— Tehát elraboljam!? — kérdezte a jellem-színész.

— Természetesen. Bármelyik kastélyom nyitva álland az ön részére, művész ur. Természetesen a hölgy, akit társaságával kitüntet, a megfelelő tiszteletben részesül. O-Anglia lovagtermei, Anna királynő korabeli hálószobák

a széles ágygal, amely külön szobában, önt várják. Ercsei ur. Most Isten önnel!

A selyemkötösű férfiú eltűnt a jellem-színész mellől, de, hogy nem áom volt jelenléte, azt bizonyította a kerékröbögés, amely nemsokára fölhangozott az udvaron.

Ercsei egy darabig sajnálta, hogy a többi kollégáinak nem mutatta be barátját. Az efféle barátság mindig emeli az ember tekintélyét az éhenkórász színészetnél. Bolingbrooke! Csak ilyenkor tudódik ki, hogy mekkorra ur egy valódi lord!

A száraz kolbász elfogyott. Ercsei becsattantotta a bicskáját és olyan meleg hangon, amilyen hangon csupán mint püspök, vagy király szokott megszólalni, Fánni menyecske-hez fordult:

— No, hát most hallotta a magát. A nemes lord azt parancolta, hogy elszóktessem. Bármelyik várába...

— Hallottam, — felelt Fánni, — mert azért van fülem. Igen szívesen hagynám magam ellopni, de az uram vigyáz, éjjel töltött puska van az ágya mellé támasztva.

— A parancs parancs, — mondá komoran Ercsei. — Tudom, hogy még sok bajom lesz magával, Fánnika. Ezerszer megbánom, hogy egykor belészerettem. Talán még boldogtalan is leszek. De engedelmessékedni kell atyai barátom, mondhatnám testvérem parancsának. Jöjjön velem Fánni.

Megragadta az asszonynak a kezét.

— Bucsuzzon! Gyorsan bucsuzzon el itt mindentől, megyünk Blackhouse-ba, a barátom

kastélyába. Fehér lovak ropogtatják a jőféle abrakot és azt várják, hogy bennünket tovaragadjanak. Jöjjön Fánni. Lehetséges, hogy már a püspök ur is vár, hogy összeadjon bennünket, nagy orgonaszugás mellett.

Fánni megzavarodott e különös beszédektől, ledobva a kötevényét és vállára náráskendőt borított.

— Tehát menjünk, — folytatta Ercsei. — Kár, hogy nincs itt valahol egy paripa a közelben, vagy legalább is postakocsi, kénytelenek leszünk gyalogosan menni, pedig Blackhouse 5 mértföldnyire van ide.

Fánni ezalatt szintén az ivószoba közepén állott és kipirult arccal várta a történendőket. Vajjon, mi minden következik e szép szavak után.

Ercsei viharosan fejébe nyomta sapkáját meg újra levette...

— A király tehát nem akarja hiven és odaadással fogadni baráti jobbnak? Az ármány kigyói lappanganak keblében?... — Lappanganak... Lappanganak...

Mintha a sugót kérte volna ebben a percen Ercsei, a híres jellem-színész az ivószoba sarkában, mert szerepét hirtelen elfelejtette. Töprengve szoritotta homlokára a kezét és tekintete vad haraggal óhajtott elfogni a kezdő szót a levegőben.

A sapkát végleg levette a fejéről és összéráncolt homlokkal, dühösen ült vissza helyére. Észre sem vette, hogy az asszony a folytatásra vár. A szerepet elfelejtette.

Aradi urak

külföldi tapasztalatai.

— Megfigyelések, kritikák, kalandok, élmények. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Az Aradi Közlöny husvétii számában megkezdett és olvasóink körében nagy érdeklődéssel találkozott cikksorozatnak itt közöljük a második, befejező részét:

Kovács Vince Tisztelt Szerkesztő Ur!
Ohajának megfelelőleg néhányban szólok azon tapasztalataimról, amelyeket a külföldön jár-tamban, keltemben szereztem volt.

Harminc, negyven sor, amennyit Szerkesztő ur számomra megállapított, igen kicsiny terület arra, hogy érdemleges dolgot végezhessek; s így csak egy pár szóval emlékezem meg a nevelés-oktatásról és annak a társadalomra való hatásairól.

A hazai határtól nyugat felé haladva azonnal észre vesszük, hogy az oktatás-nevelést mindenütt elsőrendű és legfontosabb kérdésnek s feladatnak tekintik. Még a legkisebb faluban is az iskola úgy elhelyezkedésével, valamint berendezésével az első helyet foglalja el.

Egyetlen községet sem láttam, amelyben az egészségügyi és pedagógiai követelményeknek megfelelő iskolát ne találtam volna.

A nevelés oktatást illetőleg úgy a hatóságoknak, valamint a társadalomnak a mienknél sokkal demokratikusabb és szabadelvűbb a felfogása. Bécsben, Berlinben, Antwerpenben és a többi nagy városokban sok iskola-épületben lányok és fiúk együtt tanulnak és ezt ott mindenki természetesnek tartja.

Milyen harcot kellett és kell még ma is Aradon végig küzdenünk, amíg megértjük a szülőkkkel, hogy a helyesen vezetett vegyesiskolai oktatás és nevelés mindkét nembeli ifjúságra jó hatással van.

Nem szólok arról, hogy a nagyobb városok iskoláinak legtöbbször mellett ott állanak a modern berendezésű fürdők és játszótérnek, de rámutatok arra az etikai alapon felépült rendszerre, amellyel a gyermekek erkölcsi világát megalapozzák és felépítik.

Ausztriában, Csehországban, Németországban minden fokozatu iskolának legelső és legfontosabb feladata: *erkölcsi jellemmel bíró hazáját szerető, nemzetéért élni-halni kész osztrákokat, csehket, német (germán) polgárokat nevelni.*

A bécsi, prágai, karlsbádi, dresdai, berlini stb. iskolák tanítói, tanárai mind, mind apostolai a nemzeti nevelésnek. Minden tételt és nevelő-oktató munkát ezen néző pontból fognak fel és ezen nagy nemzetmentartó érdeknek megfelelőleg végeznek el.

Akik a fent említett országok társadalmával érintkeznek, bizonyíthatóan tehetnek arról a megalkuvást nem ismerő, erős nemzeti érzésről, amely ott az emberek millióinak lelkében él.

Még a hatalmas *Bebel* is büszkén hangoztatja, hogy a nagy germán törzsből származott.

A gyakorlati életnek megfelelőleg nevelik a lányokat Bécsben, Prágában, Dresdában, Berlinben, Scharlottenburgban stb. városokban láttam, hogy a lányiskolák háztartási iskolával vannak egybekapcsolva. De nem olyan tessék-lássék háztartási játszósdi féle tákalmányok ezek, hanem komoly akarattal és kiváló hozzáértéssel vezetett háztartások, amelyekben a napszámos leánya a milliomos csemétéjével egysorban dolgozik és egyforma szeretetteljes, de következetes elbánásban részesül.

A németországi tanítók munkája és ennél fogva illetményeik lényegesen eltérők a mieinktől. Pl. Dresdában a tanítók heti 34—36 órán át tanítanak. Minden tanító két csoport gyermeket oktat. 7-től 10-ig az egyik 10 től 12-ig és délután 2-től 4-ig a másik csoportot. Dacára a megosztott tanításnak, gyönyörű eredményeket láttam úgy az elemi, valamint a polgári és középiskolákban. A tanítók fizetése, ennek a nagy munkának megfelelőleg van megállapítva.

Két év óta mi is ilyen rendszer mellett tanítatunk a ségai közs. iskolában. Az eredmény

minden tekintetben megfelelő. A tanítók elfogadható keresethez jutnak. A városnak nem kell új iskolát építeni és több tanítót alkalmaznia.

A helyes iskolai nevelés jótékony hatása még a legdurvább munkákat végző embereken is szembetűnően meglátszik.

Megbízhatóság, rend és tisztaságszeretet, kötelességtudás és szerény igények jellemzik az emberek legtöbbszörét.

Látszólag kis jelentőségű dolgokból ítéhető meg egy-egy nép műveltsége, erkölcsi érzülete.

Külföldön a parkok, sétányok virágai és egyéb ültetvényei az egész társadalomnak: aprójának, nagyjának állandó védelme alatt áll.

Még soha, sehol sem láttam, hogy ur, vagy szegény, felnőtt vagy gyermek, fát, növényt megbántott volna.

Ugyan ezt tapasztaltam a gyermekeknel is. Kulturállamokban a gyermekek az egész társadalom védelme és felügyelete mellett nőnek fel.

Berlinben és Scharlottenburgban láttam, hogy uri emberek a gyermekek játéka közben támadt viszálykodásokat, félreértéseket kiagyonylították.

Méltóztatassék egy-egy ilyen és ehhez hasonló figyelemnek, szeretetteljes eljárásnak, erkölcsi hatásai felett gondolkozni.

Ugyancsak a lelki műveltségnek következménye az a diszkkrét viselkedés, amelyet a külföld utcáin, vendéglőiben, kávéházaiban, színházaiban mindenütt tapasztalunk.

Nálunk az utca, a kávéház, vendéglő, színház, hangversenyterem hangos az emberek bántó, sokszor triviális lármájától.

De azért az igazság ellen vétének azok, akik hazai életünket unos-untalan leszólják. Ezek a kritikusok teljesen figyelmen kívül hagyják, hogy a mi kulturánk, a nyugati népek ezer sőt annál is több éves kulturájával szemben ma még csak a gyermekkorát éli ugyan, de azért a haladás útján nagy lépésekkel közeledik a cél felé.

És ha minden magyar nemcsak szóval, hanem érzésben és tetteiben és valósággal magyar lesz és végre valahára meg tanuljuk, megszokjuk a kitartó munkát: akkor nincsen semmi okunk a kétségbeesésre, csüggedésre, mert fajunk erős tehetségei képesekké tesznek bennünket a nagy kulturafeladatok sikeres megoldására.

Lócs Rezső, — Nem tartozom a külföld imádók közé és mégis, ha városi tanácsnok. hosszabb bolyongásaim után

pátriámba visszatérek a fájdalomnak, vagy inkább a sajnálkozásnak érzete vesz erőt rajtam. Nem annyira azért, mert sok olyat láttam, ami nálunk még hiányzik, mint inkább azért, hogy az ami meg is van, nem úgy van meg, mint ahogy az külföldön megvan. Isten tudja, talán temperamentumunk nem engedí azokat a felfogásokat érvényesülni, melyek odakünn oly könnyű szerrel elvekké válnak; vagy talán hiányzik belőlünk valami, ami szerencsésebb szomszédjainknál megvan és ami azután kerékkötője mindannak, aminek létesüléséhez higadt-ság és fegyelméletesség kell. Ha tőlem függne, egy-két évtizedet át tudnék szeretnék, hogy azután felébredve megvalósulva lássam mindazt, amivel a németek minket megelőzték!

A külföldet járó és ilyen irányt érdeklődő magyart — értem alatta azt, aki nem a Baedeker szerint utazik — különösen három dolog lepi meg: az általános, pedáns tisztaság, a feltétlenül érvényesülő közlekedési rend és a virágok iránti előszeretet. A háziszemetet úgy hordják ki, mint ahogy nálunk a szódavíz vizit házhoz: minden háznak megvan a maga zárható vasládja, melyet tele és zárva elvisznek és ugyanakkor egy tureset ott hagynak. Az utcákat nem locsolják, de mossák, a szemetet elégetik, a csatorna tartalmát composztírozzák.

egyéb tartalmát ipari célokra felhasználják, de semmiesetre a város közelében el nem tergetik.

A közlekedési rend elvénél fogva a vilamos respektálja az autó jogait és az autó egyenrangúnak tekinti a nehéz terhet húzó szekeret. Nincs kiabálás, a keresztmámák békében maradnak és nem tölti meg a levegőt az a fűlsikító zaj, mely nálunk az emberek idegeit idővel tönkre teszi.

A virág szeretete kultúrászává vált. Minden talp alatti üres teret parkszerűen művelnek és alig akad ablak, mely virágdíszben ne ragyogna. Nálunk bizonyos dacz, merészség, az előítéletek fölé való emelkedni tudás kell ahhoz, hogy valaki nyíltan elismerje és tettel dokumentálja, hogy a virágot szereti akár a művészetet vagy irodalmat. *Virág bolondja*, igen hölgyeim és uraim, ez a neve annak nálunk, ki muskálit tesz ablakába. Külföldön talán épen megfordítva jellemezik azt, kinek lelke annyira rideg, hogy még a virágot sem szereti.

Szerkesztő ur csak néhány sort kért tőlem külföldi tapasztalataimról. Hagyjuk tehát a többi ügyebár? Mert ha csak egy komolyabb témába is belemelegednénk, az több volna, mint a mennyit meg a *Közlöny* terjedelme is elbirna. Csak még egyet: ne álljunk meg soha, ne vesztegeljünk a fejlődés egyes állomáshelyein, mert az idő rohan és vele rivális városaink.

Lukácsy Lajos — 1908. év szeptember havi utazásomból visszatérve, néhány napot

a bájos Velencében töltöttem, hogy az ut fáradságait kipihenjem. Én már 22 ízben bántam a páratlan St. Márkus teret, a Piazzát, a gyönyörű St. Giorgót, az oly sok dicsőséget és megaláztatást átélt márványpalotákat és valljuk meg őszintén fiatalabb koromban a világhírű szépségű tüzes fekete szemű olasz donnakat, mert mi türes tagadás ezek nélkül soha sem írták volna meg a költők a híres *veneziai éjszakákat*. El akarom emlékeimből üzni Dante híres mondását, mely mindig fájó érzést kelt bennem ha Venezia-ra gondolok *Nesson maggior dolore, che ricordarsi del tempo felice nella miseria* (Nincs nagyobb bánat, mint a boldog időkre visszaemlékezni a nyomorúságban!)

Na de térjünk át a dologra: Mondom, hogy *Velencében* töltöttem néhány napot hazautaztamban, gyönyörű napos meleg ősz volt és felhasználtam hogy a Lidón az Adria hullámaiban néhányszor megfürdök. Örömezt maradtam, mert egy nagy előkelő és kedves társaságot találtam ott Aradról, akikkel órákat el dolce far niente-tünk a tengerpart napsütötte forró porondján.

Egy szombat délután a Piazza Szt. Márkon a híres Lavenna cukrászdája előtt ültünk és hallgattuk a Banda Cittadina által játszott örökszép Verdi, Mascagni, stb. hírneves olasz szerzők bájos melodiját. Ott ültünkben kisebb és nagyobb rikkancok röpcédulákat osztogattak a közönségnek amely úgy kezdődött nagy betűkkel írva, „*Sciopero generale*” stb. Miután sem én sem társain a Sciopperó szót sosem hallottuk, nem sokat törődünk e cédulákkal, tovább sem olvastuk azt gondolván, hogy valami reklámcedulák lesznek. Másnap reggel midőn a Florian kávéház árkádjá alatt reggeliztünk, minden csésze kávéhoz a pincér egy ily röpcédulát szolgáltat fel, azonban ügyet sem vetettünk rá. E cédulákon pedig figyelmeztetés volt a közönséghez, hogy vasárnap délután 2 órától kedd reggel 6 óráig, tehát 40 órán át *általános sztrájk lesz, egész Olaszországban és így Velencében is*. Persze mi ezt csak később tudtuk meg, amidőn már benne voltunk a bajban, de különben is ha előbb el is olvassuk, azt hittük volna, hogy bennünket idegeneket nem sokat érdekel az egész dolog.

A reggelizés után kimentünk a Lidóra. Már a kijáratnál észrevettük, hogy a lóvasuti kocsi amelyet egy ló húzott a fürdőhelyiségtől a hajóállomásig, nem látjuk sehol. (Azóta már a lóvasut is, egész Velence területén az egyetlen élő lovak, szintén eltűntek a Lidó-sziget színéről már ott is villamos van. Mégis szép figyelem ezektől az olaszoktól, hogy nem akartak velünk aradiakkal tovább is versenyezni úgy, hogy a *lóvasut* kizárólagos jogait, ma csak mi aradiak gyakoroljuk talán egész Európában. Ez a mi külön aradi specialitásunk, büszkék is vagyunk rá.)

Amidőn az egész társaság a tengerpartra ért, meglepetve láttuk, hogy a jegyváltó bédé be van zárva, egy nagy plakát van rajta óriási betűkkel: *„Chiusa! Sciopero Generale!”* (Zárva, általános sztrájk) Ekkor aztán megmagyarázták minékünk, hogy délután 2 órakor kezdődött az általános sztrájk, amely

mint már jeleztem, kedd reggelig tart, az utolsó vaporetto déli 1 órakor indult el a Lidóról a fűdőkkel a városba, miért nem igyekeztünk azzal haza menni! hiszen a hatóság ezt falragaszokkal röpcédulákkal stb. tudatta. Persze, hogy egymásnak estünk mindnyájan, egyik a másikat okozta, hogy miért nem olvastuk el a röpcédulákat sem ma, sem tegnap.

Most aztán egy milanoi uriember, aki a Lidón lakott és neki nem volt érdeke, hogy a városba át-hajózzék, nagy kedélyesen elmondotta nekünk, az általános sztrájk történetét.

— Pár hónappal ezelőtt Délolaszországban egy Calabria nevű kisebb városkában nagy szociálista gyűlés volt. A tárgyalások izgatottan folytak le, a szónokok szidták a kormányt mint ahogyan ez rendszeren nálunk is szokás, úgy hogy a jelen volt hatóság közeg a gyűlést feloszlásra szólította fel. Azonban a heves verű olaszok hűek maradtak elveikhez és azért sem mentek szét és amidőn a csendőrség közbe lépett, elkezdték a csendőröket üldözni, úgy hogy ezen operettszerű ruhába öltözött carabinieri már most önvédelemből is, kénytelenek voltak a fegyverüket használni és a tömeg köze löni. Néhányan meghaltak és többen súlyosan megsebesültek. Ez nagy sérelem volt az olasz szociálistákra, országos gyűlést tartottak és követelték a fegyverüket használt olasz csendőrök példás megbüntetését.

Olaszország akkori miniszterelnöke és belügy-minisztere Giolitti volt és azt hiszem, ma is az. Midőn a minisztert az olasz parlamentben emiatt meginterpellálták, kijelentette a miniszter, ő az egész ügyet megvizsgáltatta, a csendőrökre panasz nincs, azok helyesen jártak el. A szociálista tábor ekkor határozta el a megtorló lépést, amelyet egy negyven órássztrájk által érvényesítettek, egész Olaszország minden városában és falujában egyszerre egy időben és kiadták a jelzőt:

— *Scioperò Generale! Abasso Giolitti!*

Tanácstalanul állottunk a Lidó partján, hogy most mit tegyünk, volt ugyan egy néhány üres gondola a parton kikötve, de evező és gondolások nélkül. Társaságunk egyre növekedett, akik haza szerettek volna menni Veneziába. Egy része kedélyesen fogta föl az állapotot, másik része bosszankodott. Legnehezebb sorsa volt egy aradi előkelő uriembernek, aki ezuttal volt fiatal feleségével nászúton Veneziába. A bájos fiatal asszonyka e napon gyengédkedvén, otthon maradt a vendéglőben. Képzelték tehát, mily izgalom fogta el a fiatal férjet, hogy nem tudott hazamenni. Végre egyikünk megpillantott egy, a parthoz kötött faszállító üres bárkát. Nagynehezen előkerült a tulajdonosa is. Hiába csöregtük előtte a lirákat, hogy szállítson át bennünket Veneziába, nem reagált kérésünkre, azt mondván, hogy ha megtudják a társai, agyonütik. Végre is a sok szép asszony kérésére meglágyult az olasz szíve és kijelentette, hogy ha fejenként egy-egy lírát fizetünk, átengedi a bárkáját. Azonban evezősökről mi gondoskodjunk, mert ő és az emberei evezőkhöz nem nyulnak a sztrájk miatt és azt is kijelentette, hogy csakis a Giardino-Publicoig mehetünk a bárkájával, ott szálljunk ki és aztán onnét gyalog hazamehetünk. Örömmel egyeztünk az ajánlatba, néhány ur rögtön levette a kabátját és mellényét, kigombolta inggalléját és neki álltak az evezéshez. Ülőhely nem lévén a hajóban, férfiak és nők összekapaszkodva állottunk és hajónk a gyakorlatlan uri evezősök evezése folytán akkorákat rándult olykor-olykor, hogy az egész társaság kis híjja, hogy a hajó fenekére nem esett. Végre is megérkestünk a Giardino-Publico-hoz és itt meglepetve tapasztaltuk, hogy a sok vendéglő és cukrászda egytől-egyig zárva van. Végre is hoteleinkbe gyalogoltunk.

Az első meglepetésünk abból állott, hogy szobáinkban az éjjeli szekrényeinken boros palackok állottak homokkal megtöltve és mindegyikében egy-egy szál gyertya. Ebből megtudtuk, hogy komoly a dolog, a villanygyárban is sztrájkolnak. Este felé kiementünk a Piazzára, a zenekar ezuttal nem játszott és a megszokott Lavéna cukrászdájában maga a tulajdonos, felesége és gyermekei szolgáltak ki. A pincéreknek sztrájkolniuk kellett. A falakon és a kőjárdákon fekete olajfestékkel volt beírva léptenyomon:

Scioperò Generale! Abasso Giolitti!

Este aztán teljesen kitört a vihar. A sztrájkolók teljesen feketében jelentek meg. Hatos sorokban vörös karszalaggal „Scioperò Generale” felirattal. Legelőször is a Szt. Márk téren levő nagy gáz Candaleberekett vették munkába. Fölmasztak azokra és egyenként eloltották a lángokat és amidőn a gázgyár emberei megjelentek, hogy azokat újból meggyújtassák, elvették tőlük a gázgyújtó rudat, széjjeltörték

és meggátolták őket, hogy újból meggyujthassák, így maradt a Szt. Márkus-tér aznap este sötétben. Egész Venezia e téren hőmpölygött ember ember hátán és a pajkos fiatalság fel is használta az alkalmat az általános sötétségben, mert a sok nő sivitásától az egész tér visszhangzott.

— *Vattone di qui, impertinente!*

Éjjel semmi rendezettség nem történt. Másnap, hétfőn a sztrájkolók tömegesen járták sorra a hoteleket és étkező termeiket, hogy azok is elvben hozzájáruljanak a sztrájkhoz. Egy ilyen jelenetnek magam is tanuja voltam.

A délelőtti órákban éppen hazulról távoztam a hotel d'Italiából ahol laktam, amidőn a Ventí Settembre utcából jött a sztrájkoló tömeg énekelve. Az én hotelem előtt a Szt. Moise téren gyülekeztek. A hotel portása ijedten zárta be a kapukat. A sztrájk vezető kopogott a hotel kupuján és kérte, hogy jöjjön ki a tulajdonos. Helyette az igazgató jelent meg, s megkérdezte, hogy mit kívánnak tőlük? A sztrájkvezér jegyzéket vett elő és felolvasta a következőket:

„E hotelban van 30 pincér, ezekből kérünk 6 ot, Van 8 szobaleány, ezekből 4-et, tízenhat házi-szolga ezekből kérünk 2-öt, a sztrájkban való mozgalomban részvétel végett azonnali rendelkezésünkre bocsájtani és ezzel dokumentálni, hogy a Hotel d'Italia is részt vesz az általános sztrájkban.

Az igazgató tréfásan fogta föl a dolgot és azt mondotta nekik:

— Mégis okos emberek maguk, hogy egy szakácsnét sem kérnek mert tudják, hogy azok már öregek és miután ilyen szerények, hogy csak 4 szobaleányt akarnak, a legfiatalabbakat és legszebbeket fogom kiválasztani magunknak.

Általános kacaj fogadta a direktor szavait.

És néhány perc múlva a sztrájkba bocsájtott pincérekkel karonfogva kísérték a szobaleányokat is.

Ez este azonban már nem folyt le oly esendesen mint az előtti. Ugyilátszik, hogy a sztrájkolók berugtak és garázdálkodni kezdtek, bevették a lámpásokat, a nyilvános órákat és az üzletek üvegciméit stb. A városi rendőrség — elégtelennek bizonyult, úgy, hogy a kaszárnyából mozgósítottak néhány század katonaságot. Ezek aztán néhány perc alatt megtisztították a tereket és utcákat. Kedden reggel leszámítva a betörött cégtáblákat csakis a márványpaloták falára mázolt „Scioperò Generale! Abasso Giolitti!” emlékeztettek csak a két napi sztrájkra.

Mittler Isidor dr. — Külföldi utalmon ügyvéd.

legjobban megragadta figyelmemet a vasutak nagyszerűsége, például Németországban. A várótermek mellett fürdő és borbélyüzlet is van, úgy hogy az ember több napos utazás alatt is jól felfrissítheti idegeit, és rendbe hozhatja ruházatát, külsejét. Érdekes megfigyelni a vasuti étkezőkocsikat nálunk és a külföldi vonatokon. Nálunk valaki egy üveg Kristály vagy Giesshübli víz mellett öt-hat óráig is üldögél az étkezőkocsiban, odakinn azonnal, mihelytrendelését elfogyasztotta, azonnal el kell hagynia helyét és átadni azt másoknak. Odakinn az étkező kocsikon kapható ételek sokkal olcsóbbak is mint nálunk. Általában a külföldi vasuti közlekedés magasban felette áll a miénknek.

Reisinger Ferenc dr. — Nekem az a szerencse jutott, hogy ügyvéd.

már tizenhét éves diák koromban európai utat tettem, Teljesen egyedül mentem ki Párisba, de a csillogás, a ragyogás, a fény, amelyet vártam, nem volt sehoh. Mindjárt másodnap azt irtam haza, hogy unom magamat és haza akarok utazni. Később azonban egyre halasztottam az utazást, öt hétig maradtam s az ötödik hét után egyáltalában nem akartam hazajönni. Azóta bejártam Európának ugyszólván minden nagyobb városát és azt tapasztaltam, hogy a magyarok ép oly nagy kultur eredményeket tudnának elérni, ha történetünkben nem lettek volna azok a zökkenők, melyek visszavetettek bennünket sok évtizeddel. Azt tapasztaltam, hogy a magyar fiú legalább oly életrevaló, eszes és intelligens, mint akár az olasz vagy a német. Hogy a németek mégis sokkal előbb

vannak, mint mi, annak nézetem szerint egyedüli oka az, hogy nekik nem kellett annyit küzdeni a létért, mint a magyaroknak.

Somló Ármén dr. — Néhány évvel ezelőtt ügyvéd.

Párisban voltam és érdekes jelenetet láttam. Apponyi Albert gróf, Magyarország akkori kultuszminisztere a Madelainne templomban órákig térdepelve imádkozott.

Sugár Jenő dr. — Sugár Jenő dr. afrikai utjáról beszélt munkatársunknak.

— Hirtelenében nem is tudom, hogy mit meséljek el. Utazásomnak volt elég sok érdekes epizódja, de egyik sem volt valami jelentőségteljes, vagy különös. Felejthetetlen marad számomra mindig az a több, mint huszonnégy órást ut, amelyet *összevártam* tettem meg egy nagyon kedves társasággal együtt Kabylián keresztül. Mély impressziót gyakorolt reám a tengeri-ut, jobban mondván nem is annyira a tengeri-ut, mint a fedélközi utasok látása. A hajóstársaságok határtalan kapzsiságukban százával veszik fel az utasokat, nem gondolva arra, hogy lesz e ezeknek helyük? Gyakran az első osztályú utasoknak sem jut már kabin s a szalónban, társalgóban szállásolják el őket. De ez még hagyján. A fedélközi utasokat százával zsúfolják össze. Ha valamelyik közülük a felszálláskor egy tenyéryi helyet elfoglalt, arról ugyszólván fel sem kelhetett, mert körülötte hering módra összezsúfolva szorongtak az emberek. Hogy milyen undorító jelenetek folytak le a fedélközön, ha a boretta, vagy a sirocco miatt többen tengeri betegségbe estek, az képzelhető. A rettenetes szag, amely a fedélközről áradt, elnyomta még a hajóknak émelyítő olaj és közszenzágát is.

— Nápolyban láttam a leggroteszkebb jelenetet, amely egyuttal jellemző az olaszokra. A legelegánsabb, legelőkelőbb étteremben, a Gambrinusban ültem utitársammal. Egyszerre egy társaság jött be, melynek élén egy zömök, fűrge, tornatanárkinézésű ember haladt. Leültek az asztalhoz s rendeltek valamit. A pincér ugyilátszik mondhatott valamit, mert a „tornatanár” haragosan rászólt. A pincér elment az asztaltól, de távozóban gunyosan visszamosolygott a „tornatanárra”.

A „tornatanár” a következő pillanatban felugrott, nekiment a pincérnek s egy pillanat múlva parázs verekedés fejlődött ki. A pincérnek segítségére siettek kellegái, a „tornatanár” pedig egy bottal parirozott rendkívül ügyesen s kizárólag a fejekre osztogatta ütéseit. Öt perc múlva el volt intézve az ügy. A „tornatanár” re bene gesta visszaült helyére. Mikor már minden rendben volt, megjelent elegáns redingotban a maitre d'hotel, odament a „tornatanárhoz” s udvariasan megkérdezte tőle:

— Talán valami panaszja van, signore?

Tolnay János dr. — Til anferjan. Til anferjan. Zu den Fahren. Ez a kettős nyelvű jelző-

tábla mutatja az irányt a Rügenszigetén fekvő sassnitzai pályaudvaron ama komp felé, mely hivatva van a közlekedést Németország és Schwédország között közvetíteni.

Amikor itt kompról beszélünk, ne tessék azt olyan értelemben venni, mint azt minálunk a Duna, Tisza és a Maros mentén használjuk. Egészen más az. Azt a kompot Németországban Trajestschiffnek nevezik, hatalmas tengeri jármű, mely Sassnitzban magába felveszi szöröstől börtüstül a berlini D-vonatot s viszi azt teljes negyedfél órán és a tengeren át a svéd partra utastul-terheztül s ott ismét kiteszi a vonatot, mely a vassínokra jutva vígan folytatja az útját Stockholm felé.

Egy ilyen Trajestschiffen tettem meg familiámmal az utat német földről a svéd partig.

Amint Sassnitzban befut a berlini gyorsvonat, reátolják egy erre készült hajóhidon át a nagy kompra. A vonat két részben a hajó gyomrában foglal helyet, az utasok elhagyják a vonatot, felmennek a fedélzetre, hol a modern komfort minden vivmánya által tétetik reá néve kellemessé a tengeri ut. Fényes étterem, társalgó és dohányzó teremek, alvófülkék, dróttalan táviró, virágáruháza, trafik s mi szemnek szívnék kelleme, látja el az emberi szükségleteket.

A hajó elhagyja Sassnitzot, az ember nem tudja a technika nagyszerű vivmányait bámulja-e meg, melyek urrá lesznek az elemek, a beláthatatlan

enger felet, avagy az ocean végtelenjét a maga hatalmas a végtelenségig nyuló látóhatárával.

Es vitt ez a kis uszó tündérpalota három és fél órán át tükörén a fodros haboknak.

Azután feltűntek Svédország kies partjai. Este volt. Ezernyi villanylámpa és a kikötő fényezői világítottak be előttünk az utat.

Trelleborg a svéd kikötő neve.

S mielőtt hajónk oda befutott, helyett kerestünk a vonaton, mert vonaton kellett a hajót elhagynunk. A vonat zsúfolt volt. A kalauztól, egy szőke szakállu, elegáns modoru nyulánk svéd bácsitól jelbeszéddel helyet kértünk. Lekötelező nyájassággal betessékel egy hálókoszinak egyedül üres fülkéjébe, hol kényelembe helyezkedtünk, hogy ezen az alkalomosságon folytassuk utunkat *Malmöig*, egy svéd városkáig, utunk céljáig. *Trelleborgtól* egy óráig tartott volna utunk.

Amde alig, hogy partra tolták a vonatunkat kellemetlen meglepetés ért. Egy másik szőke szakállu munkásféle ember nyitott be a fülkébe s miután, svédül nem tudtunk, ismét csak jelbeszéddel tudatta velünk, hogy hagyjuk el a fülkét, mert neki két utas részére, egy házaspár, mely meg is jelent a háttérben, kell ágyat vetnie a fülkében, mert őt azt Stockholmg kibérelték.

A tengeri utól fáradtak lévén, az incidens eléggé kellemetlenül hatott.

Ez a kedélytelen hangulat egy kacskaringós kis elmélkedést váltott ki lelkemből, melynek az volt a tenorja, hogy az, aki a mindenség fölött uralkodik, tegye akárhová a jövővényeket, kik sybarita kényelmünkben kizavartak.

Erre ékes magyarsággal megszóla a folyósóról egy hang:

— Ne tessék a dolgot oly tragikusan felfogni. Majd csak megleszük együtt a fülkében amíg önök kiszállanak.

Következett a köcsönös bemutatkozás.

Egy nagyváradi főhivatalnok volt az új jövővény élete párjával.

Egy óra hosszat örvendtünk egymásnak, s mi, *Malmö*be érve minden baleset nélkül hagytuk el a vonatot.

Morál: Még Svédországban sem tanácsos nyilvánosan magyarul káromkodni, mert nem lehessen tudni...

Pár nap múlva *Koppenhágában* történt velem a másik eset.

Nappal ennek a csudaszép városnak nevezetességeit róttuk, este pedig odamentünk, ahol nyáron egész koppenhága gyülekezik, a *Tivoli* nevű mulatóhelyre.

Amolyan Óbudavár vagy Venedig in Wien-féle sokadalom, csak hogy magasabb erkölcsi alapon. Van ott minden, amivel a közönséget mulattatni lehet: Csepürágók, artisták, színház, mozi, symphonikus hangverseny, de mindez oly serious alapon, hogy egy zárdaszűzet is el lehet oda vinni.

Sok ezer ember nyüzög ott, s pihenni ki balszamos levegőben a nap fádalmait.

Vendéglők, étkezőhelyiségek egymás hátán. Minden zsúfolva. Ezek egyikében sok ezer ember között telepedtünk meg alaposan végzett napimunkánk után nekilátván a táplálkozásnak.

Vigan ropogtattuk a dán nemzeti ételt a smőrebrodot, midőn feleségem az egyik tőlünk meglehetősen távolban fekvő asztalra mutatva megszólal:

— Nézd csak az az asszony mennyire hasonlít a Sárkára.

Oda nézünk, s egészen elámulva konstátálom, hogy az asztalnál ülő férfi pedig szakasztott mása a Sárka férjének.

Az egyik fiut kémszemlére küldvén ki, ez kis vártatva újjongva tér vissza a hirrel, hogy bizony ez az ur és az az urnő nemcsak, hogy hasonlítanak a Sárkára és a férjére, hanem Reisinger Sándor és becses neje saját személyükben vannak itt jelen. Ők észak felé tartottak, mi délnek igyekeztünk hazafelé. Tableaux. Kölcsonós leikes üdvözlés, stb., stb.

Morál: Még Koppenhágában sem lehet inkognitóban zülleni.

Befejező morál: Magyar ember mindenhol elkalandozik. Ennek oka: A külföld sok-sok látni és tanulnivalót nyújt a magyar emberek, s mi nagyon tanulni vágyó faj vagyunk.

Dr. Varjassy Lajos Külföldi tapasztalataimat felidézve, elvonulnak előttem újra a di-

csőségnek, a fénynek, az emberi haladásnak nagy emlékei és ha azt kellene megállapítanom, mi az, ami a legjobban ragadta meg figyelmemet, mi az, amit emlékeim tárházában a legnagyobb ereklyeként őrizek, valóban zavarba jönnék? Talán Berlinnek csodálatos rendje, tisztasága, a hatalmas Tiergarten, a Herrstrassének pompás virágágyai, az új villavárosrészt? Talán Párisnak az emberiség haladását jelző nagy emlékei, a boulevardi élet vígsága, a Quartier Latin elragadó jelenetei, az Invalidus Hotel kápolnájának kísérteties sárga fényében nyugvó sarkofag, mely a világ legnagyobb romboló lángalméjának földi maradványait tartalmazza? Talán a city lázas forgalma, a londoni közlekedési eszközök bámulatos tökélye, doc-kok óriási, az egész világra kiterjedő forgalma, a Tower-bridge alatt füstölgő hajók sokasága, vagy az újvilág égbe emelkedő kereskedelmi házai, fiainak fáradságot nem ismerő energiája, a washingtoni Congress Library páratlanul gazdag berendezése? Hiszen bármelyik emlék méltó volna arra, hogy kiragadva a többiek tömkelegéből honfitársaim szeméi elé állítottassék a maga teljes ragyogásában. De figyelmemet mégis valamennyi szép emlék közül a londoni Hyde-parkban egy vasárnap délután látott jelenet ragadta meg leginkább. A Hyde-parknak egy félreesőbb részében emelvényeken, felirattal ellátott táblák és lobogók között 30—40 népszőnok tartott előadást. Mindegyik szónok egy meghatározott vallási, társadalmi, vagy politikai irányt képviselt s annak igyekezett népszerű előadással propagandát csinálni. A szónokokat a legnagyobb figyelemmel haligatták, a hallgatóság gyakrabban kicserélődött s tiz lépésnyi távolságra a katolicizmus hirdetőjétől vörös lobogó alatt a nemzetközi szocialista fej-tette ki elveit. „Minden igaz magyar hazafi” hasonló körülmények között botrányt és parázs verekedést rendezett volna, melyet aztán rendőri kardlapok csattogásának kell követnie. A londoni közönség azonban a legnagyobb nyugalommal, a legnagyobb rendben, rendőri asszisztencia szüksége nélkül hallgatta végig a legkülönbözőbb szekták szónokait és senkitem igyekezett társadalmi, vagy vallási meggyőződését felebarátjának fejébe szitkokkal, vagy ökölcsapásokkal beverni. — Boldog ország, ahol a türelem és egymás meggyőződésének tisztelete uralkodik; ahol érvekkel, tudományos kapacitációval, nem pedig rézfokossal folyik a propaganda.

Werner Sándor dr. — A szeles éjben, már mériföldekre az em-

berlakta földektől fodros, tarajos vizeken siklott tova a sötét hajó. Felette az augusztusi égboltot felhőzet takarta, nem volt holdvilág, mint máskor, sem hulló meteorok, sem csillagragyogás. Az *Ocean* azonban most mindezt kárpótolt. Apró világok gyultak a hajó szelte sötét vizen és kergették egymást végnélkül, eleinte csak a hajó körül, később a messzebbi hullámokon. Egyik fény csak olyan volt, mint egy szent János-bogár világa, a másik már mintha egy hajó jelző-lámpája lett volna, volt olyan mint egy hatalmas ivgőmbintenzív fénye. Mind kékesen játszi tűnő lidérccláng. A játék tartott, a fények nagyobbodtak, önyvi területeken lobbant el a mélyből eredő világosság és a horizont tündéri káprázatos tüzekkel telt meg. A legfantasztikusabb pirotechnikus is csak halvány gyufalobbanást tud produkálni ahhoz a ragyogásos fénypompához képest, a mit a tenger „phosphorescentiája” ilyenkor élénk tár. Jó ideje élveztük a tüneményt, mikor a látóhatáron, mint egy kísértet hajó, *vitórlás jelent meg és jött a tüzeket keresztül jelénk*. Tőlünk egy pár csomónyira megállott és fényjelzéssel adta tudunkra, hogy olasz iskolavitórlás, százötven kis olasz matrőzgyereket hord a szeszélyes vizek hátán. Még közelebb jöttek a tenger gyermekei, idahallatszott az „evvivájuk” és hozzájuk a mi „hurránk”. Tovább mentek azután ők, az élet hajója és eltűntek a feszes vitórlák a bizonytalan lidércfények között. Valami meg-ható volt ebben a találkozásban, itt a hatalmas víz birodalmában. Előttünk tulajdonképen egy szomorú aktus folyt le. A rejtelmes mély-ségekből a tenger nagy temetőjének minden

halottai foszforreszkálva törtek elő; a sötétlő hullámok ringatta amoebák egy elmúlt élet, egy letűnt világ utolsó fellobbanásából merítették fénytáplálékukat. És felettük az újjongó élet dacolt régi módra az elmulással. Ki tudja meddig? Nem lesz e belőlük is halvány ellobbanó lidérccláng? Idegen világokban érdekes élményeim is voltak, feljegyzésre érdemes epizódok, városokra, szokásokra, ételekre, nőkre, multságokra vonatkozólag, de egyetlen meglátásom sem frappált annyira, mint ennek a subtropikus augusztusi éjszakának meglepő találkozása, különös titokzatos tűzijátéka. Az ember itt a természet örök körforgásának egy szokatlan láncszeméhez jutott, a mely méltán érdekelheti a legkülönösebben az olyan utast, a kit az otthon, a szilárd talaj jóleső kényelméből, nyugalmából a végtelenség és a halandóság érzése űz ki.

Zima Tibor — Lehetetlen, hogy megne-

kamarai titkár. sértse az ember a külföldről hozott emlékeit, ha a husvéti körkérdés arra kényszeríti, hogy huszonöt-harminc sorban mondja el mindazt, amit a külföld sok országának még több városában összelátott, vagy mondjon el közülök épen csak annyit, amennyi ebbe a néhány sorba belefér. Főképen az én részemről volna nagy könnyelműség: husz-harminc sorban kiadni magamon és a témáimon, amelyeket ép' e lap szerkesztőségével szemben vállalt erkölcsi kötelezettségemnél fogva tárcákban akarok gyümölcsoztetni.

Kedvem szerint tehát úgy kellene felelnem a hozzám intézett kérdésre, hogy — nem válaszolok. Udvariasság okából azonban megmondom, hogy a *legszebb*, amit valaha külföldön láttam: a Drina völgye a gyümölcsfák májusi pompájában, a *legművészebb*: München azok számára, akik — mint én is — habzsolja a szemével mindazt, ami művészi; a *legérdekesebbek* Róma és az olasz városok utcái a művészi rendszertelenségeikkel, Németország városai meg a komor sablonosságukkal, egyenruhás hidegségükkel, rendjükkel; legpompásabbak... Itt van ni, alig tudja megállni az ember, hogy ki ne adjon magán s extázisba ne essék, még ha feltett szándéka is, hogy keveset mondjon. Nem, tisztelt redakció, nem ejtem ki a sajtót a számból egy husvéti körkérdés kedvéért.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az állatvásártér helye. Megirtuk, hogy *Grein* Nándor főkapitány előterjesztést tett a tanácsnak és azt javasolja, jelöljön ki az állatvásár lebonyolítására alkalmas terület, mert a most elfoglalt terület már is szűknek bizonyul. A főkapitány végleges megoldásul azt javasolta, hogy a Birkásdűlőre telepítsék az állatvásárt. A tanács nem így határozott, mert mint ismeretes, csak akkor szándékozik az említett helyet az állatvásár céljaira felhasználni, ha az új vágóhid építésének kérdése is eldőlt. Minthogy azonban erre most pénz nincs, azért csak ideiglenesen segít a bajon és a sertésvásárt telepíti át a mostani vágóhid mellé.

A zsidóbusok. A tanács utasította a rendőrkapitányságot, hogy hívja fel jelentkezésre azokat a zsidóbusokat, akik a Fa utcában óhajtanak árusítani. Ha a jelentkezés megtörtént, akkor az áprilisi közgyűlés elé terjeszt majd javaslatot és valószínű, hogy a lehetőséghez képest az említett utcát jelöli ki zsidóbusnak.

A Kővér Gábor-híd. *Műlek* Lajos dr., mint az aradi lövész-egyesület elnöke azt kéri a tanácstól, hogy a lebontott Kővér Gábor-hidat a város építessse fel újra, mert máskülönben nem lehet a lövöldébe jutni. Minthogy ez a kérdés a Béla-tér rendezésével és a városliget átültetésével függ össze, a tanács utasította a mérnöki hivalt, hogy tegyen javaslatot, hol épüljön az új híd.

Lukács László

a válsághirekről.

(Beszélgetés a miniszterelnökökkel. — Kovács Gyula lemondása.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 29.

A Pester Lloyd egyik munkatársa ma beszélgetést folytatott Lukács László miniszterelnökökkel. A hírlapíró mindenekelőtt örömeinek adott kifejezést, hogy a miniszterelnök egészségi állapota olyan kitűnő. Lukács megköszönte a figyelmet, majd a következőket mondotta a hírlapírónak:

— Összesen hat napot szentelhettem üdülésemnek. Az utóbbi idők munkája után ez nagyon kevés, de ha valaki Magyarországon miniszterelnök, ugy nagyon szerény igényeket támaszthat a nyugalmat illetőleg. Tuldolgoztam magam, de most már egész jól érzem magam és visszanyertem teljes frissességemet.

— Kegyelmes urunk fáradt volt. Politikai ellenfelei ebből azt a reményt merítették, hogy fáradtsága politikai természetű?

— Ugy nézek én ki, mint aki belefáradt a hivataloskodásba? A kormány ugyan teljesen elkészült feladatával, megcsináltuk a katonai reformot, a választói reformot és a házszabályokat. Egy kormány, amely ilyen jelentőségű és nagyfontosságú eredményekre tekinthet vissza, nincs semmi oka ahhoz, hogy ragaszkodjék a hatalomhoz, de ebből semmiképen sem következik az, hogy most már lemondási szándékai vannak. Ha az ellenzék azt hiszi, hogy egy kormány, csak azért, mert nagy és fontos feladatait elvégezte és azért, mert sikeresen működött, rögtön elhagyja helyét és átadja ellenfeleinek, ugy ez politikai rövidlátás és gondolkodási hiba, amit az ellenzéknel már megszoktunk. Az ellenzéknek még egy kicsit türelmetnie kell magát. Ha azt remélték, hogy az éa kihallgatásom után, amely kihallgatás különben még a husvéti ünnepek előtt el volt határozva, *in statu demissionis* jövök ki a király dolgozószobájából, ugy nagyon csalódiak. A kormány nem a hatalomért ragaszkodik a hatalomhoz és a legkisebb célzásra is szívesen hagyná el helyét, de nem az ellenzékől származó célzásra.

Ezután *Andrássy* legutóbbi beszédével foglalkozott a miniszterelnök, mindenekelőtt jászai a váddal, hogy a kormánynak nem lett volna szabad ellenzék nélkül letárgyalni nagyfontosságú törvényjavaslatokat.

— Hát a koalíciónak volt ellenzéke? — mondotta a miniszterelnök. — Ha nem is a kordon által tartották őket vissza, hanem a koalíció terrorizmusa által és azért, hogy mindenkit, ki nem volt velük egy véleményen, hazaárulónak minősítették és az ország kedélyét felizgatták és így akadályozták meg azt, hogy velük szemben ellenzék is lehetséges legyen. Vonakodott a koalíció fontos törvényjavaslatot azért keresztülvinni, mert nem volt ellenzék? Hisz ők a kiegyezést is ellenzék nélkül csinálták és a házszabályok revízióját is ellenzék nélkül vitték keresztül. Azt mondja *Andrássy*, hogy a koalíciónak nem volt pártkaszszája. Hiszen a mandátumokat ők egymás között felosztották, kinevezték a képviselőket és ehhez igazán nem kell pártkaszsz.

Végül a miniszterelnök *Andrássy* beszédének ama passzusával foglalkozik, amely a Dágy pörre vonatkozik:

— Lehet e engem felelőssé tenni azért, mert a független bíróság a bizonyítást csak bizonyos korlátok között engedte meg? Honnan tudja különben *Andrássy*, hogy a felső bíróság nem fogja a bizonyítást megengedni? Lehet e egy bíróság előtt álló ügyel a pártpolitika prédájává tenni?

Plébános a kultuszminiszter ellen.

Ipolyságról jelentik: Az ipolyzeági választás eredménye még mindig izgalomban tartja Ipolyságot és vidékét. A megválasztott képviselő, *Jankovich Béla* vallás és közoktatásügyi miniszter a választás után feljelentést tett a hercegprímásnál *Horváth Ádám* dr. palásti plébános ellen jogtalan korteskedés miatt. Állítólag — mint a *Magyar Tudósító* jelenti — a megindított vizsgálat kiderítette, hogy a plébános semmiben sem vétett a törvények ellen és ennél fogva a mai nap folyamán *Horváth Ádám* dr. hatóság előtti rágalmazás és bacsuletsértés miatt feljelentést tett *Jankovich Béla* miniszter ellen.

Kovács Gyula lemond mandátumáról.

Kovács Gyula, a gyomai kerület országgyűlési képviselője, mint értesülünk, lemondott a mandátumáról. Lemondását levélben tudatta *Justh Gyulával*, *Kossuth Ferenc* és *Egry Bélával*. Azt írja levelében, hogy belátja, hogy a legnagyobb mértékben imparlamentáris eljárás volt, amit a Házban cselekedett, s ennek az eljárásnak most, mikor az ügyében hozott ítélet jogerős lett, levonja következcúciáit s a mandátumát leteszi. Lemondásáról egy újságíró előtt a többek között így nyilatkozott:

— Lemondásommal kifejezést akarok adni annak, hogy én magam is helytelenítem, ha a parlamentben imparlamentáris eszközök júnak szerephoz. Éa levonom a következcúciákat, nem törődöm azzal, hogy mások hogyan cselekszenek. Ma elküldtem nyilatkozatomat *gyomai* választóimnak, értesíttem azonkívül a szövetszekt elienzékli pártok vezetőségét is. Közöltem velük, hogy lemondok a mandátumról, gondoskodjanak megfelelő jelöltről, választóimat pedig értesíttem, hogy *április 6 án* beszámolót tartok, amelyen megokolom részletesen lemondásomat.

A koalíció milliói.

A bécsi *Pol. Korr.* feltűnést keltő sorokban reflektál azokra a támadásokra, a melyeket a koalíció a kormány ellen folytat.

— A Lukács-ellenes hárszében vezet *Andrássy Gyula* gróf, aki többek közt a dalmát vasutak ügyét is a mostani rendszer ellen akarja kihasználni. Ezt kár volt tenni. A koalíciós kabinet jegyzőkönyvileg igazolhatóan az érdekelt bankcsoporthnak az államkincstár rengeteg kárára olyan előnyöket biztosított, hogy a nemzeti munkapárt kabineje csak a legszükségű erőszécszítéssel volt képes a 226 milliónyi építési költségeket 97 millióra mérsekelní. *Andrássy*nak ez a támadási módszere, amely szerfelett jellemző az ellenzék harcmodorára, nem képes a közvéleményre és Magyarország politikájának legilletékesebb tényezőire és irányítóira semmiféle hatást gyakorolni. Lukács László emeít fővel állott a támadások elé és teljes mértékben támaszkodhat a korona, a parlament és a közvélemény bizalmára.

Az új államtitkár székfoglalója.

Benedek Sándor dr., a vallás- és közoktatásügyi minisztérium új államtitkára ma foglalta el hivatalát. Megelőzően az új államtitkár *Jankovich* miniszter előtt letette hivatali esküjét. A minisztérium nagytermében összegyűjt tisztikarnak bemutatatta az államtitkárt, kijelentve, hogy amióta ő a minisztérium élén áll, oly ügybuszalmat tapasztal a minisztérium részéről, hogy nem kételkedik abban, hogy az új állami kárt hasonló módon fogják támogatni. Kérte a jelenlévőket, hogy est megtegyék és biztosította a tisztviselőket, hogy az ő érdekeiket a miniszter és az államtitkár szíven fogja viselni. *Benedek Sándor* államtitkár ezután hosszabb beszédben mutatkozott be, a melynek folyamán kijelentette, hogy ő bíró volt és hogy mostan a bírói pályát mégis az államtitkári állással főcsereéli, ezt azért tette, mert olyan feriu, mint *Jankovich Béla* dr., akinek minden szava és minden tette hazaszeretet tiszta forrásából fakad, azt mondta neki, hogy ez hazafiúi kötelesség. Kötelesség elől pedig ő sohasem tért ki. *Benedek* államtitkár beszédét hosszú és lelkes éljenzéssel fogadták. Az államtitkár ezután ellátogatott a minisztérium valamennyi osztályába.

Aradvármegye uj ösztöndijasai.

— A közgyűlés előkészítése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Hétfőn terja tavaszi közgyűlését Aradvármegye törvéyszécszégi bizottsága, amelynek az alkalommal háromszécszhatvanból ponzból álló tárgyszécszozatot kell elintéznie. A közgyűlés elő kérelű ügyeket ma délelőtt készítette elő a megyeházán ülésező bizottság *Urban Iván* báró főispán elnökiete alatt Az állandó választmányon kívül a *Bibich* és *Bohus* báró ösztöndíjak bizottsága és a nyugdíjaválsztmány tartott ülést.

A *Bibich* féle ösztö d j megvácszédett két helyére *Zaduban György* losonci és *Antal Miklós* budapesti középiskolai tanuló, továbbá *P. Kömüves László*, *Paris László*, *Pongrácz Sándor*, *Posevitz István* és *Szilbereisz József* aradi főgimnáziumi, illetve főreálisiskolai tanuló pályáztak. A *Bibich* ösztönd j küldöttsége mai üléséből a következő javaslatot terjeszti a hétfői közgyűlés elé.

Rokon jogcímen egy pályázó jelentkezett és pedig *Zaduban György*. Miután a negyedik rokon hely be van töltve, ezen ifjunak a többi pályázóval szemben kizárólagos elsőbbségi igénye nincsen. De egyébként is az alapító nővel való rokonság kétszégét kizáró módon bizonyítva nincsen, tanulmányi előmenetele pedig az általános jó osztályzatot el nem éri, miért is nevezett pályázó az ösztöndij adományozásáról figyelembe nem vehető. Nemesi jogcímen nincsen pályázó.

A hét pályázó közül öt mint aradvármegyei ifju kéri az ösztöndij áldásában való részesítését. Az öt ifju tanulmányi előmenetele a követelményeknek megfelel. A pályázók tanulmányi előmeretelenek, családí és vagyoni helyzetének, nemkülönbén az ösztöndij adományozásánál zsinórmértékűl szolgáló határozat rendelkezéseinek figyelembevételével javvsoljuk, hogy az egyik ösztöndij állomás az érva jogcímenre alapított kizárólagos elsőbbséggel *Paris László*nak az aradi kir. főgimn. V. osztályába járó jeles előmenetelű tanulónak adományozassék. A másik ösztöndij állomás betöltésénél *Szilbereisz József*, *Posevitz István*, *Kömüves László* és *Pongrácz Sándor* pályázata vehető figyelembe. Ezen 4 pályázó közül tanulmányi előmenetele, vagyoni és családí helyzete tekintettel első helyen *Szilbereisz József*, az aradi áll. főreálisiskola V. osztályának jeles előmenetelű tanulóját ajánljuk. Második helyen *Posevitz István*, az aradi áll. főreálisiskola I. osztályába járó jeles tanulót, harmadik helyen *Kömüves Lászlót*, negyedik helyen *Pongrácz Sándort*. *Antal Miklóst*, miután nem aradvármegyei és pályázata egyébként sem felel meg a pályázati feltételeknek, figyelembe nem vehettük.

A küldöttség előterjesztését az állandó választmány is magáévé tette és így valószínű, hogy a hétfői közgyűlésen is *Paris Lászlót*, néhai *Paris Gábor* főszolgabíró fiát és *Szilbereisz Józsefet* tünntük ki az ösztöndíjjal.

A báró *Bohus Zsigmond* alapítványra négy pályázat érkezett, amelyek közül *Antal Miklós* budapesti főgimnáziumi tanuló pályázást nem vehették figyelembe, mert nem aradvármegyei fiu. A küldöttség és állandó választmány első helyen *Páll Miklós* belmezbányai bányászati főiskolai hallgatót, *Páll Miklós* aradi állami erdőtanácsos fiát ajánlja az ösztöndíjra. Második helyen *Repszik Géza*, harmadik helyen *Reszik Gyula* aradvármegyei származású műegyetemi hallgatók pályázatát veszik figyelembe.

Az ösztöndij helyek betöltésén kívül még egy választás lesz: a nagybalmagy szolgabírói állás betöltése. A választás kétszegtelenül egyhangu lesz annál is inkább, mert csak egy pályázó van *Antalffy Lajos* tb. szolgabíró.

A közgyűlésen több jegyző nyugdíjazását intézik el: *Schvéger Lajos* békészei jegyző betegsége miatt, *Posevitz Géza* solymosvári és *Szikszay Lajos* mácsai jegyző pedig magas szolgálati évük számára való tekintettel kéri nyugdíjazásukat.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Autonom Katolikus Kör április 1 én (tedden) délután 5 óraker választmányi ülést tart, melyre a válsztmány tagjeit tisztelettel meghívja az elnökség.

Ügyvéd és járásbíró.

— Itélet a körösbökényi pörben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Megirtuk, hogy Szöke Lajos körösbökényi vezető járásbíró feljelentést tett a körösbökényi járásbíroságnál Dénes Jakab dr. ügyvéd ellen, mert az egy társaságban állítólag kemény hangon nyilatkozott róla. A feljelentés szerint a körösbökényi izraelita hitközségek mult évi november 10 én tartott közgyűlése előtt egy nagyobb csoportban Dénes dr. azt mondta Szöke dr., hogy antiszemita s hogy egész közönséges emberek társaságában szokott keresztmáznai s épen emiatt helyezték át őt Pécskáról Körösbökénybe.

Az ügyben egy ízben már volt tárgyalás a mult év november havában Buday Zoltán körösbökényi járásbíró előtt, akkor azonban Dénes dr. védője, Krenner Zoltán dr. bírókúldési kérelmet terjesztett elő, miután feltehető volt, hogy Buday járásbíró közvetlen felebbvalója ügyében nem alkothat önálló itéletet.

A Kuria a bírókúldési kérelmet visszautasította s így a tárgyalást ma Buday Zoltán körösbökényi járásbíró megtartotta. Dénes dr. Krenner Zoltán dr. védte, míg a közvédat Jehn Kálmán aradi törvényszéki jegyző, ügyeazi megbízott képviselte.

A tárgyalás nem kevesebb, mint hat órát vett igénybe. Ugy a vád, mint a védelem igen sok tanura hivatkozott, közülük azonban egyedül Baumann Lajos körösbökényi kereskedő érdeklődte meg azt, hogy Dénes dr. az izraelita hitközség közgyűlését megelőzőleg a teremben egybegyűltek előtt az inkriminált kifejezéseket mondotta. A vád többi tanuja csak annyit adott elő, hogy szó volt arról, hogy Szöke antiszemita, de Dénes dr. nem mondott róla semmi olyat, ami egyéni reputációjában megsérthette volna.

Szöke ekkor azt kívánta bizonyítani, hogy Dénes a községben is becsmérlő hangon beszélt róla s ennek igazolásul őt vagy hat asszony tanukénti kihallgatását kéri, a bíróság azonban a bizonyítás kiegészítését nem rendelte el. Krenner Zoltán dr. ezután határozatában hangoztatta, hogy a vád nem produkált Dénes dr. ellen bizonyítékot s ezért kérte védelem felmentését. Szöke vádbeszédében azt hangsúlyozta, hogy a zsidók valóságos mafiót szerveztek ellene s üldözik. A bíróság a vád és vádbeszédek elhangzása után Dénes Jakab dr. t a vád és következményei alól felmentette.

TANÜGY.**Középiszkolák igazgatóinak értekezlete Aradon.**

— Az önképzőkörök reformja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

A nagyváradi tankerület középiszkolái igazgatóinak ezévi értekezlete április hó 2. és 3. napjain lesz a lycum dísztermében, Vass Bertalan dr. tankerületi kir. főigazgató elnöklése alatt. Az értekezleten a tankerület tizenhat középiszkolájának (Arad, Békés, Békéscsaba, Belényes, Fehértemplom, Gyula, Karánsebes, Lugos, Nagyszalonta, Nagyvárad, Temesvár és Versec) tizenhat igazgatója lesz jelen. A kitűzött napok délelőttijein az igazgatók egyes, a tanári testületek által már előre megbeszéltek és a középiszkola nevelés tanítás körébe vágó tételre fognak megvitálni, melyek jelen esetben a német nyelv intenzívebb tanítására, a művészeti oktatásra, az önképző körök reformjára, a középiszkolai internátusokra és az egységes középiszkola kérdésének megoldására fognak kiterjeszkedni.

Az önképzőkörök témájának előadója Jancsovits Ferenc aradi főreáliskolai igazgató lesz. Az értekezlet második napján az igazgatók a két középiszkola tanítási óráin is megjelennek és a város nevezetességeit is megtekintik.

A középiszkolai igazgatói értekezleteket Apponyi Albert miniszter léptette életbe 1908 ban, azóta évenként, vagy két évenként minden tankerületben megtartatnak. Az aradi igazgatói értekezlet már a harmadik a nagyváradi tankerületben (az első Nagyváradon, a második Temesvárott volt.) Céljuk, hogy ott a középiszkolai nevelés és tanítás általános, országos érdekű, valamint az illető tankerület sajátos viszonyait közelebbről érintő ügyek és eszmék kerüljenek megbeszélésre, és a résztvevő illetékes szakértők által előidézett eszmecsere termékenyítőleg hasson a középiszkolák harmónikus fejlődésére, másrészt, hogy szorosabbra fűzzék a kapcsolatot az egyes középiszkolák között.

Az Acsev. városi adója.

— Novemberben lesz esedékes. — A pénzügyigazgató nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Amint ismeretes, március harmincegyedikén lejár az Aradi Csanádi Egyesült Vasutak adómentessége és április elsejétől a legnagyobb magyar helyi érdekű vasúttársaság jövedelmei adózás alá esnek. Megirta már hónapok előtt az Aradi Közlöny, hogy a társaság jövedelmi adója után Arad városa az 1918. esztendőre körülbelül nyolcvanezer korona pótdóbevételre számít és ezt az új jövedelmet a város idejéi költségvetésébe mint bevételt be is állították. Két nap mulva elkövetkezik ez a városnak olyan jelentős új jövedelem kezdetét biztosító időpont, amely azonban nem teljesíti be azokat a vermes reményeket, hogy már áprilisban megtörténne a százharmincezer korona első negyedévi részletének befizetése.

Ugy értesülünk, hogy az Acsev igazgatósága nem lesz abban a helyzetben április elején és még jó egynehány hónapig, hogy a városi pénztárba befizethesse a várva-várt pótdódot, mert az új adótörvények életbeléptetésének elhárítására következtében még hosszú idő telik abba, hogy a nagy vállalat első adóját az illetékes adókievítő bizottság kirohassa. Ameddig pedig az állami adó kivetve nincsen, addig az Acsev. nem fizethet pótdódot sem, mert nincsen alap és nincsen kulcs a pótdó megállapítására.

Róka József pénzügyigazgató, akit erre vonatkozólag megkérdeztünk, a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az a feltevés, hogy az Aradcsanádi egyesült vasutak nyomban az adómentesség lejártá után, tehát már április elején adót, pótdódot fizethetnek, magában véve tévedés. Ha a város annak idején megkérdeztet volna engem, vagy módomban lett volna hozzászólni a törvényhatósági bizottságban előterjesztettekhez, megvilágítottam volna, hogy lehetetlenség a városi költségvetésben már április folyamára beállítani az Acsev. pótdóját. Aki az adókievetés módjával, lefolyásával tisztában van, ilyet nem is tehet.

Az új — de életbe nem lépett — adótörvény szerint a pénzügyigazgató vetette volna ki az adókat, az érvénybe lévő régi törvény szerint azonban az adókievítő bizottság feladata az adókievetés, amely eilen felelősségi joga van a félnek is, a kincstárnak is az adófelszámolási bizottsághoz és onnan tovább a közigazgatási bizottsághoz. A kivetés alapja pedig részvénytársaságoknál — tehát az Acsevnél is — a vállalat üzleti veszteség és nyereség számla. Az új törvény szerint a részvénytársaságok adóját az utolsó évi mérleg szerint rögzítik ki, azonban még a régi adótörvény érvényes, tehát a három utolsó esztendő átlagos jövedelme után kell kivetnünk az adót.

— Ehhez azonban elsősorban arra van szükség,

hogy ez a mérleg össze is legyen állítva. Meg kell tehát várni az Acsev. évi közgyűlést, ahol a mult évi nyereség és veszteség számla, a mérleg elfogadásra kerül. A vasutvállalat — mint értesülök — közgyűlést még nem tarthatta meg és arra csak majus — június folyamán kerül sor. Ennek tudomásom szerint az az oka, hogy az Acsev. külföldi lezárolásai most folyóak és a mérleget csak akkor állíthatják össze, zárhatják le, ha abba besorozhatják az Acsev. külföldön más vasutársaságok vonalain mult évben futott kocsik után fizetett díjakat is.

— Ha a vállalat közgyűlése megállapította és elfogadta a mérleget, akkor az Acsev. 1912., 1911. és 1910. évi mérlegeit a szükséges adatokkal és okmányokkal felszerelve betérjeszti a pénzügyigazgatósághoz. Embey Iván pénzügyigazgató helyettes a referense a vállalatok adójának, ebben az esetben is ő készíti tehát a kivetési javaslatot. Tudni kell azonban, hogy a pénzügyigazgatóság nem a mérlegben kimutatott tiszta nyereséget fogadja el az adókievetés alapjául, hanem megvárja, hogy a mérleg kiadásai közül mi tekinthető adókievetés kiadásnak, vagy a jövedelmekből mi adómentes. Így például az adómentes állami értékpapirokból származó jövedelmeket egy pénzintézet nyereségében nem adóztatjuk meg. Az Acsev mérlegeiben is lehetnek ilyen és hasonló tételek. Például, hogy csak egyet említek: a vasutvállalat által nyújtott természetbeni lakások ellenértéke. Az Acsev. számos állomásfőnökönek, tisztviselőjének ad lakbár helyett természetbeni lakást. Mérlegébe az így kifizetésre nem került lakbáreket — úgy tudom — nem állítja be kiadás gyanánt, de az adókievetésnél ezek a lakbárek is kiadásnak tekintendők és így levonásba is kerülnek az adókievetés jövedelméből. Sok más ilyen tétel, vagy tényleges kiadás, amelyet nem tartunk adómentesnek, kerülhet elő. Egy szóval azt akarom mondani, hogy egyelőre nem lehet tudni mekkora jövedelmi összeg után történik meg a kivetés és kerül előírásra a pótdó.

— A mérlegek ilyen megvizsgálása és az átlagjövedelem kiszámítása időbe is kerül. De feltéve, hogy a referens a lehető leggyorsabban elintézi az ügyet, az adókievítő bizottságot ezért az egy kivetésért nem bízhatjuk össze külön, hanem az Acsev. adójára vonatkozó javaslat a többi részvénytársasági kivetésekkel együtt a szokott időben: július második felében kerül tárgyalásra.

— A bizottság kivetése ellen azonban felebezésnek van helye és én természetesen tartom, hogy ebben az esetben, amikor egy nagy vállalat első ízben adóval megtróvasárol van szó, vagy a kincstár vagy a vállalat nem fogja elfogadni mindjárt az első fórum kivetését, hanem felebezéssel a felszámolási küldöttség elé viszi az ügyet. Az adókievetési kötelezettség pedig csak a felszámolási küldöttség döntése után áll be. Ez a küldöttség rendszerint november havában ül össze. Határozata ellen a közigazgatási bírósághoz már csak birtokon kívül lehet felebezni.

— Mindezt összevetve valószínű, hogy az Acsev. adókievetési kötelezettség nem következik be november előtt. Az sem valószínű, hogy a vállalat még nem esedékes adójából valamit előbb, tehát előre befizetne, mert az új adótörvények kezelési része már életbelépett és ez megszüntette azt a kedvezményt, hogy az előre befizetett adó után öt százalékos kamattal visszatérítést kapnak a felek.

Ennyit az állami adó kivetéséről. A városi pótdódot csak jogérvényesen kivetett állami adó után lehet kirohni. Az Acsev. adója után — mint hogy az a felszámolási küldöttség döntésével valamikor novemberben lesz jogérvényesen kivetetté — novembernél előbb nem lehet a pótdódot beszélni. A városnál — hallottam — hivatkozhatnak arra, hogy beszédhetik a pótdódot előre is. Ez nagy tévedés. Igen, lehet előre bekövetelni és esedékesség után még végre is hajtani adó-részleteket olyan esetben, ha az illető vállalat már az előző évben meg volt róva adóval. Ilyenkor a mult évi adó erejéig az esedékes negyedévi részletek befizetése kívánható. De az Acsev. ezuttal fog először adózni, tehát kérdem: hol van az a mult évi adó, amelyhez mérten a város pénzügyi intézői előre beszédhetnek az idejé, az első pótdóját a vállalatnak? Maradna még az az eshetőség, hogy a vasutvállalat önként fizeti be előre a pótdóját. Ennek a kamattal visszatérítés eltörlése után nincs értelme, de lehetetlenség is most az első kivetésről, amikor az állami adó alapja az utolsó döntésig nincsen tisztázva.

A monarchia Montenegró ellen.

(A jegyzéket átnyújtották. — Flotta-demonstráció készül. — Harok Csatald-
zsánál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Szkutari kérdése újra nemzetközi bonyodalom veszedelmével fenyeget. A nagyhatalmak átnyújtották Albánia határáról szóló jegyzéküket, de Oroszország magatartása mind jobban kielezi a már rendezettnak hitt helyzetet. Az orosz biztatás egyre kirívóbb jelekben szól Montenegró felé, a mely ennek hatása alatt *folytatni akarja Szkutari bombázását.* Az osztrák-magyar monarchia ezt nem hajlandó tovább tűrni és a legrövidebb idő alatt *flottatüntetésre készül Montenegró ellen.*

Legújabb távirataink ezek:

Béke-hírek.

London: A nagyhatalmak teljesen megegyeztek abban, hogy további vérontást nem fognak tűrni. Ha a Cetinijében tegnap tett lépés eredménytelen maradna, akkor a nagyhatalmak *egyesült flottája a montenegrói partokat ostromzár alá fogja venni.* Szintugy meggyeztek abban, hogy a többi balkáni államnak is meg kell szüntetni a további vérontást. Oroszország felszólította Bulgáriát, hogy katonai tevékenységét a csatlódsai vonalon innen lévő területre szorítsa.

Belgrád: Hivatalosan jelentik, hogy a szerb csapatok ma kezdik meg a visszatérést a meghódított területekről. A bolgár hadvezetéség ugyanis értesítette *Sztepanovics* szerb tábornokot a második szerb hadsereg főparancsnokát, hogy a háború befejezése előtt áll a Bulgáriával együtt működött szerb csapatok ma elhagyhatják a meghódított területeket, amelyekben ezennel a bolgár hadsereg egymaga fogja ellátni a közbiztonsági szolgálatot.

A monarchia flottája Antivarinál.

Berlin: A Lokalanzeigernek jelentik: A nagyhatalmak cettinjei képviselői három követelést terjesztettek a kormány elé. Felszólították, hogy *azonnal szüntesse be Szkutari ostromát,* hogy azokban a kerületekben, melyeket a nagyhatalmak a független Albániához kívánnak csatolni, hagyják abba az ellenségeskedést és végül, hogy a *jövendő Albánia területeit üritsék ki.* A szerb kormány már néhány nappal ezelőtt jelezte hajlandóságát, hogy kész Európa kívánságaihoz alkalmazkodni, a cettinjei kormány még nem felelt. Hogy milyen lesz válasza, az kiviláglik abból, hogy *Nikita rendeletet adott ki az ostrom folytatására.* Ha ez tényleg bekövetkezik, akkor a nagyhatalmak vagy együttesen fogják blokád alá helyezni a montenegrói tengerpartot, vagy a monarchia egymaga fog *Antivári előtt flottatüntetés rendezni.*

Belgrád: Esszad pasa végleg megtagadta a bolgár népek Szkutariából való elvonulását. Mivel a fegyverszünet határideje már lejárt, *Nikita király elrendelte az ostrom folytatását.* Belgrádba még nem jött híre annak, hogy megkezdték-e már újra a bombázást.

Belgrád: A nagyhatalmak képviselői ma egyenként megjelentek Passics miniszterelnöknél és *átnyújtották Albánia határaitól szóló jegyzéküket.* Passics ezt tudomásul vette és kijelentette, hogy a szövetségesekkel való tanácskozás után válaszolni fog a jegyzékre.

Páris: A hármastente tagjai között az utóbbi huszonnégy órában élénk táviratváltás történt a Montenegró ellen intézendő flottademonstráció ügyben. Hír szerint Franciaország álláspontja megegyezik Oroszországgal, vagyis *nem hajlandó a flottademonstrációt támogatni.* Anglia álláspontja ismeretlen. Ezzel szemben a monarchia ragaszkodik ahhoz, hogy ha *Szkutarit továbbra is bombázzák, úgy Kattaróban levő hajóját Antivári elé küldi.*

Oroszország intrikái.

Konstantinápoly: Bompárt francia nagykövét egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy a nagykövetekek addig nem terjesztik a porta elé a békefeltételeket, míg a balkáni szövetségesek nem nyilatkoznak, hogy azokat elvben el fogadják-e. A balkáni államok válasza még nem érkezett be a egyhamar nem is várható.

London: Nagy az aggodalom, hogy Montenegró ellenszegülése miatt súlyos bonyodalmak fognak beállni és nyílt utok, hogy *Oroszország bátorítja a kormányt és Nikitát makacsságra.* Abban a körülményben, hogy Oroszország még mindig nem csatlakozott a konstantinápolyi demarshoz, Cetinijében annak jelét vélik felfedezni, hogy Oroszországnak kedvére van, hogy Montenegró nem teljesíti a monarchia kívánalmait és a londoni diplomáciai körök azt mondják, hogy nem lepődésnek meg rajta, ha a *monarchia már a jövő héten szigorú rendszabályokhoz nyúlna.* Oroszország kivételével egy nagyhatalom sem kifogásolná a monarchiának ezt az eljárását.

Belgrád: A hatalmak belgrádi képviselői ma délig még nem tették meg előre jelzett diplomáciai lépéseiket, aminek oka az, hogy az orosz követ még nem kapott megfelelő utasításokat Pétervárból. Belgrádban általában az a vélemény, hogy a *cár még nem egyezett bele Szkutari-nak Albániához való csatolásába.*

Sükri pasát Szófiába vitték.

Drinápoly: Sükri pasa és vezérkara, tizenkét tábornok, valamint több nagyobb-rangu tiszt, délelőtt tíz órakor a kadikóji pályaudvarról elutazott és *éjjel Szófiába érkezik.*

Szófia, március 29. Drinápolyból jelentik, hogy a táviróösszeköttetést helyreállították és hogy legközelebb a vasuti összeköttetés is helyre lesz állítva, miután az Arta hidat kijavították.

Szófia: Drinápolyban összesen 51.800 katona esett fogságba. köztük 54 német, 18 román és 17 belga tiszt. Az utóbbiak többnyire aviatikusok. A bolgárok ezenkívül elvettek hatszáz új ágyut, husz régi gyorsan tüzelő ágyut, százezer új osztrák és magyar Mannlicher-puskát.

Bécsből jelentik: Hivatalos információ szerint a drinápolyi osztrák magyar konzul *Herzfeld* dr. és családja, a konzulátus tisztviselői és a magyar kolónia tagjai valamennyien jól érzik magukat.

A bolgárok Konstantinápolyban.

London: A hatalmak már most behatóan foglalkoznak azzal az esettel, ha a bolgárok a csatlódsai vonalat bevonnák. Ebben az esetben a hatalmak csapatokat fognak partraszállítani Konstantinápolyban és Rodostóban, de nem azért, hogy a bolgárok előrenyomulását megakadályozzák, hanem inkább azért, hogy *zavargás kitörésének elejét vegyék.*

Konstantinápoly: Hír szerint Enver bég serege Csataldza mellett cselbe került s óriás veszteséget szenvedett. A bolgárok visszavonulást szinleltek és *Enver bég üldözni kezdte őket.* A török csapatok fedezetlen országútra kerültek, amelyek a bolgárok aláaknáztak. Az aknák föl-

robbanása következtében háromezer török katona elesett.

Szófia: A Drinápolytól felszabadult csapatokból kilenc ezredet a csatlódsai vonalhoz vittek, ahol állandóan a leghevesebb harcok folynak. A győzelmes bolgár sereget aligha lehet majd visszatartani attól, hogy *Konstantinápolyba bevonuljon,* ámbar Ferdinánd királynak egyelőre nem szándéka, hogy lábát megvesse a török fővárosában.

Francia hang izvolszki ellen.

Páris: Az *Agence Fournier,* amely gyakran közöl kormánykörökből származó értesülést, a *Novoje Vremja*-nak azt a jelentését, hogy Izvolszkit londoni orosz nagykövetté nevezik ki, a következő kommentárral kíséri:

Midőn *Izvolszkit* párisi nagykövetté kinevezték, azt hittük, hogy ennek az állásnak ideiglenes betöltéséről van szó és hogy *Izvolszkit* londoni nagykövetté fogják kinevezni. Az oroszok ideiglenes intézkedése azonban épen addig tart, mint a franciák végleges intézkedése. A *Novoje Vremja* két és fél év mulva erősíti meg azt a jelentést, hogy *Bencendorff* gróf azt kérte, hogy egészségi állapotára való tekintettel fölmentsék állásától és helyét *Izvolszki*val töltsék be. *Gratulálunk önmagunknak Párisból való távozásához.* A párisi orosz nagykövét valóban türelmetlen személyi politikát folytatott, amely gyakran ellentétben volt miniszterelnökének, *Kokovcevnek* politikájával. Az utóbbi időnek sok eseménye elmaradt volna, ha *Izvolszki* meg nem kísérelte volna, hogy *revánsot* vegyen *Aehrenthallal* szemben a boszniai és hercegovinai kérdésben szenvedett vereségeért. Londonban ő excellenciája kevésbé lesz veszedelmes. *Izvolszkit* ép olyan szívesen fogják fogadni ott is, mint Párisban, de *diccsőségvágyó törekvései nagyobb ellentállással fognak találkozni.*

Barabás Béla az aradi rendőrségen.

— Feljelentés nővére merénylői ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Ma megjelent a rendőrségen *Barabás Béla* országgyűlési képviselő nővérevel, *Barabás Juliával* és *Green Nándor* főkapitányával a következő feljelentést tette nővére nevében:

— A Schweidel utca 15. számú ház nővérem tulajdona. Körülbelül hat hónap óta lakik a házban *Kotetzki* Jakab asztalos, aki ezideig mindössze tíz korona házbért fizetett. Nővérem azt vette észre az utóbbi napokban, hogy az asztalos anyagját és a lakás berendezését kisebb nagyobb transportokban elszállítják a házból. Minthogy a házbér hátralék fejében neki joga volt bírói felhatalmazás nélkül is a foglalásra, a lakásban talált két kerékpárt vette magához, kijelentvén, hogy ha a házbér hátralékot megfizeti *Kotetzki,* akkor visszaadja a kerékpárokat. Tegnap délután érkeztem haza Aradra, egy ideig elbeszélgettem nővéremmel, majd eltávoztam bazulról és az utcaajtóban láttam két jól megtermett fiatalembert, akik engem végignézték, de ennek semmi fontosságát sem tulajdonítottam. Amint nővérem állítja, alig, hogy én eltávoztam a lakásból, megjelent ott *Hajdera Lajos* tizenhét éves tagbaszakadt suhanc, *Kotetzki* egyik inasa és felszólította nővéremet, hogy adja ki a kerékpárokat, mert azok nem a házbér adós gazdájuk, hanem az ő és inastársa tulajdonát képezik. Nővérem ezt felelte az inasnak, hogy fizesse ki a házbérhátralékot, akkor megkaphatja a gépeket.

— *Hajdera* ekkor *ráróntott* nővéremre, *átka-rolta,* majd *lefogta* a kezét és kikiáltott az udvaron álló inastársának, *Marosi Jánosnak:*

— Gyere be, vidd ki a gépeket.

— Nővérem segélykiáltására senki sem jelentkezett s így a fiuk végrehajthatták a merényletet. Az inasok ezután minthogy a ház kapuja be volt zárva, átvették magukat a palánkon s a

szomszédos ház kapuját baltával felfeszítve, a gépekkel megszöktek.

A rendőrség erőszak és magánlaksértés miatt megindította az inasok ellen az eljárást és megbizta Böresök József detektívét, a kerékpárok előkerítésével.

Vasárnapi versek.

I.

A középiskolai igazgatók az önképzőkör reformjáról fogják tanácskozni Aradon.

A reform szó ma szépen hangzik
A reform már majdnem divatick,
Választójog és adótörvény:
Mindent elnyel a reformörvény.
A reform ellen, mely már járvány,
Az önképző sem állhat árván.
A direktorok összetűnnek,
Vitáznak, szapulnak, csapólnak:
— Avult — mondják — a mai forma,
A kör megérett a reformra.
Az érdemkönyv, dicséret ócska,
Unott a sok jámbor dalocska.
Mely minden ülésre berajzott;
Egyhangú a novellák, rajzok
És sivarak az ünnepek —
Valami új kell, nagyobb, mélyebb...
Mi lesz a jó önképzőkörrel,
Hol annyi zseni lángja tört fel?
A sok jóvendő ügyvéd, gyáros
A muzsáknak ifjan hol áldoz?
A későbbi zord prokurista
Hol legyen költő, vagy Adyista?
Félek, hogy a körök reformja
E sok naiv báját lerontja
Pedig mit ér a diákvélet,
Ha nem maradhatnak belőle
Szép önképzőköri emlékek...

II.

A két aradi moziban a hölgyek népszerű moziszinésze, Psylander Waldemár játszott. A posta 286 levelet vitt Aradról Koppenhágába — Psylander címére.

Aradon épen úgy mint Vácán,
Ahol csak akad mozivászon,
Délután hattól este tizig
A hölgyközönség lázban izzik;
Míg a vászonon pereg a dráma,
Sóhajt varróleány, uri dáma;
A szivecskék forrón dobognak
És közös nyílja a titoknak:
Szivrabló ember,
Szép Psylander!

A mosolyával szédít, bódít,
Orosz hercegnőt játszva hódít,
Százmilliomos hölgyet főz meg,
Nem vall kudarcot: ő csak győzhet;
Senki nem volt biztosabb ebben:
Hisz így irták meg a szövegben.
Gyalog, auton, ha kell, lóháton,
Vízben, tűzben legény a gáton
Szivrabló ember
Szép Psylander.

Ha játszik három felvonásban
A moziban nagy tolongás van;
Ah! — sóhajt sok-sok baktis lányka
Ábrándos, ifju haloványka;
És muffban, bluzban, picit zsebben,
Megérinti titkon, rejtetten
A léített, őrzött, drága képet,
Mely caóktól kopva mutat téged

Szivrabló ember,
Szép Psylander!

Mióta Psylander ígéz meg,
Nem jut levél helyi színésznek,
Győző, Huszár és Balázs Béla
A mellőzéstől már már méla...
Az ember nem is hinné, bámul,
Hány kis lány tanul titkon dánul,
Hogy megirbassa lány dán nyelven
Kjőbenhavna: „Ó szerelmem,
Szivrabló ember
Szép Psylander...”

Rendre.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Vasárnap: Délután: *Éva*, operette. (Diósyval.)
Este: *Bent az erdőn*, Garvay Andor drámája. Itt először. (B. bérlet.)
Hétfő: *Bent az erdőn*, színmű. (C. bérlet.)
Kedd: *A faun*, vígjáték. (A bérlet.)
Szerda: *Az elnöké nagyúta*, bohózat. (B. bérlet.)
Csütörtök: *A limonádé ezredes*, operette. (C. bérlet.)
Péntek: *Az obsitos*, operette. Új betanulással. Molnár Paula, a kecskeméti színház primadonnája vendégfelléptével. (A. bérlet.)
Szombat: *A cigányprimás*, operette. (Először.) Polgár Sándor 35 éves jubileuma. (B. bérlet-azület.)

* A szinigazgató szerződése. Ma délután négy órakor Reicher Károly tiszti főügyész elnöklésével tartott ülésen revideálta a kiküldött albi zottság Szendrői Mihály szinigazgató régi szerződését. A szinügyi bizottságban elhangzott óhajok teljesítését kifejezésre juttatja az új szerződés tervezet. A bizottság azonban nem kívánja, hogy az igazgató a zenekart szaporítsa, mint azt Mandl Vilmos dr. javasolta, mert ha opera előadásokat tart, úgy is megerősíti az orkesztert, és normális viszonyok között is több zenésze van, mint a mennyit a szerződés előír. Az Artista Egyesületnek lapunkban ma ismertetett kérelmei közül szerződésileg biztosítja majd a város, hogy hangversenyek bármikor tarthatók legyenek, kötelezi az igazgatót, hogy április 15-én jelentse be a szinügyi bizottságnak, mikor kezd meg előadásait a nyári színházban, végül pedig köteles az igazgató nyáron egyhuzamban, megszakítás nélkül a negyven előadást lejátszani. A kérvénynek a kabaré engedélyekre vonatkozó részét a bizottság elvetette, mert városi szabályrendeletbe ütközik. Idegen s jku művészek felléptetésére a szinügyi bizottság engedélyét kell kérnie. A többi változtatás lényegtelen.

* A Sebők-Pataky kiállítás. A polgári fiúiskola dísztermében levő művész kiállítást a közönség szokatlan érdeklődéssel kíséri. Nap-nap mellett számosan látogatják és ujabban is a következő műveket vásárolták meg: *Béla téri ócska-piac* vízí. *Mezei munka* vízí. *Nyári reggel* vízí. *Virágcsendélet* olají. A kiállítás ma, azaz vasárnap délután bezárul s előreláthatólag épen annyian fogják látogatni, mint ami a két művész törekvésének csak dicséretére válhat.

* A szinigazgató közlései. *Bent az erdőn* Szenzációsan érdekes bemutatója lesz vasárnap este az aradi színháznak. Garvay Andornak, az újabb magyar drámsírás egyik legizmosabb, legtalentumosabb tagjának gyönyörű készséggel megcsinált drámáját, a *Bent az erdőn* t. Garvaynak ez a munkája feltűnül az eddigi alkotását. Izzó drámai hangulat ömlik át a darabon, a lélekzetvisszalajto, tragikusan nagyszerű jelenetek egymást kergetik; különös érdekessége a darabnak az, hogy mindössze négy főszereplője van a darabnak. A kiváló drámára már hetek óta készül a színház, a főszerepeket Kesztlerné, Novák Irén, Kesztlér dr. és Beregi dr. játsszák, a darabot Kesztlér dr. rendezi. A vasárnapi bemutató előadás fényét emelni fogja az a körülmény is,

hogy jelen lesz azon a szerző, Garvay Andor is. — *Vasárnap délután az Éva* kerül színpadra Diósyval. A jövő hét műsora. Benn az erdőn hétfőn is színpadra kerül az aradi színházban. — Kedden Knoblauch kitűző, Aradon nagy sikert aratott vígjáték, a *Faun* kerül színpadra, Hajdntakával a címszerepben. — Szerdán Hennequin és Veber kacagató operettje, Az elnöké megy. — *Vendégszereplés*. Pénteken a vidék egyik legjobb primadonnája, Molnár Paula kecskeméti primadonna fog vendégszerepelni az Obsitosban.

* A Szalay, Dr. Mezey- és Zay-féle aradi Akadémiai Előkészítő Zeneiskola IV. növendékhangversenye vasárnap, azaz ma délután 5 órakor lesz a „Fehér Kereszt” kis-termében (bejárat a Deák Ferenc-utca felől). A kiváló hírnevű és akadémiai módszerét és tantervét következetesen és szigorúan érvényesítő agilis zeneiskola immár a növendékek negyedik nagy csoportját bocsátja a nyilvánosság elé, annak megszokása vegett, ami az akadémiai módszer egyik főkövetkezménye. Ezuttal a teljesen kezdő növendékek egyik nagy csoportja lép tudásával és a bevezetett 5 hangszer valamelyikén elért jártasságával első ízben a közönség elé, míg a teljesen kezdők másik nagy csoportjára az április hó folyamán megtartandó V. növendékhangversenyen kerül a sor. A mai hangversenyen szóló- és kamarazenejátékkal a következők szerepelnek: Szalay Aranka tanárnő növendékei közül: Themes Ilonka, Rosenstein Imre, Reinhart Margit, Segesvári Ida, Hamza Dezső, Szuchy Ida, Dick Miksa, Hencz Pösze, Orosz Margit, Badovits Ella (zongora) és Ullmer Bianka (cimbalom); M. Zay Margit tanárnő növendékei közül: Stern Oszkár, Assael Magda, Galler Erzsébet, Lichtig Margit, Bayer Magda, Ligeti Jolán, Bánffy Magda, Kohn Etta, Löwinger Ella (zongora) és dr. Mezey Zsigmond tanár növendékei közül: Gerber Miksa, Mály Lajos, Klein Jenő, Friedmann Márton, Menczer Tibor, Till János, Dávid Jenő, Stern Dezső, Klein László, Rózsa Magda, Schwarz Ernő és Csepka János (hegedű vagy esellő). Szülőket és érdeklődőket szívesen látnak. Részletes műsor a hangversenyen!

* Salome — az Apolló színházban. (A legszenzációsabb mozdíráma) A trójai háború óta nem produkáltak a fúnygyárak oly nagy apparátussal készült moziképet, mint amilyen Salome, ez a korhű motívumokkal megvilágított történelmi kép. Nagy csoportok vonulnak fel előttünk, százával tódulnak a vászonlapon a római harcok s Herodes népei. A rendezés stíluszerűsége finom művészettel van megápolva s a leglényegtebb jelenésben is kifejezésre jut. Salome erotikus története megkapóan érvényesül ebben a műben. Herodias leánya a való életben sem lehetett más, mint most a vászonlapon. A Kelet bujassága az arcán ragyog s kíváncsok testének érzéki hajlásaival szerelemittasan járja Herodes előtt a Hétfátyol táncot, hogy megkapja Johannán fejét. A zene tompán játszik valami sülszerű dalt s Salome teste ritmikusan hajlik vérhórcsóló vonásokban. Herodes örjög a vágytól s hozzák a jutalmat: Johannán véres fejét. A zene erős ütemekbe vág, Salome körültáncolja Johannán fejét, aztán ráomlik s megcsókolja vértől lihegő kéjes ajkával a halott fejét...

* Szalay Aranka magánművészeinek hangversenyétől, amely április 5-én szombaton este 8 órakor lesz a Fehér Kereszt nagytermében, már alig egy hét választ el. Az érdeklődés ehhez képest már rendkívül nagy, annál is inkább, mert a gyönyörű és nagyszabású műsort tartalmazó meghívók széjjelküldése nagyban folyik. A műsor csupa értékes zongoraszámai s legtehetségesebb növendékek játéka révén igen előnyösen és élvezetesen fog érvényesülni és értékük és művészi változatosságuk a Szalay-Dr. Mezey- és Zay-féle előrendű módszerű Akadémiai Zeneiskola legjelesebb vonós növendékeinek közreműködése révén természetesen még fokozódni fog. Ugy, hogy a méltán kiváló hírnevű Szalay Aranka tanárnő ez évi hangversenye is bizony a legteljesebb siker jegyében fog lefolyni. A koncertet egyébként a szokott kedélyes táncmulatság követi. Jegyeket ifj. Klein Mór könyvkereskedésében már kaphatók 3 2 és 1 koronáért.

* Az új helységnévtár megjelent. Tartalmazza a helységnévek mellé jegyezve a megyék, a lakosság lélekszámának és egyéb fontos adatoknak megjelölését. Nélkülözhetetlen iródk és vállalatok részére. Kapható [Kerpel könyvkereskedésében.

HIREK.

A magyar minoriták.

— *Érdekességek a rend multjában és jelenében.* —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

A magyarországi minoriták szemlézete a hetvennégy oldalnyi könyvben, most jelent meg. Egybefoglalja a rend multjára és jelenére vonatkozó adatokat, amelyek között több érdekes van.

A magyar rendfőnökök multja 1218 ig nyúlik vissza: a magyar rendtartomány első főnökét János néven ismerik a följegyzések. A későbbi rendfőnökök közül Antal udvari papja volt II. Lajosnak, akit a mohácsi csatába is elkísért, Peretti Bódog, aki 1556-ban lett rendfőnök, később generális lett, majd ferői érsek, biboros és végül V. Sixtus néven római pápa; Camerini Oktavián a bécsi egyetem tanára és II. Ferdinánd király tanácsosa. A mai rendfőnök, Lakatos Ottó dr. a szárnycsászár tisztségében.

Az aradi rendházat Höflich Kamill, áldozópap, a Lichtenstein huszárezred tabori lelkésze alapította. A rend vezetése alatt álló aradi plébánia lelkésze Monay Ferenc dr.; a plébánia a belvárosban 29.500, Arad gájba pedig 1264 római katolikus hívőt tart nyilván.

Érdekes a „rendtartomány kebelén kívül” levő, tehát a rendházakhoz és plébániákhoz nem tartozó rendtagok névsora. A névsor élén Csák Czirják, a volt rendfőnök neve áll, aki a névsor szerint ez idő szerint Varsolcon él; egy másik rendtag Szabó Abelin az Amerikai Egyesült Államok Terra Honté városában (Indiana) kórházi lelkész; ketten Romániában misszionáriusok és pedig Kárpáti Grácián Sabaniba és Surányi László Galaczbán; egy szerzetes, Máhig Berárd Rómában, a Szent Péter templomban magyar gyóntató. A rend nevezte Mudrik József László, az engri rendház tagja, aki 1828-ban született, tehát nyolcvanöt éves.

— Az angol királyi pár látogatásai. Londonból táviratozzák: A *Standard* jelentése szerint az angol királyi pár előreláthatóan május hónapban több látogatást tesz az idegen udvaroknál. A királyi pár Parisba, Berlinbe és Bécsbe is ellátogat. Ezek lesznek a királyi pár első hivatalos külföldi utazásai a koronázás óta.

— Reuss herceg meghalt. Grácból jelentik: XVI. Reuss Henrik uralkodó herceg ma meghalt. A herceg utolsó napjait már karosszékben töltötte, esütörökön alapota rosszabbra fordult, míg ma meghalt.

— A tartalékosok szabadságolása. Bécsből táviratozzák: Miután a nemzetközi politikai helyzet enyhül, legközelebb szabadságolni fogják az 1909. 1910. 1911. évi póttartalékosokat és az 1909. évi korosztályu tartalékosokat, de helyükbe fiatalabb korosztályu tartalékosokat hívnak be, akiknek szolgálattétele azonban nem alapul a véderő törvény 46. §-án, csupán *rendes fegyvergyakorlatra* vonulnak be.

— Schratt Katalin balesete. Nizzából jelentik: A híres Schratt Katalin, a bécsiek kedvelt művésznőjét tegnap este súlyos katasztrófa érte Nizzában, ahol két hete tartózkodik fődíj céljából. Szobájában gimnasztikai gyakorlat közben elcsúszott oly szerencsétlenül, hogy karját törte. Karja erősen feldagadt és annyira fáj, hogy az orvosok csak felületesen vizsgálhatták meg, mert a legcsekélyebb érintésre a művésznőt ájulás környékezi. Egyelőre hideg borogatásokkal kezelik, hogy a daganat leohadjon s csak azután fogják megvizsgálni alaposan. Az alapos vizsgálat után fog kiténni, hogy van-e szükség műtetre.

* 260,000 márkáért. (Detektivlager az Urániában) a 260,000 márkáért című detektivlager, amelyet ma mutatott be az Uránia, egyike a legizgalmasabb, legváltozatosabb képeknek. Minden pillanat új és új meglepetést tart a néző számára s nem kis érdekességet kölcsönöz a képek az a körülmény, hogy a cselekmény részint Berlinben, részint Hamburgban, részint pedig a festői szép Helgoand szigeten játszik. A darab meseje egész rövidre fogva annyi, hogy egy nagy berlini bank pénztárosa a 260 000 márkát sikaszt s a pénzzel Amerikába akar szökni. A rendőrség akkor kezd meg az üldözést, mikor a sikasztó felszáll a hamburgi vonatra. Automobilon követik borszasztó iramban a detektívek a sikasztót, aki Hamburgban éppen az orruk előtt száll a hajóra, de az üldözők még sem szalasztják el: tovább folytatják autón az utjukat s Cuxhavennél a hajó elé kerülnek. Amikor a sikasztó látja a csapatot, beugrik a tengerbe és uszva keres menedéket. Ki is ér Helgolandra, azonban itt vesszi csak kezdetét a hajása legizgalmasabb része. Borzalmas kősziklák közt, meredek hegyoldalon kergetik a detektívek a sikasztót, míg végre az megbotlik s a tántorgó mélységbe zuhan. A detektivlageren kívül még három nagyszabású kép egészíti ki az Uránia műsorát.

Álhir

Nikita meggyilkolásáról.

(Forradalom Montenegróban).

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Az európai fővárosokban ma szenzációs hír kapott szárnyra. Egy időben több lap, a *Berliner Tageblatt* és a párisi *Le Journal* kapott hírt Nikita montenegrói király haláláról. Az egyiknek azt jelentették, hogy Nikita természetes halállal halt meg, a másik meg olyan formában kapta a hírt, hogy a király gyilkos merényletnek esett áldozatul.

Egyik hír se bizonyosodott valóznak. Délutánig meg se erősítették, meg se cáfolták a hírt.

A Magyar Távirati Iroda délután négy órakor kérdést intézett a *Berliner Tageblatt*hoz, ahonnan a következő felvilágosításokat adták:

Éjszaka kaptuk a táviratot Rómából, mely szerint Nikitát meggyilkolták. A hír egy forrásból származott s ugyanabban az órában terjedt el Párisban is, mint Rómában. A berlini szerb követségen a montenegrói ügyvivő kijelentette, hogy ő a merényletről semmit sem tud. Mi a legnagyobb fentartással közöltük a gyilkosságról szóló jelentést, mert sem azt, hogy Nikitát megölték, sem azt, hogy természetes halállal halt meg, nem cáfolták és nem erősítették. A délelőtti folyamán azután illetékes helyről távirat jött, amelyből kiderült, hogy Nikita király él s így az éjszakai táviratot misztifikációnak kell tekinteni. Kérdéssel fordultunk Cettinjebe is, de onnan még nem kaptunk választ.

Bécsből jelentik délután négy órakor, hogy Cettinjéből olyan táviratok érkeznek, melyek Montenegró forradalmi hangulatáról adnak hírt. A nép nagyon el van keseredve, nagy a nyomor, tegnap és ma heves tüntetések voltak a dinasztia ellen. Cettinjében valószínűnek tartják, hogy ennek következtében terjedtek el a királygyilkosságról szóló hírek.

Cettinje március 29. Egész Montenegróban óriás a ketségbeesés s a lakosság nem tudja megérteni, hogy Montenegró, a mely a balkáni népek felszabadításáért oly óriási áldozatokat hozott, miért nem kaphatja meg Szekutarit.

Belgrádi körökből azt táviratozzák, hogy a Politika értesítése szerint Nikita király parancsára újra megkezdték Szekutari bombázását.

Cettinje: Délután fél ötök a montenegrói sajtóiroda a külföldön elterjedt nyugtalanító hírekkel szemben konstatálja, hogy Nikita király állapota a lehető legkedvezőbb.

— A kulturpalota címe. A kulturpalotával, Arad legdrágább kincsével sok a baj. Most, hogy az építéssel, pótköltségekkel és közbejött újabb kiadásokkal talán készen vannak, a palota címe okoz gondot a tanácsnak. Ott áll a Baross-park szélén a nagy palota, ma holnap a görög homlokzat is elkészül és úgy illik, hogy valami felirat kerüljön a palota ormára. De mi legyen ez a felírás? Azt csak nem írhatják fel, hogy: „Épült helyben”. A kulturpalota címet sem vehetik fel, mert még a kulturpalota szervezési szabályzata sem tudott megállapodni abban, hogy mi a nagy palota neve: Kulturpalota, kulturház, közmívelődési ház, Közmívelődési Háza, közmívelődési palota? Ma a városi tanácsülésben valami szép, rövid és hangzatos jelmondatot kerestek a kulturpalota ormára.

— A magyar közmívelődésnek — indítványozta Kovács Vince kulturtanácsnok.

— Miért magyar? — csodálkozott a polgármester. — Azt hiszem, Magyarországon más közmívelődésről nem lehet szó, mint magyarról.

Am Kovács Vince ragaszkodott a magyar jelzőhöz és bizonyítani akart az igazsá mellett.

— A pesti múzeum is Magyar Nemzeti Múzeum — mondotta — de még a szepmüvészeti múzeum címében is ott van, hogy Magyar Szepmüvészeti Múzeum.

Az idézet azonban nem győzte meg a tanács tagjait, mindjárt megállapították, hogy a kulturtanácsnok úgy idéz, mint Eötvös Károly szokott: egyszerűen a saját gusztyusa szerint formálja az idézetet. Mert se a Nemzeti, se a Szepmüvészeti múzeum nem hivalkodik külön a magyar szóval. Az aradi kulturpalota homlokára is csak annyi kerül: „A közmívelődésnek”. Ami különben a szegedi kulturpalota orman is áll. Ha ugyan még jobb feliratot nem találnak.

— Imling Konrád temetése. Budapestről jelentik: Imling Konrádot, az emunyi igazságügyi államtitkár, ma délután fél négykor temették el. A ravatal a Kuria előcsarnokában volt felállítva s az igazságügyminiszterem nevében Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter dicsőítette a halottat.

— A csanádi káptalan kölcsöne Temesvárnak. Míg Arad a bankokkal kegyetlen tárgyalni nehéz feltételű kölcsönök ügyében, Temesvárt a csanádi káptalan segíti kölcsön szükségleteiben. Ott a város nemrég megvette a Mocsanyi-fele hazát 250000 koronaért, azonkívül folytatni tette a kisajutási eljárást a Csernojevice-fele hazra. A két ház megszerzéséhez szükséges pénzüsszeget kölcsön újan kell gondoskodnia. Körülbelül 500000 koronáról van szó. A városi tanács ez ügyben a csanádgyezmegyei székeskáptalanhoz fordult és arra kerte a káptalant, hogy vagy készpénzben adja kölcsön ezt az összeget, vagy pedig adjon annyi névértékű állampapírt kölcsön a városnak, melynek lombardirozása ugyan a város a szükséges pénzt az Osztrák Magyar Banktól megszerezhető. A székeskáptalan hajlandónak is nyilatkozott a kölcsön megadására és a kölcsön részleteire vonatkozólag a közgyűlés fog határozni. Minden valószínűség szerint értékpapírokat fog a székeskáptalan a városnak kölcsön adni fél százalekos jutalek ellenében és így a felveendő kölcsön körülbelül hét százalékba kerül majd a városnak.

— Orvosi hír. Dr. Mann Adolf orvos rendelését április 1-én kedden ismét megkezdi.

— Halálozás. Knar Lajos kir. tanácsos, nyugalmazott kincstári jószágfelügyelő ma hajnalban, hatvannyolc éves korában meghalt. Az elhunyt hosszú időn át volt tisztviselője és főnökhelyettese az aradi államjóságigazgatósnak, amelynek tisztikara a szimpatia jelei között vált meg tőle, amikor nyugalomba vonult. A nyugdíjas éveket Aradon töltötte le. Özvegye szül. Karvay Ilka és rokonai gyászolják.

— Rendőri eljárás egy aradi pénztintezelben. Megirtuk, hogy Kell József dr. ügyvéd bűnvádi feljelentést tett az Aradi Forgalmi Bank felügyelő bizottsági tagjának Ficzor Ambrus dr.-nak képviseletében az aradi rendőrségen és súlyos vádakkal illette a vezetőséget. A rendőrség megindította a nyomozást, de ez csak lassan haladt előre, mert a törvényszék nem adta ki a bank cégjegyzévére vonatkozó iratokat, míg a vizsgálóbíró is nem foglalta azokat. Az iratok most már a rendőrségen vannak és ezért Kell dr. tegnap egy újabb beadvánnyal fordult Greér Nándor főkapitányhoz és kérte, hogy vizsgáltsa meg szakértőkkel a bank könyveit és a részvény jegyzési ívből állapítsa meg, vajjon megfelelnek-e az ott foglaltak a tényleges részvénytőke betéteinek. Ma délelőtt megjelent Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy Kepes Ármán és Boros Dezso könyvszakértőkkel a bankban, hogy megállapítsák, mely könyveket és iratokat kell biztosítani a rendőrségnek a további eljárás részére. Steinitzer Pál dr. és Hanthó Sándor dr. a bank részéről tiltakozást fejeztek ki az eljárás ellen, de ezt a hatóság nem vette figyelembe. A szakértők a szükséges könyveket, továbbá a debreceni Nagy Magyar Alföldi Takarékpénztárral folytatott levelezést biztosították, névalairásukkal látva el azokat. A jövő hét folyamán vizsgálják felül a könyveket és ennek eredményeihez képest folytatja majd a rendőrség a nyomozást.

— Gorkij hazamegy. Pétervárról jelentik: Gorkij Maxim a lapokban tudatja, hogy élni fog a cár amnesztációjával és vissza fog jönni Oroszországba, Gorkij Jaltában fog megtelepedni.

— A parlamenti őrség. Budapestről jelentik: A parlamenti őrség már legközelebb hivatalba lép. Három hónapja dolgoznak a képviselőház palotájában, hogy a parlamenti öröknek lakóhelyet adhassanak. A Duna fele eső résznek a földszintjére kerül a parlamenti öröknek a lakatanyája, oda, ahol azelőtt a képviselőház telefonközpontja volt. A háznak ebből a részéből külön lépcső vezet fel arra a folyosóra, ahol a házinők és az alainők szobái vannak és az ut a baloldali folyosóra vezet. Nyolc óriási terem szolgál földszinten a parlamenti örök lakatanyájul. Három terem hámozószobának van berendezve az ötvennégy öröknek, a többi terem pedig etkező és nappali tartózkodási hely lesz. A szobák katonai egyszerűséggel vannak berendezve. Az örök nappali szobájában ujságok, képeklapok és könyvek lesznek az asztalon, hogy hasznosan tölthessék az idejüket. A tisztiek nem fognak a képviselőházban lakni a részükre csak kis szolgálati szobákat rendeztek be. Ágy egyáltalán nincs számukra a lakatanyában. A parlamenti öröknek a lakatanyája már teljesen készen áll. Most sorolják a padlót, azután beköltözhetnek majd az örök.

— Miniszteri adomány a városi muzeumnak. Ismét értékes gyűjteménnyel szaporodik az alakulóban levő városi muzeum. A közoktatásügyi miniszter arról értesítette Burián József főgimnáziumi igazgatót, hogy az intézet tulajdonát alkotó pénz és éremgyűjteményt, valamint a régiségtárat mint lejtét, de továbbra is az iskola tulajdonát alkotó gyűjteményeket átengedi a kulturpalotának. Kiköti a miniszter, hogy a tárgyak külön szekrényekben őrzendők és ezeken kívülről feltüntetendő, hogy azok tulajdonosa a főgimnázium és csak közművelődési célok szolgálatára engedtetek át a város közönségének használatára és kezelésére.

— A Központi kávéházban Sz. Földesi Szerén hegedűművész ma estére hirdetett utolsó hangversenyt a közönség közkívánságára néhány estével meghosszabbította.

— Gyilkosság Medgyesbodzásán. Medgyesbodzás mellett tekintélyes földbirtoka van idősebb Farkas Pál békéscsabai gazdának. A medgyesbodzásai pusztája 80–90,000 korona értékét képvisel s ezenkívül ingatlanai vannak még Békéscsabán is. Tegnap egész nap Medgyesbodzásán tartózkodott Farkas, aki a mezei munkáknál felügyelt. Napközben is többször figyelmeztette Pribojszki János nevű béresét, hogy munkáját rosszul végzi. A béres, aki némileg ittas is volt, dacosan válaszolt vissza s szóváltásba elegyedett gazdájával. Este, amikor a munka már befejezéséhez közeledett, Farkas valahová elakarta küldeni béresét. Pribojszki azonban indulatosan válaszolt:

— Menjen az uristen, én nem megyek!

Farkas erre keményen rászólt a legényre, aki vérben forgó szemmel ugrott neki, torkon ragadta s kiáltozni kezdett:

— Most meghalsz! Itt öllek meg!

Bicskát rántott elő s eszeveszett dühvel szurta belé a szírcsonttal ember nyakába. Farkas azonnal eszméletlenül esett össze. Fia, ifjabb Farkas Pál rémülten sietett segítségére, de a dühödt emberrel ő sem bírt. Viaskodni kezdtek s közben Pribojszky a fiatalabb Farkas derekába merítette kését. A gyilkos ezután elrohant az állomásra, vonatra szállt a Csabára szökött. Idősebb Farkas Pált Székely József dr. medgyesegyházi orvos részcséltette első segélyben. Az orvosi segély azonban már nem tudta megmenteni, három órával a tett után kiszenvedett. A fiatalabb Farkast Csabára szállították, ahol a kórházban ápolják. Sebesülése súlyos, de nem életveszélyes. A tettest a rendőrség azonnal üldözőbe vette s még tegnap este anyja békéscsabai lakásán tartóztatták.

— Eljegyzés. Grósz Izidor és Steiner Ilonka jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Uzsorával vádolt gyógyszerész. Budapestről jelentik: Egy fővárosi vegyészeti gyár igazgatója ma délután feljelentést tett a rendőrségen Székely Ernő dr. gyógyszerész ellen uzsora és család miatt. A vegyészeti gyár igazgatójának egy izben pénzre volt szüksége és Székely dr.-hoz fordult kölcsönért. A gyógyszerész adott neki tizenötezer korona készpénzt és ráruházta hatvan-ezer korona követelését, ennek fejében a gyár igazgatójának közzegzői okiratban kellett elismerni, hogy százezer koronával tartozik. Később hiderült, hogy a hatvan ezer koronányi követelésből huszonötezer korona nem is áll fenn. Ennek következtében ma feljelentést tett az igazgató a gyógyszerész ellen. A rendőrség megindította a vizsgálatot és késő este megkezdte a kihallgatásokat.

— Idillek az iskolában. A nagyváradai tanfelügyelőségénél panaszt emeltek az okányi iskola rektora ellen, hogy nem helyesen kezeli az V. és VI. leányosztályt. Nem a tanítás ellen volt kifogásuk a panaszadókknak, hanem, hogy az V. és VI. osztályba már serdülő leányok járnak és ezekkel szemben volt túlságosan kedves a rektor. Vasadi Lajos tanfelügyelő személyesen szállt ki Okányba, hogy a panasz valódiságáról meggyőződjék. A panaszosok kihallgatása után megállapította, hogy a feljelentés nem volt alaptalán és ezért utasította az okányi református iskolaszéket, hogy az igazgatótanítót helyezze át az I. és II. osztályba. Az iskolaszék ma tartott ülésében az elnöklő Elek Sándor lelkész inótványára, miután alaposan megvizsgálta az ügyet, úgy határozott, hogy a tanfelügyelőnek kérését teljesíti és a rektor jövő évtől kezdve már nem fog tanítani az ötödik és hatodik osztályban.

— A Fehér Kereszt kávéházban esténként Gyurkovits András jóbirnevű cigányprimás kitűnő zenekerével hangversenyez. Bemutatásra kerülnek a legújabb operettek kedvelt zeneszámai.

— A fia szeretője. Március tizenharmadán a Lónyay-utca 18. számú ház első emeletének egyik ablakából leugrott egy fiatal leány, Jedlicska Katalin. Semmi baja sem történt, ekkor elment a rendőrségre és feljelentette bátyját, Jedlicska Rezsőt és édesanyját, Jedlicska Jánosnét, született Kribal Borbálát, hogy megakarták zsarolni. Ugyanekkor elmondta, hogy édesanyja fivérével szerelmi viszonyt folytat. Többször látta, mondta Katalin, amikor az anyja Rezső fiával szeretkezett és vele ment úrdőbe. A rendőrség ma megidézte Jedlicska Jánosnét, aki bevallotta, hogy másfél éve szeretője a fiának. Husz éves volt akkor a fia és nagyon szomorú volt mindig — mesélte. Megkérdezte, miért oly szomorú és a fiu elpanaszolta, hogy nőre volna szüksége. Így keletkezett a viszony. Pénzt akartak szerezni Jedlicska Katalintól, aki biztosítva van, hogy Amerikába mehessenek. A rendőrség Jedlicska János ércnyomót, a család fejét is kihallgatta, aki elmondta, hogy egy hónap előtt szerzett tudomást a bűnös viszonyról. Ekkor elhagyta a családját és nem is törődik többé velük. Az asszonyt és a fiut letartóztatta a rendőrség.

— Felvétel a tanítóképző intézetbe. Az aradi állami tanítóképző intézet 140 növendéket vesz föl az 1918–14. isk. évre és pedig az államségélyeseket részben teljesen ingyenes, féldíjas vagy teljes fizetéses bennlakással, részben egyenként havi 16 korona ösztöndíjjal vagy ingyen ebéddel. A jobb tanulmányi előmenetelű növendékek már az első osztályba való belépésük alkalmával, a növendékek létszámára való tekintet nélkül, féldíjas esetleg teljes ingyenes ellátásban fognak az intézet internátusában részesülni. A teljes fizetők havi 32 koronát, a féldíjasok havi 16 koronát fizetnek a teljes ellátásért az intézet pénztárába. Az első osztályba csak éptestű és zenei hallással bíró tanulókat veszünk föl, akik 14. életévüket már betöltötték, de 18 évnél nem idősebbek és anyai előképzettséget igazolnak, amennyit a polgári iskola, a gimnázium vagy a realskola első négy osztályának sikeres elvégzése nyújt. A 14 évnél fiatalabb tanulók is remélhetik a felvételt, ha költvételi folyamodványukban korengedélyt kérnek. A vallás és közoktatásügyi miniszterhez címzett folyamodványokat az előírt okmányokkal felszerelve május hó 31. éig kell az aradi állami tanítóképző intézet igazgatóságánál beadni.

— Robbanás egy hadihajón. Velencéből jelentik: A kikötő előtt horgonyzó *Quartó* nevű hadihajón ma kázánrobbanás történt, melynek következtében négy fűtő életveszélyesen megsebesült. Alig szállították el a sebesülteket, midőn másodszor is robbanás történt s a torró gőz elborította *Roua* sorhajóhadnagyot, a hadihajó parancsnokát és még egy tisztet, akik szintén súlyos égési sebeket szenvedtek.

— Ágai Adolf nyolcvan éves. Budapestről jelentik: Ágai Adolf, az ismert nevű író holnap üli születésének nyolcvanadik évfordulóját. A Budapesti Hirlapírók Egyesülete ez alkalomból nagy ünnepélyt rendez az író tiszteletére.

— Csak akkor boldog és munkaképes az ember, ha jó gyomra van, s nélkül nyomorék és használhatatlan! A természetes *Ferencz József* keserűviz a legrövidebb időn belül helyreállítja a rossz emésztést. Azonkívül, hogy isz nem károsít, még meg van az a kiváló előnye is, hogy már aránylag kis adagja megfelelő, bőséges ételket okoz. Ez az ásványviz közel 40 év előtt történt forgalomba hozatala óta az összes világ-részekben kitűnő hírnevet és mindenütt megbecsülést szerzett magának; s ebben rejlik az oka annak, hogy olyan sokan, sok helyen és sokféle-képen utánozzák. Mindezek felülvizsgálata után Bizarro dr. nápolyi orvos a következő eredményre jutott: „A *Ferencz József* keserűviz hatása mindig biztos, de csak ha üvegje eredeti és nem hamisított”. Fűszerkereskedésekben, drogériákban, gyógytárakban ezért tehát mindig teljes méven valódi *Ferencz József* keserűvizet kell kérni. Ahol pedig nem mindig kapható, forduljunk hűsádektalanul és kizárólag a *Ferencz József* gyógyforrások budapesti szétküldési igazgatóságához, telefon 40–68.

— **Panaszos levél.** A következő panaszos levelet kaptuk Ujszentannáról: Tekintetes Szerkesztőség! Egy megyei szabályrendelet ellenére sok német községből még mindig divik az az ósdi szokás, hogy polgári lövészek nyilvános helyeken ropogatják roszdás flintáikat. Husvét vasárnap Ujszentannán is kivonult a lövészegetlet, amely istentisztelet után a főtéren körülvonulva a rezesbanda hangjai mellett vigan lövöldözött, miközben a torony harangjait tűzet jelezve félre verték. Midőn a községházáról kivonult a tűzoltóság, ennek lovai a zenétől és a puskaropogástól annyira megbokrosodtak, hogy csak jó sokára jutottak a tűz helyére, amidőn az már tetemes kárt okozott és a tűzoltóság munkáját fölöslegessé tették. Az ujszentennai lövészegetletnek közhasznú működését az is jellemzi, hogy egy gyermek, amely a lövészek mellett elhaladva, azoknak lövöldözésétől elvesztette hallóképességét és ma süketnéma.

— **Gyorsíró-ünnep.** Az idén lesz 50 éve annak, hogy Markovics Iván — egy német gyorsírási rendszer magyar nyelvre való átültetésével — megvetette alapját a Markovics rendszernek. Az aradi kir. főgimnázium „Bódogh“ gyorsíró-köre szintén részt akarván kérni a fővárosban tartandó ünnepségből, április 6-án, vasárnap egy nagy jubileumi ünnepélyt rendez. Zeneszámok, szavaltatok, szabadelődás, vigielenetek alkotják a műsort. Külön szeczáció lesz az a látványos írás, melyen az intézet növendékei befogják mutatni a gyorsírást a legalsó foktól a legfelsőbb fokig. Jegyek ezer ünnepélyre előre válthatók hétfőtől kezdve. 2., 1. és 0.50 kor. árban ifjú Klein Már könyv- és papírkereskedésében.

— **Megfúrt hordó.** A Neuman Testvérek cég tegnapelőtt több hordó szeszt adott el Reusz Mór és Fiai aradi ecetgyárosoknak, kiknek a Boros Béni téren van az ipartelepük. A cég elszállította az árut, melyet az ecetgyár udvarán raktak le s azt ott át is vették. Tegnap arról értesült az eladó a vevő céstől, hogy visszaküld egy hordó szeszt, mert az 92 fok helyett csak 82 fok tartalmu. Neuman Testvérek vissza is vették a szeszt, de megvizsgálták és megállapították, hogy a hordó meg van furva és abból huszonöt liter spiritusz hiányzik és hogy a helyébe vizet öntöttek. A cég feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen. A rendőrség megállapította, hogy a lopást Nécin Ilie, a Reusz cég egyik munkása követte el, akinél házkutatás alkalmával a szeszt meg is találták. Az eljárást megindították ellene.

— **Akinek bármilyen gyógyvizre, forrástermékre, vagy élvezeti ásványvizre van szüksége, legolcsóbban és legfrissebb minőségben beszerezheti Délmagyarország egyedüli kizárólagos ásványvizkereskedésében Kardos Miklósnál Aradon, Deák Ferenc-u. 86. (bent az udvarban) Telefon 686.**

— **Letartóztatott ékszerlovaj.** Makóról jelentik: Ma éjjel Kádár Endre és Huszár Elemér detektívek letartóztatták Szabó István veszedelmes betörőt, aki számos nagy ékszerüzletet rabolt ki. Lakásán és kertjében százezer korona értékű ékszereket találtak. Az ékszerek össze voltak törve s a legértékesebb butoroktól a legolcsóbb fülönfűgőkig minden fajtájú ékszer találtak a betörőnél. Az ékszerekből a briliánsok nagyobb részt ki voltak szedve. Szabó István nagyszalonjai illetőségű, de ott nem érezte magát biztonságban, mert a csendőrség már régóta figyelte, s ezért Makóra jött, ahol egy magános utcában bérelt anyjával és testvérével lakást. Őnaga csak éjjel járt haza s mindenkor busás zsákmánnyal érkezett lakásába. A detektívek a legutóbbi nagyenyedi betörés óta folyton nyomozták Szabót, míg ma végre sikerült családjával együtt letartóztatni. Szabót bezárolták a makói fogházba.

— **Köszönetnyilvánítás.** A felsőbb leánviskóia által nagy gondnal és szakavatottsággal rendezett magasnívójú jótékony célú színházi előadás tiszta jóvödelmének egy részét, 400 koronát Gutta József igazgató ur a Nők Otthona részére adta, mely nemeslelkű tevékenységért hálás köszönetet mond. Özv. Purgly Lajosné.

— **A székelés rendben tartása az emésztési zavarok kezelésének főszükséglete.** Az erős hashajtók köztudomásosan károsak. Ezért észrevétel, kellemes, minden mellékhatástól mentes hajtószereket kell alkalmaznunk, melyek nem hátráltatják az emésztést, sőt azt serkentik és erősítik. Ilyen határu a dr. Rosa gyomorbalzsama Fragner B. cs és kir. udv. szállító prágai gyógyszerárúházból. Minden gyógyszertárban kapható. 587

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 29-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Piko Sándor fűtőnek János nevű fia. Farkas Sándor ügyvédjelöltnek László nevű fia. Macsinik Vazul kisbírtokosnak Rémusz nevű fia. Jubász Mihály napszámosnak Róza nevű leánya. Zorán Zoltán vasuti tisztviselőnek Árpád nevű fia. Meghalt: Faur Magdolna 3 éves leány. Özv. Szivák Károlyné 77 éves magánzónő. Házasság nem fordult elő.

— **Ha valaki ma tűzkövel és szivaccsal akar tüzet csinálni, vagy nyíllal vadászni, vagy 1000 mértődet vasut helyett póstakocsival utazni, az bizonyára és jogosan guny tárgyává válnék.** Nem egyszerűen neveltséges e, hogy dacára, hogy évről évre a szőlő és gyümölcsstermések nem sikerültek, még mindig nem a hatásos védekezési módokat használjuk? sok ezer köszönőlevél — Magyarországról is — bizonyítja legjobban, hogy az új francia permetezőszerezettel, Anti-Peronosporával, a már betegségekkel megtámadott vidékeken is nemcsak peronospora, hanem lisztbarmat, fusicladium és egyéb rovarbetegségek ellen is a leghatásosabban küzdhetünk. Ne késlekedjék, kérjen azonnal levelezőlapon ingyen és bérmentve Anti-Peronospora leírást, ajánlatot és elismerőleveleket Pick H. és Társa cégtől, Budapest V. Akadémia utca 16. 985

— **„100.000 koronás Schicht díj.“** A császári és királyi osztrák Aeró Klub jelenti, hogy Schicht György R. T. a bécsi császári és királyi Aeró Klub és a császári és királyi ausztriai technikai repülő egyesületnek díjakra 100 000 koronás alapítványt bocsájtott rendelkezésére egy osztrák-magyar körrepülésnek a rendezésére. A versenypályázat a Schicht díj nevet fogja kapni és annak megtartása 1913. szeptember hóra van tervezve. A repülési irány még nincs végleg megállapítva, de az a szándék, hogy abba Wien, Prága és Budapest belesonassék.

— **Nyugdíjbiztosítás.** Mindenkinek, de különösen az iparosoknak érdeke, hogy aggkorukról, haláluk esetén pedig özvegyeikről és árváikról gondoskodva legyen. E cél megvalósíthatása érdekében az aradi Ipartestület az összes bel- és külföldi nyugdíjintézményekhez fordult ismertető könyvecskéért, melyeket összehasonlítva, a „Magyar Élet- és Járadék Biztosító Intézetnek“ nyugdíjfeltételeit a legjobb és legolcsóbbnak találta, miért is felkérjük az iparos, kereskedő és önálló urakat, saját érdekükben tömörüljenek ezen nyugdíjintézményhez. Bővebb felvilágosítással, valamint prospektussal szívesen szolgál az aradi Ipartestület és a „Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet“ aradi vezérigynöksége, Hunyadi-utca 1. szám. Ezen nyugdíjintézménynek bárki is lehet tagja. 1089

— **Gyorsírási esti tanfolyam.** Értesítetnek az irodai alkalmazottak és magántisztviselő urak, hogy a Pichler fele írógépvállalat (Haszinger-u. 5.) kapcsolatosan f. évi április hó elején egy elsőrangú képesített gyorsírást-tanár vezetése alatt, esti gyorsírási tanfolyam veszi kezdetét, melyen a levelezési-gyorsírást 4 hónap alatt teljesen elsajátítható. Tandíj havi 10 kor. Beiratkozás ápr. 3 ig.

— **Opre-féle gőz- és kádfürdő.** Tököllytér 1. Minden kenyelemmel a n. é. közönség rendelkezésére áll: gőzfürdő férfiak részére reggel 1/6-tól 1-ig nyitva. Hölgyek részére hétfő és péntek d. u. 2-től 6-ig nyitva. Kádfürdő (kabinfürdő) reggel 1/6-tól este 10-ig nyitva. 10 darab bérletjegy 8 korona.

— **Varga Kálmán női szabó Deák Ferenc-utca 39.** Értesítem az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy a legújabb tavaszi kosztüm és felöltő szövetujdonságaim dús választékban megérkeztek.

— **A világhírű Tetra higiénikus csecsemő és gyermek kelengye főraktár Scherhag H. és Fia cégnél — Hermann Palota. Gyári árak. Telefon 941.** 5011

— **5 perc alatt megszüntet mindenféle főtájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona.** Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárúházból Arad, Boros Béni-tér. 7081

— **Női táskák, vidikülők, penészárak és más bőrárak. Footballok, footballcipők legolcsóbban Hegedűsnél.**

— **Smyrnamunkák a legjobb anyagból három kivitelben, eredeti stilszerű mintákban. Női kézimunka különlegességek, a legcélsebb és legjobb kivitelben. Hímző anyagok és kelékek, rövidárak, harisnyák, keztük, szallagok, csipkék csak a legjobb minőségekben. Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota, Telefon 941**

— **Elsőrendű angol és hazai férfi-dívat szövetujdonságaim megérkeztek! Elegáns szabás! Feltűnő szolid olcsó árak. Szíves pártfogást kér Malek D. angol ur egyenruházati szabó. Andrássy-tér. 5.szám. 1495**

— **Még csak rövid ideig van a jó alkalom, hogy üveg, porcellán, disznú és lámpadru cikkek átköltözés folytán kivételesen olcsó árban szerezhethetünk be, Fischer Mór Andrássy-téri üzletében, hol képherezések is izélesen és jutányosan készülnek. Telefon 568.**

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-hoyok Telefon 816.**

TÁRKASÁGOK

(Orvosi rendeletre) Hetek óta kiváló művelésben van részük a sörivőknek: megjelent a vendéglők ablakán a kövér páter, aki német kedélyességgel kínálja fejedelmének a Salvátor sört: Ecce pater patriae, bibas princeps optimae:

S habár nem nagyon sok fejedelem van itt közöttünk, olyanok, akik — Salvátort kedvelik, annál többen.

Egyik aradi vendéglő tegnap is szufolva volt. Minden asztal el volt foglalva s szorgalmasan nyelték a derék polgárok a barna árpalét. Egy, csak egy legény volt, aki pontban fél kilenckor rendelt egy „szalonpohárral“ s fél tizenegykor még mindig hallgatta a katonazenét, sőt a „stutzni“ félig még tele volt.

Az italos csak várt, várt, hogy mikor ürül ki a pohár. Végre megunta a dolgot s megszólította a vendéget:

— **Urasága orvosi rendeletre tetszik inni a Salvátort?**

— **Miért? —** kérdezte meglepve a vendég.

— **Mert minden félórában egy leveses kanállal tetszik inni!**

(A korrepetitor.) A főreáliskola egyik tanára mesélte ezt a kis történetet:

— **Memoriteat diktáltam a multkor a negyedik osztályosoknak. Mikor a dolgozatokat kijavítottam, feltűnt nekem, hogy két kis nebuló dolgozata teljesen egyforma. Több mint gyanussá tette a dolgot, hogy a kettő egymás-mellett ül.**

Az iskolában meg is mondtam az egyiknek:

— **Te, a dolgozatodban tizenkét hiba van. A szomszédod is pont tizenkét hibát csinált. És a hibák teljesen egyformák. Hogy tudod ezt megmagyarázni?**

— **Kérem tanár ur, —** mondta szepegeve a nebuló — **ugyanaz a —** házitánító tanít bennünket!

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — 857

Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás) — — — — — 151

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — — — — — 151

Nyomda — — — — — 151

SPORT.

+ Sakkverseny Aradon. Az aradi Sakkkör érdekes versenyt rendez vasárnap délután 2 órákor a temesvári sakk körrel. A két kör, a vidék két legnagyobb sakk-köre 20-20 legjobb sakkozója fogja összemérni erejét a központi szálló e célra külön berendezett nagytermében. A verseny, melyre érdeklődőket szívesen lát a vezetőség, igen izgalmasnak ígérkezik, mert mindkét részről igen jeles sakkozók vesznek részt a küzdelemben. Megelőzőleg a vendégek tiszteletére társas ebéd lesz, melyre a kör tagjait ezúton hívja meg a vezetőség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Megsemmisített végrendelet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

1910. november 15 én Otlakán elhunyt Drágán Gavrilláné András Gizsa. Az asszonyt különös életmódja miatt az egész falu ismerte. Huszonöt harmincezer koronányi vagyona volt ugyanis, mindamellott az eszelősségig fukar volt, ételre nem költött semmit. Egy szenvedélye volt csupán az öregasszonynak: selyemkendőkre, ruhákra költött sokat, mert tetszeni akart a legényeknek.

Legközelebbi rokonai, Balta Floare, András Iona, András Szavéta és Szirb Juon jelentkeztek az örökségért, azonban a hagyatéki eljárás során jelentkezett egy András Stéfán nevű legény, az elhunyt asszonynak távoli rokona s felmutatott egy 1906. március 7 én Beles János aradi kir. közjegyző előtt kelt végrendeletet, amelyben Drágáné őt „unokaöccsét” tette meg általános örökösévé.

A végrendelet nagy megütközést keltett a rokonság körében s kétkedéssel fogadták azt, mert Drágáné halála előtt néhány nappal megkérdezték, hogy nem-e akar végrendeletet tenni s akkor ő azzal felelt, hogy nem, mert az urak majd ügyis elosztják vagyonát a rokonok közt.

Balta Floare, András Iona, András Szavéta és Szirb Juon Jancu Kornél dr. aradi ügyvédet bízták meg azzal, hogy a végrendeletet perrel támadja meg.

A per folyamán Jancu dr. bebizonyította a bíróság előtt, hogy az állítólagos végrendelet hamis s az a végrendeleten tanúképp szereplő Popovics Vazul otlakai lakos műve. Popovicsal szövetkezve András Stéfán ugyanis ravasz tervet eszelt ki, hogy az öreg asszony vagyonát magához kaparíthassa. Bejött Aradra Popovicsal, itt egy öreg asszonyt kisebb összeggel megvesztegetve beállított Beles irodájába s ott az ál Drágáné által a maga javára készített végrendeletet. Hogy Drágáné nem végrendeletet, nem is volt Belesnél, azt legjobban bizonyítja az, hogy már tíz esztendője beteg, eszelős, aminek szemmel látható jelek a feje reszketés s kizárt dolog, hogy a közjegyző olyan egyén végső akaratát foglalta volna írásba, akinek már a külseje is elárulja, hogy elmebajban szenved.

A törvényszék polgári tanácsa Popa György dr. referálása alapján helyt adott Jancu dr. érvelésének, a végrendeletet megsemmisítette s a 27.000 koronányi hátramaradt vagyona nézve elrendelte a hagyatéki eljárás megnyitását. Az ügynek különben bűnpör lesz a folytatása, mert András Stéfán és Popovics ellen magánokirathatóság miatt indul meg az eljárás.

§ A Kobrak-gyár csődje. A budapesti kereskedelmi és váltóörvényszéken ma volt a csődtárgyalás a Kobrak ügyben. A csődöt a Le' számítóbank 250.000 korona és az Országos Központi Takarékpénztár 700.000 korona követelés alapján kérte. Kivülök a London Blacing Co, a Mauthner testvérek, Paul Heyl wörmsi cég, továbbá a Muth cég szintén a csőd megnyitását kérte a Kobrak gyár ellen. Az ügyben hétfőn hozza meg döntését a törvényszék, amely a csődöt valószínűleg el fogja rendelni a Kobrak-gyár ellen.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A temesvári kereskedelmi kamara új palotája. A temesvári kereskedelmi és iparkamara új székházat szándékozik építtetni és azért azzal a kérelemmel fordult Temesvár tanácsához, hogy a Gyár város felé vezető uton, az Osztrák-Magyar Bank palotájával szemben engedjen át a város 242 négyszögölnyi területet. A kamara ezért a telekért huszszor koronát hajlandó fizetni. A tanács javasolni fogja a hétfői közgyűlésnek, hogy a kért területet, tekintettel a kamara közhasznú tevékenységére, 20.000 koronáért adja el a város a kamarának.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tévérti tudósítás.

Budapest, március 29

Készáru.

Amerika 3/8-5/8-ig magasabb 20 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb áron.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1918. áprilisra	11:01-11:01	10:95-10:96
Buza 1918. májusra	11:31-11:32	11:27-11:28
Buza 1918. októberre	11:79-11:80	11:76-11:77
Rozs 1918. áprilisra	9:16-9:17	9:17-9:18
Rozs 1918. októberre	9:30-9:31	9:29-9:30
Tengeri 1918. májusra	7:71-7:72	7:65-7:67
Zab 1918. áprilisra	9:17-9:18	9:17-9:18
Zab 1918. októberre	8:38-8:39	8:39-8:40

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (márc. 29.)

Osztrák hitel	638
Magyar hitel	834 50
4% koronajradék	82 75
Osztr.-magy.-államvasút	708 50
Jelzálogbank	438 50
Lezámitolóbank	512
Hazai Bank	283
Magyar Bank	556
Keresk. Bank	3605
Rimamurányi	724
Salgótarjáni	754
Közuti Vasút	653
Városi Villamos	369

Bécsi értéktőzsde (márc. 29.)

Osztrák hitel	633 75
Magyar hitel	832
Osztrák-magyar államv.	704 50
Déli vasút	118 50

A Temesvári Lloydársulat terményosarvokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona-értékben.) 918. márc. 28. Buza 75 kilogrammos 20.45-20.55, 78 kilogrammos 20.55-20.65, 77 kilogrammos 20.75-20.85, 78 kilogrammos 20.85-20.95 Rozs (prima) 17.90-18.00 (késő) 17.70-17.80 Arpa (esztendő) 19.85-20.15, (takarmány) 17.95-18.10, Zab (prima) 20.00-20.30, (késő) 19.00-19.40, Tengeri régl, (magyar) 11.95-12.15 új 10.30-10.50, (román) régl 19.25-19.35, új 10.30-10.50 Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.80-5.90, (rózsá) 7.50-7.60

Felelős szerkesztő:
Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1913. március hó 30-án:
Délután fél 4 órákor mérsékelt helyárral

Éva.

operette.

Este fél 8 órákor rendezes helyárral:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Itt először:

Bent az erdőn.

Dráma 3 felvonásban. Irta: Garvay Andor. Rendező: Dr. Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Tarics Ákos Dr. Keszler | Dr. Werner Dr. Beregi S.
Florea Novak Irén | Rachel Kápolnay J.

Kezdete este 8 órákor.

NYILTÉR.*

Limbek János és Fia első m. kir. szab. érckoporsó-gyára és temetés-rendező vállalata
Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon 93.

Alullítottak szomorodott szívvel tudják a szeretett és felejtethetlen jó férj, vő, sógor és rokon

KNAR LAJOS

kir. tanácsos, nyug. kincstári felügyelő, f. é március hó 29-én, hajnali 1 órákor, életének 68 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai március hó 30-án d. u. 3 órákor fognak Kápolna-utca 29/a. számú házban az ágostai evangélikus egyház szertartással szerint tartandó ima után megáldatni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Legyen emléke áldott!

Arad, 1913. március hó 29-én.

Özv. Knar Lajosné szül. Karvaly Ilka, özvegye. Özv. Karvaly Frigyesné szül. Feicht Mária, anyósa. Karvaly Árpád és családja, Ficza Nándorné szül. Karvaly Irma, Ficza Nándor, Karvaly Dezső és családja, sógor és sógornői. 233

**Szabadságtéren
szép utcai lakás,**

mely áll 3 szoba, előszoba, fürdőszoba,
konyha és mellékhelyiségekből

május 1-re kiadó.

Irodának, vagy szalonnak különösen alkalmas. Bővebbet Keménynél, Háltér 12. sz. I. em. d. e. 11 től-12 ig. 2077.

Rohitsi

Tempel

forrás. Szénesavdús, diétetikus, üdítő asztali ital. - Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria

Legtöbbet gyógyforrás. - Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépdegánagnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknek, a légutak hurutos bántalmainál.

Donati

A maga nemében a legzárda-gabb tartalma gyógyforrás leg-erősebb hatással. Főképen indikálva: idült bélhurutnál, obstitipatióknál, epekövél, elhízási hajlammál, császnál és cukor-betegségnél.

**Legdusabb,
természetes magnézium-
glaubersósforrások.**

Forráktár Magyarország részére:
Hoffmann József, Budapest V., Báthory-utca 8.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, közvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, csontréval és lélegzőszervi szervek hurutjainál kitűnő hatásu. - Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható ártányvizkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Budapest-Lipótvárosi Salvatorforrás-vállalat,
Budapest, V. Endell-utca 3.

**György
Menyhért
és társa Arad,
Andrássy-tér 8. sz.
a Minorita templom bejáratával szemben**

Tavaszi ujdonságaink megtekintésére felhívjuk a n. é. hölgyközönség szíves figyelmét.

Ujdonságok és
eredeti modellek
Divat felöltők
Angol raglanok
Félhosszu raglanok
Leány kabátok
Gyermekfelöltők
Divat kosztümök
Angol kosztümök
Divat blousok
Divat aljak
Pongyolák

Szabott árak! Telefon 855.

**Hölgyek
öröme
a
FEDÁK
családi
doboz
cipőkrem
mert
a legnagyobb
háztartásban
is egy hónapig
elegendő.
ÁRA
60
FILLER**

Megjelent a magyar-, német- és zenemű-pótjegyzék!

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Szomorj D.: Unnep a dühöngőn és egyéb szerelmek. Diplomata: Nagy dolog a háború, Kisbán M.: A nagy ur, Tóth W.: A csodálatos köntös, Anatole France: Az istenek szomjaznak, Knoblauch E.: Faun, Hebbel: Judit, Lengyel M.: Rozanén, Ruttkay Gy.: Az első és második, Corelli M.: Az örök élet, Luxd T.: Meseország, Szomorj D.: Bella, Molnár F.: Bárány Március, Bernstein H.: Baccarat, Croker B. M.: A bűnbak, Ambrus Z.: A tegnapi legendái, Régi és új világ, Bernstein H.: A tolvaj, Gegus D.: A börtön felé, Benedek M.: Az erősebb, Gérard D.: Elkerülhetetlen házasság, N.: A holt kéz, Juve Fantomas ellen, Berkes I.: Ezer leányfej, Móricz Zs.: Tavasz szél, Kóbor T.: Furcsa tragédiák, Hajnik M.: R. jtelmes mesék Orbán D.: A gyöngyos Diana, Williamson C. N.: Az arany csönd, Heltai J.: Family Hotel, Czenk: Híratás, Lagerlöf Z.: Gösta Berling, Benson: A világ ura, Gábor-Liptai: A sarkantyú, Pataki: Házasság könyve, Pogány D.: Szent házasságok, Milotai J.: Neked kedves, Korcsmáros N.: Ezüstváros, Szemere Gy.: A két jómádár.

Némethen: Bordeaux H.: wollene Kleid, Höffner Johannes: Misericordia, Rosa Felicitas; Dohnen Eine Geschichte für junge u. alte Nichtsner, Ballestrem A. E.: Elisabeth Christine, Dunker D.: Ein Liebes(-) idyll Ludwigs XIV. Louise de la Valliere, Ewers: Alraune, Bréte J.: Roberts Brautfahrt, Croker B. M.: Ruhm, Jacobsen F.: Im Rosengarten, Kahlenberg H.: I. Der liebe Gott, II. Sünde, Lewald E.: Stille Wasser, Bloem W.: Das lockende Spiel, Hedenstjerna: Humoresken, Kohlenegg W.: Die Liesegang-Mädchen, Wassermann J.: Faustina, Blumenthal O.: Wellenringe, Rosenkrantz P.: Der Mann im Keller, Stratz R.: Du Schwert an meiner Linken, Brachvogel C.: Die Könige und die Kärner.

Kölcsöndíj havonként 1 koronára 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsönkönyvtár

is meglepő szék

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsönkönyvtári díj havi 2 koronára vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: P. Mascagni: Isabeau opera, Weiner: Szent Dávid nótája, Zerkovitz: „Jaj de szép ez a pesti tavasz“, Kollo: Lenke! Lenke! Szemelenke! Zerkovitz: Isten hozzád örökpiros rózsaszál... Leopold E.: Forduljon el, Tarnay: Azt hitték... Eji dal, Zerkovitz: Aranyeső, Máthé S.: A vén dicső csöndes árnyékában... Zerkovitz: Nem vagyok olyan mint a többi nő, Szirmai A.: A mexikói leány.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése

berendezése

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű-...
keresztes... A...

Nyíltér.

Szivar és ivás férfiszokás

S ezen sem a nikotintól, sem az alkoholtól való félelem nem fog változtatni. Azok az apró bajok, amelyek egy kellemes este után esetleg jelentkeznek, elmúlnak, ha néhány darab Fay-féle valódi sodeni asványpasztillát elszopogatunk. A pasztilla üdítő hatása, megakadályozza az elnyálkásodást s egyúttal a gyomorsav képződését is. Egy doboz Fay-féle valódi sodeninek mindig kellene kéznél lenni. Ára csak 1.25 kor. és mindenütt kapható. Különös ismertető jel: a Fay név és fehér ellenőrző szalagon Sodén polgármesterének hivatalos igazolása.

Csuk azoknak a cigarettáinak, a két egyesítésre való készítés nem számítanak naponta 1-2 főtől többet kiadni:

Clubspecialité.
 120 lap 20 fillér
 70 12
 1 doboz (100) kivétel 70

Csuk azoknak a kivétel és laposkák bronz- és színes mintákkal és csodás papírral. Amelyek nélkül nem lehet a csodás laposkákban és kivételben lévő csodás papírral a kivétel és a gyönyörű illatú csodás.

Főraktár a magy. kir. dohány- és szivarkülönlegességi árudában. 1962

Kékkő

valódi aussigi, raffia hárs, kénpor, rézkénpor, ugyszintén mindennemű festékek, kence és gépkenőolajok, kátrány, carbolineum, padlópormentesítő olaj, padlómáz (linoleum) és email, valamint legjobb gyártmányu ecetek nagyban és kis-színben kapható 1841

Färber Lajos

fűszerkereskedésében
 Arad, a „Fekete kutyához.”
 Alapított 1832. évben. Telefon 311

Amerikai és angol formájú gyermek, leány és fiu cipők, tavaszi ujdonságok női és férfi cipők a legjobb minőségben és legújabb formában már megérkeztek

Steckenpferd liliomtejszappan

elérhetetlen hatású szepők előállítására és nélkülözhetetlen szer arc és bő ápolásra, mit számtalan elismeréssel bizonyíthatunk Gyógytárakban, Drogeriákban, Utatszer és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Színűz páratlan hatá u női kezápolásra a Bergmann „Manera” liliomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható. 1441

ES-KA
 A legmederőbb legelőgánsaba
kerékpár
 az osztrák kerékpáripár diadala.
 Versenykékülű olesó.
 Egyedüli előrusítón:
GARTNER SAMU, ARAD.
 1757

Értesítés.

Értesítem a t. közönséget, hogy a tavaszi cipő ujdonságaim megérkeztek. Női, férfi és gyermek-cipők nagy választékban vannak, úgy fekete, mint színes bőrből. Telefon hívásra választékot úgy helyben, mint vidékre pontosan küldök

Telefon városi és megyei 865.

Iványi Menyhért
 Arad, első- és utódiavat Áruháza Főrray-utca.

A gyomor egészségben TARTÁSA

főleg a táplálkozásról, az étvágytól, az emésztés szabályosá-gától és a veres szekréciók mellőzéstől függ. Rájóia borált szer, kiválasztott legjobb és legteljesen a b gyógyfóvokból gondosan elkészített étvágygerjesztő, emésztés-előmozdító és enyhe hashajtó házi szer, mely a mértékeltenség ismeretes követke-ményeit helytelen táplálkozás, meghűlés és teljes szék ke-dést mint pl: gyomo hev, felpuffadás, földszeg- savszéződés és a görösés fájdalmakat megszünteri **Dr. Rosa gyomor halzama**, Fragner B. gyógyaszortárától, Prágában.

ÓVÁS! A csomagolás minden rész a törebnnyilag bejegyzett véd-jeget viseli.

Főraktár:
FRAGNER B. csász. és királyi udvari szállító gyógyszertára ::
 „A Fekete sashoz.” PRAGA. Kleinseite Nr. 203
 Naponkénti posta küldés. Neruda gasvesarkán.
 1 egész üveg 2 kor. 1 fél üveg 1 korona.
 Póntán a pénz előleges bevérdésével 1.50 korona, egy kis üveg 2.80 korona egy nagy üveget 1.70 korona 2 nagy üveget 8.— korona 4 nagy üveget, 22 korona 14 nagy üveget küldnek frankó az osztrák magyar monarchia minden államására.

Elektron Austria és Magyar-ország gyógytárakban. 7163

DALMA

PALMA

Oiganyprimas!

„Király Ernő mulat” ez a címe a legújabb reaktívül s'került humoros cupla gramofon hanglemmeknek, azokivül „Sokszor úgy szeretnék sírni”, „Futóbolond”, „Temetés volt a faluban” stb. Darabon 2.50 fill. E hanglemmek eredeti felvételben kizárólag egyetlen csakis

Wagner
 „Hangszer-ár-ár-nál kaph 30k. — Budapest, József-körút 15. F. Alig használt nagy dupla hanglemmek óvást választékban darabon csak 60 fill. Le. olesóban javít! — Lemészere ingyen! — Kézen és gyógytárakban árjegyzék.
 Gyda! Figyelem a „Wagner” névre és a 15. házszámra.

Schönborn Buchheim gróf
 uradalmi forrás villslatából a híres Pannonia, Luti Erzsébet, Fojenai és Szolyvai ter mészetes asványvizek al-landó friss minőségben eredeti ló-dák-ban egyedü! 1919

Rubinstein Mór szállító
 főraktárából kaphatók.

Valamint a világhírű
SALAMANDER-CIPŐK.
 Elegységárban 791
 K 18.50 és K 20.50 árban
 Egyedüli előrusító hely:
WEINBERGER JÁNOS-NÁL
 ARAD ÉS TEMESVAR.
 Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Ön is szereti

a szép ékszereket, de miután ebben a drága világban valódit nem igen vehet, úgy ne mulassza el fölkeresni a Szabadság-téren levő

Gyémánt Király

üzletét, ahol valódi dublé-ékszerek „Strass“ gyémánttal, továbbá zsuzsok jutányos árért kaphatók. Alkalmos husvét ajándékok. 1926

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS

CIPÓKRÉM

Minősége kitűnő
puhit, tisztít
fényesít

Gyártja: **HERCZEG és GEIGER**
csász. és kir.-udvari szállító-Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

1913. V. 13/3 sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a körösbökényi kir. járásbírósnak 1912. Sp. I. 805/2. számú végzése következtében Dr. Papp János körösbökényi ügyvéd által képviselt Sferdián János kereskedő körösbökényi bej. cég javára kökarói lakos ellen 324 korona 31 fillér s jár. erejéig 1913. évi február hó 15-ik napján fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2000 koronára becsült tehének nyilatkos árverésen eladának.

Mely árverésnek a körösbökényi kir. járásbírósnak 1913. évi V. 13/1. számú végzése folytán 324 korona 31 fillér tökekövetelés, ennek 1913. évi január hó 11-ik napjától járó 5% kamatai és eddig 38 korona 43 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Kökarón adós lakásán leendő megtartására 1913. évi április hó 3-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel ogy megjegyzéssel hivat-

nak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Körösbökényben, a kir. járásbírósnak 1913. évi március hó 5-ik napján.

Tomits János,
kir. bírósági kiküldött.

2043

A rőfös és fonál áru szakmából

Segéd,

mely ügyes eladó,

felvétetik.

A román nyelv megkivántatik.

Ajánlatok:

Wohlberg Lipót
céghez, Arad. 2048

Arverési hirdetmény.

Kaufmann Sándor aradi bej. cég ügyfelem 1913. évi április hó 10-én d. u. 4 órakor dr. Mülek Lajos aradi kir. közjegyző ur irodájában hites személy közbenjöttével nyilvános árverésen eladja Tumele Antal fakerti lakos kár ra és veszélyére 1 Garret R. és fiai gyártmányu 6 lóerős kazánt és cséplőszekrényt az árverés napján meglévő összes felszerelésekkel együtt a legtöbbet ígérőnek. A garnitúra fakerten a késedelmes vevő Tumele Antal 1. sz. házának udvarán megtekinthető.

Ügyfelem nem vállal szavatosságot a garnitúra minőségeért, használhatóságáért, felszereléseitért. A vételár és III. fok illeték készpénzben fizetendő.

Arad, 1913. március 29.

2041 Dr. Momák Döme.

Értesítés!

A n. é. hölgyközönség szíves figyelmét felhívom a Révai- és Fábrián-utcák sarkán levő

női ruha készítésisalonomra,

ahol a legújabb angol- és francia divat szerinti ruhák elkészíttetnek pontos kivitelben jutányos árért. 1609

Szíves pártfogást kér

T. Tarnóczy Blanka.

Kiadó lakás.

Boczkó-utca 9. sz. I. em. egy 3 szobás lakás mellékhelyiségekkel, fürdőszobával, villanyvilágítással, május 1-re kiadó. 894

Pathefonok

és Pathe-ismerek, a legújabb felvétel, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-től szemben. 201

THE VERA

American Shoe

Egyedüli raktár:

A jelenkor legtokéletesebb és legkényelmesebb valódi

Amerikai

cipője

Kérjen képes árjegyzéket. Cipő különlegességeink:

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

„Bally” francia női cipők. „Popper” chasalla Szandálok férfi- és női.
„Hella” gyermekcipők.

Egyedüli raktára:

Buchsbaum és Társa cipő-
áruhaza

ARAD, Atzél Péter-utca 3. — Telefon 442.

Női és férfi ruhák vegyi tisztítása és festése.

Strucctoll és tollboák festése

Knapp Sándor Arad,

kelmefestő, vegytisztító és fehérenemű gőzmosó intézete. 1205

Felvételi üzlet: Weitzer János-u. sarok a főpostával szemben
Telep: Magyar-u. 26. Vidéki megrendelések gyors és pontos kiszolgálása.

Gallérok és kezelők gőzmosása és vasalása tükörfénnyel hófehérré. Figyelmes kiszolgálás.

Üzletáthelyezés folytán tuhalmazott varrógép raktárunkat

a mai naptól kezdve **rendkívüli olcsó árakban** árusítjuk
ugy készpénz, mint igen előnyös részletfizetés mellett.

Ajánljuk ezen kedvező alkalmat a vásárlók szives
figyelmébe.

Wellisz és Társa,

varrógép raktára Arad, Földes-palota. Telefon 618.

Ügynökök magas jutalékkal felelősek.

Figyelmeztetés.

Ausztriából évente egy millió 800 ezer korona értékű ásványvizet
hoznak be, leginkább olyan vizeket, amelyekkel szemben az egyenlő
értékű magyar vizeknek egész sorát állíthatjuk.

Csehország alkalikus ásványvizei közül a giesshübli, a krondorfit
és a bilinit nagy előszeretettel fogyasztják országunkban úgy is, mint
a hurutos betegségek orvosságát, holott a mi vizeink minden tekintet-
ben kiállják ezekkel is a versenyt.

Nemzetgazdaságunk érdeke, hogy ásványvizekre szánt pénzünket
ne vigyük ki, hanem itthon adjuk tovább hadd gyarapodjék tőle ez a
szegény ország. A Magyar Védő Egyesület a fogyasztó kényelmére a
saját védjegyét engedélyezi a hazai ásványvizeknek könnyebb felis-
merhetése céljából.

Tudatosan a magyar ember nem fog külföldi ásványvizet inni, ha
egyenlő minőségben, egyenlő árak mellett, honit kaphat.

A Schönborn-Buchheim Károly Frigyes gróf uradalmi ásványvi-
zek bérlősege, hogy a dr. Bókay, dr. Than, dr. Irsay és dr. Fodor
egyetemi tanár urak véleménye szerint a krondorfi giesshübli és bilini
vizekkel azonos hatású és zamatu Pannónia luhi Erzsébet, polenai
és szolyvai források könnyen felismerhetővé tegye, a Magyar Védő
Egyesület védjegyével látja el palackjait.

Figyelmeztetjük és kérjük t. Tagjainkat s a nagyközönséget,
figyeljenek a jövőben védjegyünkre és olyan ásványvizet fogyasszanak,
amelyek palackján a Magyar Védő Egyesület védjegye látható. Ilye-
nek például a luhi Erzsébet, Polenai és szolyvai Pannónia ásványvizek.

2019

A Magyar Védő Egyesület.

Műszaki és világítási vállalat

Arad, Weitzer János-u. Minorita-palota

Telefon 35.

Telefon 35.

Villany- és gázszerelések a legjutányosabban.

◆ A n. é. közönség figyelmébe ajánl-
juk izléses és polgári árakban tartott
csillárraktárunkat. Rendelésre tart-
juk a legjobb csillárgyárak eredeti
árjegyzékeit. Vállalunk minden fajta
csillár átalakításokat, amit különösen
költőzködők figyelmébe ajánlunk. Házi
telefonok, villany szobacsengő felsze-
relések, berendezések és javítások.
Villany zseblámpák, üvegrojtok és
prizmák. Mindenfajta világítási cikkek
és szerelvények. Teljes tisztelettel:

Műszaki és világítási vállalat

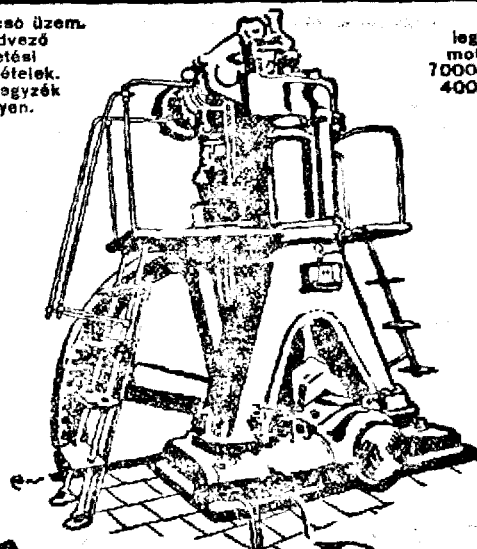
Hoffmann és Társai.

Névjegyek

csinos kivitelben
készülnek az

Aradi nyomda r. t.
nyomdájában.

Olcsó üzem.
Kedvező
fizetési
feltételek.
Árjegyzék
Ingyen.

A világ
legnagyobb
motorgyára.
7000 munkás
400 hivatal-
nok.

Eredeti BENZ

Diesel-
Nyeregalaj-
Szivogás-
Benzin.

MOTOROK

Minden
gazdasági
és ipari
célra

**Benz Magyar Automo-
bil- és Motorgyár Rt.**

Budapest. Központ: V., Dorottya-u.
9. sz. Gyár: VII., Ilka-utca 31. szám.
Telefonszámok: 168-79. és 29-24.

Megérkeztek

a legújabb női modell, **Tagal,
lőszőr és szalmakalapok.**
Több mint 8000 db legújabb
divat-formák és feldisztatott, már
2 koronától kezdve. Olcsóbb
mint bárhol.

Férfidivat kemény- és puha ka- lapokban

órlási raktár. **Negyben és ki-
csinybeni eladás.** — Kala-
pokot festés és javítással leg-
újabb divat szerint átalakítok.

Tisztelettel 1699

Bittenbinder Konrad

első aradi villanyüzemre
berendezett kalapgyártás.

Báró Bohus Lajos bérpalotájában

kiadók f. é. augusztus 1-re lakások,

fűtéssel, lifthasználattal a legmodernebb berendezéssel,

üzlethelyiségek

diszes portálékkal és mellékhelyiségekkel, fűtéssel.

Egy világos tágas fényképészeti műterem.

Egy ugyanolyan festő-műterem.

Értekezhetni alólirott házigondnokkal:

1788

Bódy Bódog.

Értesítés. Az átköltözködő közönség szives tudomására hozom, miszerint **teher automobilomat** a modern technika vívmányaival, **egy mellékkocsival szereltem fel** s így módomban van bármilyen terjedelmű átköltözködések pár óra alatt lebonyolítani, úgy, hogy az ezzel járó kiadások is tetemesen apadnak.

Egyidejűleg ajánlom ujonnan átalakított, tisztán és jókarban tartott kipárnázott

1918

6, 7, 8, 9 és 10 méteres butorkocsiaimat

is, annál is inkább, mert **külön kioktatott és szakavatott csomagolóimmal** a szállításokat úgy helyben, mint vidékre kármentesen és felelőség mellett eszközölöm.

Szives megbízásokat kérek

Rubinstein Mór

szállítási vállalata

Aradon, Minorita palota.

Városi és megyei telefon 188.

Ugyanitt Raffia hárs és kékkő kapható.

Ha még nem szerezte be tavaszi szükségletét,

úgy ne mulassza el meglátogatni dusan felszerelt üzletemet, hol óriási választékban érkeztek meg a legszebb és legdivatosabb

női ruha-kelmék és blous-szövetek

francia delainek, blous selymek, angol zephirek, Cosmanosi cretonok, francia batistok, angol ruhavásznak Nagy választék a legújabb divatu ruhadíszekben, nyakrüscheben és füzőkben.

Óriási választék a legújabb színes és fekete **napernyőkben** a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Nagy raktár **cérna-, pamutvásznak és chiffonokban**, asztalneműekben, színes kávékészletek, törölközők, női és férfi fehérneműek, harisnyák, keztük, himzések, zsebkendők stb. szintén dús választékban. 191

Vászon- és himzésmaradék fél árban. Legjobb uri és női ernyők 1000 napi jótállás mellett egyedüli elárusítója.

Szives pártfogást kér
kész szolgálattal:

Jankovits György

női- és férfi-divat üzlete Aradon, Forray-utca 2/a szám alatt.

Első aradi villanyerőre berendezett varroda.

STERN CECILIA

divatárházában ARAD, Forray-u. 2. sz.

Nagy választék tavaszi újdonságokban u. m.: aljak, blusok, pongyolák, kosztümök és lüsterkabátokban, ugyszintén gyermekruhákban. 1715

Kosztümök mérték után 6 óra alatt és gyászruhák 4 óra alatt készülnek.

Első aradi villanyerőre berendezett varroda.

Kiköltözés folytán háló-, szoba-berendezések továbbá egyes **szekrények, ágyak, asztalok, diványok, székek, tükrök** stb. rendkívüli olcsó árban elárúsítatnak

Menczer Márton kész butorraktárában **Árpád-tér 5.** (Zsidó-templom épületben). Ugyanott egy **3-as Wertheim-szekrény és billiárdasztal** jutányosan eladó. 1857

Van e már tudomása arról, hogy a

Doré Sósorszesz

a legkifünőbb háziszor? Tegyen egy kísérletet mert ugy külső mint belső használatára a legfényesebb eredményt csakis a

Doré Sósorszeszeszel

lehet elérni.

Egy üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor. 10 fill., legnagyobb üveg 2 kor. 20 f.

Kapható mindenütt.

Főraktár:

Hajós Árpád,
gyógyszertárában.
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

6 gymnasium-ot

végzett,

fiatalember

gyógyszerész-
gyakornoknak

felvétetik.

Hajós Árpád

gyógyszertárában,

ARAD, Andrassy-tér 42.

Hölgyközönség figyelmébe ajánljuk az **Arad, Deák Ferenc-utca 33 sz. alatt** levő elsőrendű

himző, rajz és előnyomda műintézetünket,

hol legszolidabb ár mellett elvállalunk összes e szakba vágó munkákat finom és izléses kivitelben, ugyszintén teljes **kelengyék**et is. — Elfogadunk jó családból leányokat tanításra.

1011 Kitünő tisztelettel
Wirschafter Testvérek.

Eredeti **Styria** gyártmányu **Globus** és **Helikal-Premyer** 481

kerékpárok

olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-u. 2. sz.

Parfumerie „Hez“ illatszertár.

Háztartási, kozmetikai és kőszervezeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben.

Budapest, VIII., Losonci-utca 13/vb.

Olcsó reklámbét. 1 kor. 50 filléres alkalmi csoport, kizárólag március hó végéig érvényes. 1 nagy üveg valódi francia virágpárium (bármely illatban), 3 darab valódi francia virágszappan (bármely illatban, Rombouillet-gyártmány), 1 üveg legfinomabb brillantín, 1 darab angol tapasz nikkeltartóban, tehát összesen 6 darab 1 kor. 50 fillér. Portó 20 fillér. 2 kor. 60 filléres alkalmi csoport, kizárólag március hó végéig érvényes. 3 üveg valódi francia párium (bármely illatban), 3 darab valódi francia szappan (bármely illatban, Rombouillet-gyártmány), 1 üveg brillantín (bármely illatban), 2 darab angol tapasz nikkeltartóban, tehát összesen 9 darab 2 kor. 60 fillér. Komoly ajánlat, kizárólag reklámcélokat szolgál anélkül, hogy részünkre hasznót biztosítsana. Postai szállítások naponta eszközöltnék utánvét mellett. Csomagolási költséget nem számítunk. 4 koronán aluli megrendeléseknél a pénz előre beküldendő (lehet bélyegekben is) 40 fillér portódíjjal.

16 oldalas illatszer- és háztartási értesítéket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Értesítés!

Igen tisztelt vendégeim és nagy közönség szives tudomására hozom, hogy nem kimélve semmi anyagi áldozatot Szt. Pál-utca 13. alatti

Polgári kávéházamat

a mai legkényesebb igényeknek is megfelelőleg átalakítottam. — Figyelmes és előzékeny kiszolgálással, legjobb italokkal rendelkezem. — **Allandóan elsőrendű nemzetközi zenekar.** — **Reggelig nyitva.** — **Aki kellemesen kíván szórakozni, az jöjjön csak a Polgáriba.**

Szives látogatást kérek:

Scharfstein Benjamin,
kávés.

2018

2 szobás udvari lakás,

a konyhában vízvezetékekkel, lent irt helyen május 1-ére **kiadó**

Flórián-utca 6/b sz. 3. ajtó.

Ugyanitt égetett téglá és egy homokbánya eladó. 2022

Feloszlik

május hó 1-én Lázár Cz. női kalap-üzlet, mely alkalommal a legújabb divatu kalapok rendkívüli árban eladatnak, amelyre a tisztelt hölgyközönséget meghívja tisztelettel

Lázár Cz.
női kalap-üzlete
Arad, Minorita-palota.

Ugyanott fizetési felszerelés, berendezés, állványok, tükrök, üvegszekrény, asztalok, világítási eszközök stb. jutányosan eladók. Ugyszintén Damjanich utca 17. szám alatti ház is eladó. 1861

Az „Orsoval halhoz”. Legnagyobb hal kivitel **Luttwák József, Arad.**

Déligyümölcs és magyar termények kivitelű üzlete

ARAD, Árpád-tér 1. sz. (a zsidótemplom épületben.)

Interurban telefon: 615.

Tisztelettel értesitem a nagyközönséget, hogy most az enyhe idő beálltával ünnepek után az összes halak jóval olcsóbbak nálam.

Minden esztendőben nagy halkiállítás. 781

Újabb vérpiros narancsküldemény és új krumpli nagy raktár legolcsóbb árban. Péntek estétől szombat estig üzlet zárva.

Szabadalmazott vasbeton oszlop-építési vállalat

Budapest, VI. Király-u. 7. sz.

Elvállal mindennemű vasbetonból készült oszlopok, korlátok szállítását ugyszintén ilyenmű munkák kivitelét is. Oszlopaink különösen alkalmasak

Parkok, Vásárterek, Vadaskertek, Pályák

stb. bekerítésére. Kívánatra készségesen szolgálunk prospektussal és árajánlatokkal. 2023

Orthodox Maczesz sütőde.

Értesitem egy a helybeli mint a vidéki hírosvakat, hogy a Löwenstein-féle Óvár-ntcai

MACZS sütődeben

saját lisztütőre megbízás, elvállalok, ugyszintén a ki szép, kerek, vékonyra sodort friss sütésű maczeszt óhajt beszerelni, forduljon teljes bizalommal sütődeembe, ahol is személyes meggyőződés szereshető a helybeli tisztán készült, frissen készült pászakáimról.

Tisztelettel

1951 **Krämer Ernő,**
orth. pánska sütő.

Uri hölgyközönség angol és francia nőruha divattermemet.

szives figyelmébe ajánlom **Aulich Lajos-utca 20. szám** alatt levő

Elvállalok figyelmes kiszolgálással izléses kivitelben, legújabb divatlapok szerint mindennemű ruhákat és készítmőket szolid árak mellett. Szives megrendeléseket kér:

Karpelesz Irén.

Tanulóleányok felvétetnek.

2027

Kolling és Steiner

sirkőraktára és kőfaragó üzlete ARAD, Boros

Beni-tér 14. sz. a Laendler-féle fűrészteleppel szemben. 1876

A n. 6. helybeli s vidéki gyászoló közönség szíves figyelmét felhívjuk a dusan felszerelt sirkőraktárunkra, hol kész svéd fekete Labrador modern és piramis kövek, valamint minden fajú granit, szienit, karrarai fehér és szürke, vörös sziléziai kék márvány stb. jutányos áron szolgálunk. Kívánatra rajzzal és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. Temetői munkák, valamint aranyozás, síremlékek javítását elvállaljuk. Minden általunk teljesített munkáért szavatosságot vállalunk. Szolid árak! A n. 6. gyászoló közönség pártfogását kéri

KOLLING és STEINER kőfaragómesterek.

Nagyméltóságu Gróf Hunyady Károlyné urnő
bérpalotájában a Forray-utcában

azonnal kiadó egy tágas üzlethelyiség

mellék helyiséggel.

Értekezhetni eziránt alólirott házigazdnokkal:

1737

Bódy Bódog.

Telefon 895. Telefon 895.

Uj vállalat!

Értesítjük a n. 6. közönséget, hogy Vulcu J. Maxim ur telepén Fábrián László-u. 5-6. szám alatt egy

tűzifa-üzletet

nyitottunk villanyerőre berendezett fűrészelő és aprító üzettel, ahol állandóan raktáron tartunk elsőrendű száraz aprított tűzifát.

Ajánlunk:
bűkk hasábfát 3- kor.
cser hasábfát 3-20
gyertyán hasábfát 3-40

100 kilogrammonként aprítva, házhoz szállítva. Pontos és gyors kiszolgálás! A n. 6. közönség szíves pártfogását kérjük kiváló tisztelettel 861

Folkmann és Lassner
fakereskedők és falgynökök.

A kizárólagos ki-
függéstől OLLA
tűzifa-üzletet
vezetők leírják.
Kedvelt minősé-
gek: 1908. az. tu-
catja 6 korona, 1904.
sz. superfinom tu-
catja 8 korona.
Az „OLLA” több
mint 2000 orvos ál-
al legmagabizta-
tósabbnak van
ajánlva. 1897
Kapható Aradon
Vojtek és Weisz,
Török A. és Társa,
Vojtek Kálmán,
Bing Lajos Hegy-
dés Gy. és Rósa
Jenő uraknál.

Moskovits

cipőgyár r. t.

Arad, Szabadság-tér.

Ajánlja dusan felszerelt
elsőrendű minőségű sa-
ját gyártmányu tavaszi
cipőkülönlegességeit.

Egység áraink

hölgyek és urak részére
10 kor. 17- kor.
13 kor. 20-50 kor.

Telefon szám 2-18.

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat,
szitaárak és acél-sodrony
:: ágybetét készítő ::

Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Gyártelep: Kossuth utca 45. sz.
TELEFON 557. SZÁM.

Ajánlják minden e szakmába vágó
dolgok állandó nagy raktárát a
nagyérdemű közönség szíves fi-
gyelmébe, melyek versenyképes
:: olcsó árért kaphatók. ::

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk

1097

FÁBIÁN ÉS TÁRSA

varrógép, kerékpár és gramofon gyári raktára
Arad, Forrai-utca 8. (Román templom bérház.)

Telefon: 494.

Ajánlja vásárló közönség szíves figyelmébe
első rendű minőségű varrógép, kerékpár
és gramofonjait ugyszintén legujabb le-
mezfelvételeket nagy választékban legked-
vezőbb fizetési feltételek mellett. 1751

A szállító közönség figyelmébe!

Van szerencsém igen tisztelt veendőmet és az
összes érdekelteket tisztelettel értesíteni,
miszerint több év óta fennálló jó hírnév-
nek örvendő törvényszékileg bejegyzett

áruügynökségemet

vasuti

fuvarlevél felülvizsgálattal

bővittem ki, miért is tisztelettel kérem
az igen tisztelt szállító közönséget,
hogy a szállított áruiról felülvizsgálat
és esetleg szállítási díjvisszterítés céljából
a fuvarleveleket hozzám beküldeni szives-
kedjenek, hol azok minden előzetes költ-
ség nélkül a legpontosabban felülvizsgál-
tatnak és az esetleg felmerülő szállítási
díj, fekbér, stb. mellékilletékek, valamint
a szállítási határidő be nem tartásából eredő
díjtöbbletek általam visszterítettnek.

Teljes tisztelettel

1938

SZEMZŐ ÁRMIN

áruügynöksége

ARAD, Telefon 592.

Fontos kereskedelmi és ipari gyári vállalatoknak!

Fontos minden kereskedőnek és iparosnak!

Gianotti Nándor

uriszabóüzlete Arad, Deák F.-u. 8.

Értesitem helybell és vidéki igen
tisztelt megrendelőmet és a n. 6.
közönséget, hogy a legfinomabb
angol tavaszi és nyári szövetudon-
ságaim dus választékban megérkez-
tek. További szíves pártfogást kér

Gianotti Nándor
ur szabó. 1519

Aradi első sapkakészítő vállalat Arad, Andrássy-tér (Bing-ház)

Uj
vállalat
Aradon!

Uj
vállalat
Aradon!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség be-
cses tudomására hozni, hogy helyben több
mint másfél évtized óta fennálló uri- és egyen-
ruházati szabó-üzletemmel kapcsolatban egy

S katonai- és polgári Sapkakészítő vállalatot

létesítettem, miáltal azon helyzetben vagyok, hogy
minden e szakmába előforduló katonatiszti,
önkéntesi, vasuti, postás, csendőri, auto-
mobil, utazó, kerékpár, libéria, sport vagy
bárminő sapkákat saját jól berendezett
műhelyemben állithatok elő és azokat a kor
igényeinek teljesen megfelelően a n. é. közönség
részére nagyban és kicsinyben a legjutá-
nyosabb áron árusíthatom el. Tisztelettelje-
sen kérem, hogy helyben és vidéken egyedül
fennálló uj vállalatomat b. pártfogásukban részesi-
teni sziveskedjenek és vagyok kiváló tisztelettel:

TELEFON

SZ. 208.

SCHÄFFER HENRIK.

Csipkeárúház Arad, csak Asztalos Sándor-u. 4.

Értesitem a Tisztelt vásárlóközönséget, hogy a tavaszi áruk megérkeztek és azokat jóval olcsóbban árúsitom mint eddig, így mindenkinek érdekében van arról meggyőződni és azt kihasználni.

Eladásra kerülnek a következő olcsón beszerzett áruk:

	Korona		Korona		Korona
Reform fűzők I. minőség — —	4.—	Férfi szokni csikos 3 pár —	1.20	Csipke gallér ok 70 fillértől	
Reform női trico nadrág minden szín	7.—	Gyermek patent harisnya — —	— 30	Ruhadiszek minden kivételben	
Selyem blousok — — — —	7.—	Esőernyők férfi és női — —	2.70	Széles selyem szalagok minden	
Selyem taft aljak — — — —	7.—11.—	Férfi nyakkendők selyem — —	— 30	szinben meterje — — — —	— 60
Lüster és kloth aljak dupla fodor	2.50	Nadrágtartók minden színben	— 70	Női glace keztyű I. minőség —	1.70
Női ingek R schiffon — — —	1.50	Férfi gallér I. minőség — —	— 12	Női glace keztyű feh. hosszú —	3.60
Női nadrág R schiffon — — —	1.60	Férfi kézelő I. minőség — —	— 40	Selyem keztyűk hosszú — — —	3.—
Férfi ingek R schiffon — — —	1.98	Battist mieder védők — — —	— 60	Svéd imitált rövid keztyű — —	— 70
Férfi hálós ingek I. minőség —	2.60	Arc fátolok minden szín — —	— 30	Valódi svéd keztyű sárga és fehér	
Férfi alsó nadrág Köpper I. — —	1.60	Női nyilas harisnya — — —	— 76	rendes — — — — —	2.20
Férfi alsó nadrág francia szabás I.	2.80	Lack övek tiszta bőr — — —	— 70	Férfi glace keztyű szines — — —	1.80
Férfi zephir ingek, gyönyörű színek	2.60	Battiszt női zsebkendők — — —	— 20	Mesalin selymek — — — — —	2.—
Zephir turista ing remek kiv.	2.50	Himzett női zsebkendők — — —	— 50	Taft selymek — — — — —	1.50
Női harisnya 3 pár — — — —	1.—	Himzett női ingek I minőség —	3.—	Lüster kötők reform női — — —	3.50
Női flor harisnya I. minőség 3 pár	2.40	Csipke és betétek meterje — —	— 02	Kloth — — — — —	3.30
Selyem harisnyák minden színben	4.—	Csipke szövetek 50 fillértől		Battiszt fűzővédő — — — — —	— 50

8895

Azonkívül érkeztek nagy mennyiségben finom női fehérneműek, csipke ágytakarók, storok, draperiák, szőnyegek, leány lüster és kloth kötők, leányka fehérneműek, pongyolák, madepolán himzések, finom csipke betétek és csipkeszövetek, Színházi sálak, Továbbá fehér tegeth lüstererek stb.

Meglepő olcsó árak!

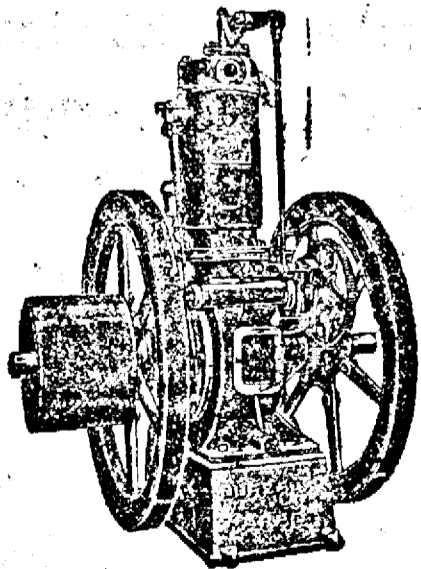
Telefon 932. sz.

Tisztelettel: **CSIPKE ÁRUHÁZ.**

A „Nicholson“ gépgyár r. t. kerületi képviselője.

Legjutányosabb árakon és kedvező részlet-
fizetési feltételek mellett szállítunk :: ::

Teljes gőzcséplőkészlet és magánjáró, benzin és nyersolaj cséplő-
készletek, benzin, szivógáz és Diesel-féle rendszerű nyersolaj-moto-
rok, malomberendezések, víznyomású olajsajtók, amerikai aratógépek, széna-
gyűjtők. Triörök, rosták, ekék, vetőgépek és mindennemű gaz-
dasági gépek. Asztalos és kerékgyártó fa-meg-
munkáló gépek. Elsőrendű gépszijak, gépolaj és gépzsir,
dobsinek.

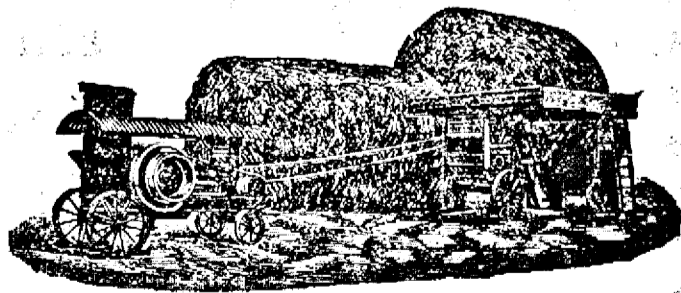

1665

Árjegyzék ingyen és bármintve

Interurbán telefon 604. sz.

Eredeti francia „Vermorel“
permetezők kizárólagos rak-
tára.

Érdeklődőket felvilágosítás és üzlet megkötése végett egyik cégfőnökünk
személyesen saját költségünkön meglátogat!

BURZA TESTVÉREK ARAD,

Tisztelettel
BOROS BÉNI-TÉR
L. sz. (saját ház.)

A „Nicholson“ gépgyár r. t. kerületi képviselője.

Általánosan kedvelt legjobb hatású

és ízű **Hajós-féle Csukamájolaj** most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

festeni anélkül, hogy a színt le lehet mosni. Ara 2 korona.

Kitűnő amerikai gummi

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.

Költőszervezet 45 K.

bármely tyuknál jobban költ. Ingyen próbára

G. Mücke

Pottendorf 80. szám, Bécs mellett. Több száz ref. és bizonyítvány az egész monarchiából ingyen és bérmentve. 9461

Ősz haj és ősz szakáll

Idősebb kinézést idéz elő. Használjon kizárólag csak VITEK-féle NUCIN-t szőke, barna vagy fekete á. K. 2.— vagy VITEK-féle NUCIN-t

egyszerű á. K. 1.— és a haja ismét vissza nyeri az eredeti színét. Kapható minden gyógyszertár és drogeriában. Valódi egyedül a gyárból, kosmetikai és gyógykészítmény.

Fr. Vitek & Co. Prag II., Wassergasse.

Raktár: Török József Budapest. Földes Kelemen Arad. 6417

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű és játékárú üzletében 1977

ARAD, Szabadságtér 21.

Valódi brünni szövetek

na 1913. évi levanni és nyári kényes

Egy szelvény 3. 10 m. hosszú teljes férfiruhához (szabó, szára, és mellény) elegendő, csak

Egy szelvény kétszínű szövetben 28.— K-ut. szövetek készítéséhez, tisztálkodás, helytakarékosságot, jól kényes szövetek stb. gyári áraknál, mint megkínálat és azelőtt még nem látott kényes szövetek készítéséhez

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a megvásárolt szövetek készítéséhez kényes Siegel-Imhof szövetek, a gyári piaca mellett meg, igen kényes szövetek. Szabott, legelősebb árak. Örökös vállalatok. Minták, legelősebb készítés, még a legelősebb rendelésnél is, teljesen kényes árakban.

9341

Lippán,

a FÖTÉREN,

legjobb és legforgalmasabb helyen, egy

férfi és női divat,

kézmű és rövidáru üzlet

teljes üzleti berendezéssel, amely NYOLC ÉVE FENÁLL, betegség miatt azonnal

olcsón eladó!

Bővebbet a kiadóban. 1756

Legelősebb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Kölgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Mindenki azt mondja már, hogy Szeplők, májfoltok

és minden arctisztatlanságok eltüntetésére, továbbá hideg, szeles időben arc és kezek megvédésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe-Creme 1 korona.
és **Benzoe-tej szappan** 70 fillér utasítással.

Készíti:

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerész
Arad, Boros Beni-tér 15. sz.
6 korona rendelésnél postaköltség nem számítatik.

Legdivatosabb elsőrendű minőségű kalapok, cipők és férfidivatcikkek

— legolcsóbb beszerzési forrása —

PINTEA JÁNOS

férfi-divat különlegességi üzlete

5861

ARAD, Deák Ferenc-utca 4 szám.

A Luxus Garage
csukott és nyitott

Béautói

Telefonszám 826.

egy helyi, mint vidéki turákra legmáltányosabb árban a közönség rendelkezésére állnak. — Legmegbízhatóbb Boyok ugyan-csak fenti telefon szám alatt rendelhetők. Szolgálat reggel 6-tól éjjeli 12 óráig. Iroda garage József főherceg-ut 17. 744

487

Raktár és képviselet:
SZEMZŐ ARMIN
áruügynökségénél Aradon.

Telefon 592. szám.

Alkalmi vétel
és eladások

Ékszerárnyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Waltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsarváltatnak.

Telefon 432. Telefon 433.

Röntgen-intézet.

Aradon, Batthyány u. 21.

Telefon 622. 111

Röntgensugaras átvilágítások és fényképfelvételek, betegségek, csonttörések, ficamok stb. Körismézése céljából. Röntgensugaras gyógyítások idült bőrbajok, sipolyok, nem operálható nagy daganatoknál és a méh- és pajzsmirigy alképleteinél. Intézettulajdonos:

Dr. Singer János
egyetemes orvostudor.

Ingatlanforgalmi és Parcellázóbank r.-t. Arad, Petőfi-u. 1. sz. Telefon 861.
Zimándi dűlő 3. sz. alatt (a Mosóczyi-telep és a város között) eladunk kiváló fekvésű

háztelkeket

olcsó áron, előnyös kölcsönnyújtással, vagy **5 évi részletfizetésre.** Telkeinkre igen előnyös építési kölcsönöket is adunk.

1-7717.

A legkedveltebb arcápoló szerek
a Serail arckenőcs és Serail créme.

A legszebb asszonyok és leányok használják

Szeplőt, mitesert, májfoltot és egyéb bőrtisztatlanságot rövid időn eltüntet. De mint bőr ápolószer felülmúlhatatlan, különösen tavasszal, mikor az arcot az időjárás ellen meg kell védeni.

Serail arckenőcs. Nagy tégely 1 kor. 40 fillér, kis tégely 70 fillér.

Serail créme. Egy tégely 1 korona.

Serail szappan. Egy darab 70 fillér.

Serail arcor fehér-, rózsá-, créme- és testszin: Egy doboz 1 korona 20 fillér.

Kapható egyedül:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárnyában Arad, Szabadság-tér.

Autó-olaj!

Autó-Benzin!

Autó-carbid!

Autó-tömitők!

Autó-gyapot!

és összes műszaki cikkek nagyban raktár **KLEIN ADOLF**
Arad, Boros Beni-tér 11. Telefon számok 41, 899. Árjegyzék ingyen.

Ne mulassza el

senki

1793

Nassan R.

eső- és napernyő üzletét Szabadság-tér 19. felkeresni, ahol a párisi újdonságok és a legújabb divatu saját készítményű nap- és esőernyők a legjutányosabb árakon kaphatók.

Javításokat és áthuzásokat a legolcsóbb áron eszközölök.

Kiváló tisztelettel

Nassan R.

Aradon, Szabadság-tér 19. sz. ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhol László

úr és női cipész Arad, Waltzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy a tavaszi idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint **férfi-, női- és gyermekcipők** készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt eszközöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses partfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,

a legolcsóbb kiváló tisztelettel szolgáló szállításra.

Női és leánykalapok

legolcsóbban kaphatók

a Kalapgyár raktárában

Forray-utca, (Gróf Hunyady-palota)

Szabott gyári árak!

1623

Alakítások a legújabb formákra gyorsan eszközöltetnek.

A ki olcsón és jól óhajt vásárolni keresse fel üzletemet.

1 rész Karnis K. 3.50
1 rész rúd (vitráge) 30 fillér.

Louisin selymek minden szín most csak	1.50 K.
Changean selymek legújabb árnyalat csak	2.30 K.
Selyem batisztok szintartók 3000 mtr.	
most csak	90 fillér
ezek ezelőtt volt	1.30 K.
Ruhavásznak reclamozik fehér, fekete,	
piros és egyéb divatszínnek csak ...	70 fillér
Remek szép Costüm-szövetek, fekete,	
tegethof színek 120 és 140 cm. szé-	
lesség leszállított árban	
Jó minőségű vászón 10 évi jótállás mel-	
lett legész vég (30 régi rőf) 23 Mtr.	11. — K.

HOFFMANN SÁNDOR,

Arad, Deák Ferencz-utca 40.

301

Legszébb gombok és ruha-diszek
érkeztek!

A Kalap Bazár

Női kalapformák
és diszek áruháza

Arad,
Deák Ferenc-utca 8.

Divat kalap, kalapformák és diszek árjegyzéke:

	Korona
Gyöngy szalmakalap	2.95
Bast kalap	2.40
Tagal kalap... ..	5.90
Florentin kalap... ..	4.50
Selyem divat tokk kalap	8.50
Leány kalap divat szalma	2.20
Trotteur kétszínű szalma... ..	1.90
Pansma valódi	14.—
Tagal szövet tokk	4.50
Divat szalma	2.—
Pedal (gyöngy troteur)	4.30

Divat diszek:

	Korona
Patent kócsag	2.—
Valódi kócsag szálanként... ..	—70
Divat virágcsokrok	1.—
Divat rózsacsokrok	1.—
Valódi structoll	2.—
Selyem szalag 10 cm. széles mtr	—50
Selyembárony minden színben mtr	2.50
Gyász krepp mtr	1.25

Eszen rovaban minden esz egy-
smeri bolkitasnak ara 4 filler,
vasnapobb bolkitas 3 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: Jozsef körút 11. sz.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Nyarkezesi díj: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegben a szöveg elter — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés eszama mindenkor közzesed. Levélbeli megkereséseknél (a jelleg levélekot kivéve) felvilágosításai eszogat a kiadóhivatal, es esetben, választélyeg eszogatlandó. Az apróhirdetések díja a szöveg eszama szerinti számított. Minden szö 4 fillér, vasnapobb bolkitas 3 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vasnapobb bolkitas kivan szövek a kiziratban elahuzással jelendők. Az apró hirdetések eszara fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivanára díjtalanul megkeresed. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTETNEK FEL.**

HÁZASSÁG.

Egyedül álló

keresztény árvaleány, karsu, magas termetű, szöke, százezer korona vagyonnal gyorsan férjhez menni öhajjt, Komoly jelentkezők, kiknél gyors házasság ellen akadály nincsen, azonnal választ kapnak. Leveleket: „FIDES 38496“ alatt továbbít: Schwarz József hirdetések felvétel irodája, Budapest, Andrásy-ut 7. 1481

LEVELEZÉS.

Csinos, melett

25—30 éves özvegy uri asszonyt keres egy közepkoru özvegy uriember, kivel az esteket kellemesen eltöltené es bit anyagilag támogatna. Ajánlatok keddig „Karolus“ névre a kiadóba. 2036

„Tubarózsa.“

Csüörtöki soraidra sokat irhatnánk, még többet mondhatnánk. Megtesszük! Ha Pestre megyünk, tudatunk. Légy türelemmel, senki sem beteg. Csókolunk sokszor Paliék. 2038

Imádott Asszonyom!

Csak azért nézett reám gyönyörű tekintete szemével, hogy örökre boldogtalanná tegyen? Könyörgöm, engedje meg, hogy megismerjem. „Nem az enyém.“ levél volt benne; felvettem csalódottan. Imádója a kékszemű fiu. 2075

LAKÁST KERESNEK.

Egy 3 szobás

utcai tiszta lakás előszobával, a belvárosban kerestetik május 1 re. Cim a kiadóban. 2047

KIADÓ LAKÁS.

Egy utcai

2 szobás lakás, konyhába vízvezetékekkel máj. 1-re kiadó. Kossuth-u. 12 sz. 2040

Egy csinosan

butorozott külön bejáratu utcai szoba a földszinten, továbbá egy csinos külön bejáratu szoba az első emeleten azonnal kiadó. Zoltán-utca 2 sz. 2037

Két szoba,

előszoba mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Tökölly Imre-utca 18. sz. alatt. 2055

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk
és 1-ső oszt. „Lygnum-sanktum“
teke-golyók
nagy választékban kaphatók
Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

ki megrendelések gyorsan és pontosan eintéztenek. 1961

Kiadó

garçon lakás, mely áll egy utcai, egy udvari, elő- és fürdőszobából. Kazinczy u. 2.

Kiadó

elő-, fürdő- és 3 udvari szoba hozzátartozóval azonnal esetleg 1-ső májusra. József Főherceg-ut 8. szám. 2046

2 szobás

udvari lakás, melyből az egyik szoba különbejárattal bír, mellékhelyiségekkel kiadó Bővebbet Flórián-u. 15. I. em. 2057

Egy utcai

és egy udvari szobából álló garçon lakás kiadó. Apponyi Albert-körút 1. sz. alatt.

Modern

földszinti lakás, mely áll 5 szobából, előszobából, csukott folyosóval és minden egyéb hozzátartozóval 1918. május hó 1-re gróf Apponyi Albert-ut 1. sz. alatt kiadó.

Egy parhettas

utcai lakás II. em. 3 szoba, fürdőszoba mellékhelyiséggel Szabadságtér 5—6. sz. kiadó 1607

A főpostával szemben

egy 4 nagy utcai és 4 udvari szobából s megfelelő mellékhelyiségekkel álló uri lakás, esetleg 6 lóra való istállóval es kocsiszinnel együtt, több esztendőre, esetleg hivatalnak vagy banknak május 1 re vagy hamarabb is kiadó. Bővebbet Kosminszky könyvkötőnél. 1351

A törvényességekkel szemben
Erzsébetkirályné-körút 25. sz. alatt egy erkélyes II-od emeleti modern 3 szobás és egy földszintes 2 szobás garçon lakás május 1-re kiadó. Bővebbet József Főherceg-ut 18. sz. I. emelet. 1947

Augustinera

elköltözés miatt utcai lakás, 4 szoba, hálófülke, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel átadó. Értekezhetni Karolina-utca 8. sz. alatt. 1944

Kiadó lakás

folyó évi május hó 1-től 4 szobás lakás, fürdőszobával, hozzátartozó helyiségekkel, és azonnal egy alkalmas műhely, raktár vagy istálló helyiségnek padlás és feludvarral együtt Lovarda-utca 1. 477

Kiadó lakások.

Legmodernebb berendezéssel földszinti utcai lakás 3 szobával és II. emeleti udvari lakás 3 szobával és összes mellékhelyiségekkel május 1-re kiadók. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél.

Tökölly Imre-utca 37. sz.

alatt egy szép magas, féregmentes kétszobás udvari lakás, gázbevezetéssel április 1-től kiadó. A házban más lakó nincs. 1801

Egy szép

utcai 3 szobás lakás fürdőszobával május 1-re kiadó. Csernovits Péter-u. 27. 1687

Erzsébet-körút 20.

I. em. 10. egy feltetlen tiszta két ablakos udvari szoba esetleg el-látással kiadó. 2053

ELLÁTÁS.

Weitzer János-utca 13.,

6. ajtószám alatt, jó izletes házi koszt kapható, házhozi kihar-dásra is. 1901

OKTATÁS.

Kereskedelmi szaktanfolya- mon,

mely már 5 éve áll fenn, ujabban a „Gyakorló gyorsírók társasága Budapest“ szakfelügyelete alatt álló vizsgálatok is a fenti egyesület által kiküldött bizottság előtt történnék. A gyorsírást továbbra is László Lipót nr okl. gyorsírás-tan. adja elő. Március hó 1-én új tanfolyam vette kezdetét mérsékelt tandíjakkal. Beiratkozni még mindig lehet. Végzett növendékeim részére az állásközvetítés díjtalan. Telefon 5—13. Ziffer Sándor, Andrássy-tér 21 szám. I. emelet. 718

Deutsches Fräulein

sucht für Vorm. 8—11 Stunden oder Beschäftigung. Anfragen in der Administration. 2089

Keresk. tanfolyam.

Április hó 1-én új tanfolyamok veszik kezdetüket, könyvelés, levelezés, gyorsírás és gépirásban Pichler Sándor írógépvállalatával (Haszinger-u. 5.) kapcsolatosan. Külön gyorsírási tanfolyam, melyen 4 hó alatt a levelezési gyorsírás képesített tanár vezetése alatt teljesen felelősség mellett elsajá-títható. Gépirás az összes rendszerű gépeken. Mérsékelt tandíj. Külön és együttes oktatás. Szorgalmas és megfelelő tanítványok nak díjtalan állásközvetítés. Beiratkozás április hó 5 ig. 658

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal

jó írásu irodai gyakornok felvé-tetik Kovács Soma és társa cég-nél Aradon. 2030

Vidéki

gyermektelen házaspár házikisasz-sonyt keres, ki a házvezetésben jártassággal bír. Jelentkezni Uj-Arad, Fő-ut 10. 2050

Keresek egy

házaspárt férfi inas, asszony sza-kácsnő. Értekezni Orczy-u. 12. 2076

Házmasternek

egy tisztességes fiatal házaspárt keres Weiss Endre, Apponyi Al-bert-körút 2. 2049

Az aradi

Első Sapkakészítő vállalatnál egy közeli varróleány alkalmazást nyer. 2011

ALKALMAZÁST KERES.

Intellig. deutsches Fräulein,

geprüfte Lehrerin, sucht ab 1. April ihren Posten als Erzieherin zu ändern, Gefl. Anträge unter „Gehalt“ an die Administration d. Bl. 2006

Uri közönség figyelmébe.

Dászkál Magdolna okleveles szül-
lésznő, vizsgázott masszirozónő
ajánlkozik kizárólag uri házakhoz.
Tökölly Imre utca 5., ajtó 6. (vlt
Halász-utca. 135

Pénztárkezelésben

teljesen jártas leány azonnali be-
lépésre állást keres. Leveleket
„Jól számoló“ jeligére a kiadó
továbbít. 2042

Gyermekek mellé

vidékre nagy uriházhoz ajánlkozik
tanító özvegye. jó bizonyítvánnyal.
Cim a kiadóhivatalban. 2052

Ügyes fodrásznő

jutányos árért házhoz ajánlkozik.
Bence Annuska, Weitzer János-
utca 8. sz. 2054

Az Aradi Kereskedők Köra Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATASA

Klein Sándor, Kepplich Zsigmond
titkár. igazgató.

Szabó Lipót,
irodavezető.

Hivatalos helyiség: TabaJdy Károly-u. 1. sz. saját ház.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

Keresünk:

ARADRA:

1 pénztárosnőt és

1 gép- és gyorsírósnőt

VIDÉKRE:

2 fűszer, rőtös és rövid,

1 vas és fűszer,

1 kézmű,

1 rőtös és divat,

2 fűszer és rövid és

2 vegyes kereskedősegédet.

több tanoconot teljes ellátás mellett

Ajánlunk:

1 irodistát, mérlegképes könyvelőt,

magyar német levelezőt,

6 fűszer és rövid,

4 vas és fűszer,

5 rőtös és divat és

5 vegyes kereskedősegédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Kör-
tagjaink előnyben részesülnek. Vidéki
megkeresésekre, csak választélyeg ellen-
ben válaszolunk. 301

INGATLAN.

Ménkeson

1 és fél holdas hegyi szőlő eladó.
Bővebbet Arad, Óvár-utca 8. sz.
alatt. 1933

Kohn Samu-féle

Erdélyi uti sarokház, fűszerkeres-
kedéssel, korlátlan italmérséssel,
valamint trafikjoggal, mely 30 éve
fenn áll, nyugalomba vonulás vé-
gett eladó. 2052

lati jelentősége. Ugyanis Budapesten és nagyobb vidéki városokban, aki valamely szak-szervezett tagja, az rendszerint amugy is a szocialdemokrata párt szavazója.

A vidéki kerületekben ellenben a titkos szavazás elleni aggodalmakkal szemben a mai viszonyok mellett nem talált a kormány a nagyvárosokra vonatkozólag kifejtettekhez hasonló megnyugtató ellenérveket. A titkosság a vidéken a terrorisztikus és fanatizáló vezetés alatt álló tömegeknek, tehát vegyes nyelvterületeknek a nemzetiségi túlzóknak használna. Ugyanez áll más, esetleg felforgató, szélső irányzatokról is, amelyeknek vidéken szintén nem kedvez a szavazás nyilvánossága.

(A választás decentralizálása. — A kerületek beosztása.)

A választókerületeknek és azok székhelyének megállapításáról külön törvény fog rendelkezni. Ezt a külön törvényt az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvénnyel egyidejűleg kell majd kihirdetni. E két új törvény közt fenálló szerves kapcsolat a junktimot természetessé teszi. A választókerületek új beosztására vonatkozó törvényjavaslat benyújtása a lehetőséghez képest mielőbb, de mindenesetre oly időben van tervbe véve, hogy mindkét törvény megalkotása és kellő időben való életbe léptetése biztosítva legyen.

A javaslat decentralizálja a választási eljárást, amennyiben a választókerületeket szavazó körökre osztja.

A szavazó köröket úgy kell megállapítani, hogy minden r. t. város és lehetőleg minden olyan nagyközség és körjegyzőség, amelyben a választók száma az 1000-ret meghaladja, külön szavazókört alkosson.

(Kapcsolatos reformok.)

Megalkotandók a polgárok választói joga elleni büntetendő cselekményekről és a képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló törvények. A parlamenti reform mind a büntető törvénykönyv (1878. V. t.-c.) Első része VIII-dik fejezetének, mind az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló 1899. XV. t. cikknek revízióját és az új jogrendhez képest megfelelő átalakítását elkerülhetlenné teszi.

Ugyancsak a parlamenti reform természetesen követelményeképp revízió és újabb szabályozás alá kell venni az önkormányzati választójogot is.

Egyébként a törvényjavaslat részletesen felöleli az aktív és passzív választói jogra, a szavazókörök megalkotására, a központi választmányokra, az állandó választói névjegyzékek elkészítésére és évenkénti kiigazításra, a választási eljárásra ennek körében különösen a nyilvános és titkos szavazás módjára, továbbá a választók összeírásánál, a névjegyzéknél és a választási eljárásnál közreműködő közegeknek, valamint az összes közhivatali alkalmazottaknak a választói joggal összefüggő fegyelmi felelősségére, az e téren előfordulható kihágásokra vonatkozó, végül az új törvény végrehajtásakor szükségesnek mutatózó különféle átmeneti jellegű rendelkezéseket.

EGYESÜLETI ÉLET.

A III. Ker. Polgári Kör december hó 29-én megkezdte sorozatos előadását a kör helyiségében. Első előadás az új adó törvény ismeretéről volt melyet Turai János városi tanácsos előadott. Szakmai tegegett, és egyes adózó polgárok feltett kérdéseire megadta a egyszerű választ. A kör vezetőségének sikerült a 12. előadás napján délutánokra következőket megszervezni. Előadók nevei Aradon által az ismertek: 1. Denk Rezső r. k. főtisztelő. Hogyan hó 5-én szabad előadás. 2. Fuchs Albin gazdasági Uránia színház. január 12-én. 3. Fuchs Albin az emberokről. január 19-én. 4. Fuchs Albin az emberokről. január 26-án. 5. Fuchs Albin az emberokről. január 26-án. 6. Fuchs Albin az emberokről. január 26-án. 7. Fuchs Albin az emberokről. január 26-án. 8. Fuchs Albin az emberokről. január 26-án. 9. Fuchs Albin az emberokről. január 26-án. 10. Fuchs Albin az emberokről. január 26-án.

vos, a tüdővészről, 11. Nádrai György állami igazgató-tanító március 16-án házi iparról. 12. Nacht-nébel Ödön városi főmérnök a III. kerület rendezéséről.

Háromszáz válópör Aradon.

A pénzügyek pörei. — Az aradi törvényesek egyéves munkája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

A fekete esztendő, amely megszülte a leg-súlyosabb gazdasági válságot, és megszülte a fekete hétfőtől kezdve a fekete szombatig, majd minden napnak a maga krízisét, úgy él bennünk, aradiak tudatában, mint az álom, amely az ébredéssel elmúlik. A körülbelül 16 hónap óta téli főtég gyanánt pusztító krízis szerencsésen elkerülte ezt a várost és mi, mint kísérteties álomban szenvedők, csak a bágyadt-ságát, kínzó gyötrelmeit éreztük, de közvetlenül a saját szemekkel nem láttuk a föld megmozdulását, a hegyek íngását, a házak rombadőlését. Az aradi piac az ország legelső pénzügyintézeinek véleménye szerint is szilárdan majdnem úgy, mint a tenger hullámain megdőrt szikla tűrte és igen sokszor verte vissza a gazdasági felfordulás okozta pánikot. Ha nincs is okunk az örvendezésre, a fekete esztendőt befejező fekete újévkor nincs okunk a sirásra és jajgatásra sem.

Megdöbbenve, szívszorulással értesültünk napról-napra az ország némely részéből hal-latszó recsegésre, összeomlásokról és a szem vakult bele, ha a lapok közgazdasági rovatában a fizetésképtelenségek napról-napra duzzadó tengerén végig akart nézni. Már azt hittük, hogy a fák ugyan nem, de az inzulenciák az égig nőhetnek. Az országos statisztikai hivatal hónapról-hónapra ijesztő nagyságu számokban tárta a mi gazdasági életünket is figyelő nagyvilág elé a váltó és egyéb kereskedelmi perek szaporodását és aggódva kerestük a ki-mutatásokban az aradi törvényesek tabelláját. Ez az országos központi intézet az ott egybe-torló és folyton szaporodó anyag feldolgo-zásával ez évben késik, de az aradi közönség nem várhatja meg, míg hivatalosan, rengeteg apparátussal feldolgozott számokban felelnek arra a jogos és lélegzet fojtó kérdésre, vajjon az aradi piac a maga nagyszerűen alapozott pénzügyintézeivel, a maga modern, széles látó-körü és messze földön híres megbízhatóságú kereskedő és iparos társadalmával miként vívta meg ennek a szomorú esztendőnek majdnem minden órájára kijutó lelket és idegeket ölő küzdelmét? Erre a kérdésre méltán várhat fe-leletet az emberi erőket végsőkig kihasználó harcban elcsigázott aradi közönség, amely teljesen a maga erejére, a maga élelmességére, a maga tudására van utalva.

Mi igyekszünk teljesen tájékozottak és a képét megrajzolni ennek adaljuk fel a való-ságot megismerésére és megkonstruálására. Hogy ennek az esztendőnek a leírásáról vannak teljesen hiteles ada-taink és pedig azért, mert a gazdasági válság ebben a legutóbbi hat hónapban érte a tető-fokát és ebben a felesztendőben végezte or-szágszerte gyorsan ölő munkáját.

Az aradi királyi törvényeseken szerzett hiteles adatok felhasználásával akarjuk meg-világítani ezt a kérdést, és ezért az itt peresi-tett váltók csoportosításából tántorítjuk ki az esztendő mérlegét:

Amint az év közepe tájától július hón-ezde az amugy is súlyos gazdasági helyze-

a külügyi bonyodalmak köa kezdették, úgy szaporodott - valamint a magánfelek által zetésre szoritott követelések ban a számok arról győznek aradi királyi törvényeséknél, és Aradvármegye egész terf váltók száma messze mögö gazdasági helyzet félelmetes zetek nagy kiterjedésű ügyfe tartva minimálisnak kell md pereket, tekintve hogy az év magyar bank főtitkára szá, üzletet elsorvasztó szózat ha

A törvényesek váltó osztály-ban pénzügyintézetek 131 darab, n váltót peresítettek. Az előbbie-lak 121,005 korona értékbe. napban pénzügyintézetek 236 184,849 korona értékben, darab váltót 71378 koront sítettek. Szeptember hónap n mert a pénzügyintézetek ugy: tak be, de csak 157,075 k magánosok csak 139 vált törvényeseket és ezek öss: rugott. Október 8 án küc tenegró királya ultimátumá. A balkánbonyodalom nemc: den, hanem az egész ország is a legszomorúab pusztító: törvényeséknél peresített száma 254-re szökik, 211,0 váltók száma 208 lett 109. A november a fekete nap. A monarchia a háboru kü eddig ki nem derített for: misztikusabb hangulatot ij minden gazdasági ténye Procnaska-ügy a hábor: ban a teljes depresszió ft

270 pénzügyintézet váltó kerül: székhez, 299,553 koronával, ugy: váltó is 197,410 korona összegben. Ennek a hónapnak bomlasz: teszi a kereskedő és iparos n: s a karácsonyi vásár hónapja: gasztalan képet nyújt. 221 az: nek a pénzügyintézetek, 152,616 k: mig magánosok részéről 169 v

A hat hónap alatt tehát össze: per indult meg, 1.858,632 korona bea: jából. Ebből 1339 a pénzügyintézet: korona összegben, mig magánvltó d: 729152 korona értékben. A: váltón hét, a legnagyobb 600 tés: szeg szerepelt.

Majdnem két korona álló: indult meg a vármegye és: közönsége részére az or: széken az eljárás. Ha ez önmag: szeg is, elenyésző csekély a: hoz képest, amelyet ezen a: a bankok őriznek. Szakemb: rint nyolcvan és száz millió ztag: szám, amely az év végével a: kok váltókörösönét jelzi. Mped: mutatnak, a megye és a vá: összes pénzügyintézetek mindö: korona váltótartozást peres: tenat az aradi bankok: teszi másfél százalékát. Ezután: zás nélkül állapítható meg, az: feladatuk körzél: sziliaságu: veléssel